BLAŽENI ALOJZIJE
Stepinac

»Lako bi se srce naše moglo pokolebati ako svoju sićušnu ljudsku volju ne sakrijemo u Božju volju.«

(Bl. A. STEPINAC, Pismo p. Srećku Majstoroviću, OFM, Krašić, 12. siječnja 1960.)

GLASNIK POSTULATURE GODINA XV. (2008.) 21.rujna BROJ 3.-4. CIJENA 10 KUNA

Misli iz homilije pape Benedikta XVI. na završnoj misi Euharistijskog kongresa u Quebecu

»Euharistija – dar Božji za život svijeta«, naslov je ovoga euharistijskoga međunarodnoga kongresa. Euharistija je naše najljepše blago. Ona je sakrament najizvrsniji. Ona nas najbolje uvodi u vječni život, sadrži u sebi otajstva našega spasenja, izvor je i vrhunac djelovanja i života Crkve, kao što to podsjeća II. vatikanski sabor (SC, 8). I stoga je jako važno da se pastiri i vjernici postojano zauzimaju za ovaj veliki sakrament i produbljuju ga (...).

»Otajstvo vjere« naviještamo u svakoj misi. Želio bih da se svi dadu na studij ovoga velikoga otajstva, napose da pogledaju i pročitaju pojedinačno i u skupinama tekstove Sabora o liturgiji: Sacrosanctum Concilium, kako bi mogli s odvažnošću svjedočiti ovo otajstvo. I na taj način će svaka osoba bolje shvatiti značenje svakoga vida Euharistije. Tako će joj shvatiti dubinu i doživjeti je u većem intenzitetu. Svaka riječ, svaka gesta ima vlastito značenje i u sebi skriva otajstvo. Iskreno želim da ovaj Kongres služi pozivu svih vjernika kako bi se na isti način zauzeli u obnovi euharistijske kateheze, tako da svi steknu autentičnu euharistijsku svijest i u svoje vrijeme pouče djecu i mladež u priznanju središnjega otajstva vjere i oko njega izgrađuju svoj život. Potičem napose prezbitere da daju dužno štovanje Euharistiji i molim sve vjernike da poštuju ulogu svakoga pojedinca, bilo prezbitera bilo laika, u euharistijskom sudjelovanju. Liturgija ne pripada nama: ona je blago Crkve.

Primanjem Euharistije, adoracijom Presvetom Sakramentu želimo produbiti naše zajedništvo, pripremiti se za njega i učiniti ga dugotrajnim, a to znači dopustiti nama samima da uđemo u zajedništvo s Kristom i po njemu u zajedništvo s Presvetim Trojstvom, da postanemo ono što primamo i da želimo u zajedništvo s Crkvom (...). U Euharistiji se stalno obnavlja Kristova žrtva, Duhovi se u njoj stalno događaju. Da uvijek mognete biti svjesni važnosti nedjeljne Euharistije, jer je nedjelja, prvi dan u sedmici, dan kad slavimo Krista, dan kad primamo snagu da svaki dan živimo dar Božji.

Želio bih također pozvati pastire i vjernike na obnovljenu pozornost za pripremu u primanju Euharistije. Unatoč našim slabostima i našim grijesima, Krist želi boraviti u nama. I zato moramo učiniti sve potrebno da ga primimo u čisto srce, nalazeći stalno, u sakramentu pokore, onu čistoću koju je grijeh uprljao, »usklađujući našu dušu s našim srcem«, prema pozivu Sabora (usp.: SC, broj 11). Doista, grijeh, napose teški grijeh, opire se djelovanju euharistijske milosti u nama. S druge strane, oni koji se ne mogu pričestiti zbog svoga stanja u kojem žive, nalaze mogućnost da se pričeste željom i da sudjelovanjem u Euharistiji nađu snagu i spasenjsku učinkovitost (...).

Euharistija nije samo gozba među prijateljima. Ona je otajstvo saveza s Bogom. »Molitva i obredi euharistijske žrtve stalno oživljavaju pred očima naše duše, u tijeku liturgijske godine, cijelu povijest spasenja i daju nam uvijek sve dublje shvatiti njezino značenje (Edit Stein, Put prema unutarnjoj tišini, Aschaffenburg 1987, str. 67.). Pozvani smo ući u to otajstvo saveza suobličujući svaki dan svoj život primljenim darovima u Euharistiji. Ona ima sveto značenje, na što nas podsjeća Vatikanski sabor, »svako je liturgijsko slavlje – kao djelo Krista svećenika i njegova Tijela koje je Crkva – u najizvrsnijem smislu sveto djelo, čijoj djelotvornosti, gledano na isti naslov i isti stupanj, nije ravno nijedno drugo djelo Crkve« (SC broj 7).

Da Božjemu narodu nikad ne manjka služitelja koji mu dijeli Tijelo Kristovo, moramo moliti Gospodina da dade svojoj Crkvi dar novoga svećeništva. Pozivam vas da prenesete mladeži poziv za prezbitere da ga prihvate s radošću i bez bojazni odgovore Kristu. Nikad ne će ostati razočarani. Neka obitelji budu izvorno mjesto i kolijevka duhovnih zvanja.

Sljedeći euharistijski međunarodni kongres održat će se u Dublinu, u Irskoj, 2012. godine.

Urednikova riječ

U oporuci koju je bl. Alojzije Stepinac sastavio 27. svibnja 1957. napisao je: »Sjetite se katkada u molitvama i mene, svoga pastira u teškim vremenima, da mi Gospodin bude milostiv. Ja se nadam da će mi milosrdni Isus dati milost da mogu uvijek u nebu moliti za sve vas dok bude svijeta i dok bude trajala naša dijeceza, da svi prispijete k cilju za koji vas je Bog stvorio.«[1]

Spominjući se 110. obljetnice njegova rođenja i 10. obljetnice otkako ga je papa Ivan Pavao II. uzdigao na čast oltara želimo izvršiti njegovu oporučnu molbu o molitvenom zajedništvu. On je uvijek bio svjestan da ga u revnosti službe, dostojanstvu svećeništva i biskupstva te duhovnom životu drži molitvena oslonjenost na Boga. Tu oslonjenost on je često tumačio primjerima iz Svetoga pisma i iskustvom molitve izraelskoga naroda, osobito u vrijeme ratnih pogibelji. Dok je, naime, Mojsije molio i uzdignutih ruku vapio Bogu, Izraelci bi pobjeđivali. Kad su mu ruke klonule i prestao bi vapiti Gospodinu, nadjačao bi neprijatelj. Kad su ljudi oko njega vidjeli što se događa, priskočiše i svojim rukama pridržavali su Mojsijeve ruke upravljene prema Bogu. Bog je uslišao njihovu molitvu. Taj primjer iz Svetoga pisma nadbiskup Stepinac često navodi u svojim propovijedima i u pismima iz sužanjstva. Po molitvi je dohvaćao svoj narod od kojega je tjelesno bio odvojen, a u molitvi su njegovi vjernici njega, lažno optužena i osuđena, podržavali. Uostalom, sam reče 12. prosinca 1951.: »Čini mi se da Gospodin Bog nije mogao izabrati slabijega što se tiče zdravlja, godina i drugoga, nego što sam bio ja u ono vrijeme za nadbiskupa. Učinio je to zato da pokaže moć i djelovanje milosti u nama. Što sve nisam pretrpio i doživio za svog biskupovanja! Držale me molitve vjernika.«[2]

»Mi nismo niti želimo biti bilo čija politička trublja koja prilagođuje svoj glas časovitim željama i potrebama pojedinih stranaka ili pojedinaca.«

Molitva je nadbiskupu Stepincu bila nadahnuće za gorljivi navještaj evanđelja. Za vrijeme Drugoga svjetskoga rata, dok su političke trublje pozivale na rat i istrjebljenje, on je pozivao na mir, pokorničke procesije, molitvene i naknadne pobožnosti da se smiri ratni vrtlog i nastane utiha u srcima ljudi. Na povijesnoj razdaljini od 63 godine od završetka 2. svjetskog rata mnogi ljudi nisu doživjeli snagu molitve kojom je zagrebački nadbiskup Alojzije Stepinac stišavao ratne strasti i pokliče. Bilo bi dobro i bila bi blagodat za čovječanstvo kad bi se u ostavštini državnika, političara ili nobelovaca mogle pronaći riječi osude zbog rasnih, nacionalnih i socijalnih progona ljudi, koje nadbiskup Stepinac nije samo zapisao, nego ih je 31. listopada 1943. pred 25.000 vjernika izgovorio pred zagrebačkom katedralom, a glase:

»Mi nismo niti želimo biti bilo čija politička trublja koja prilagođuje svoj glas časovitim željama

[1] Stepinac, *Pisma iz sužanjstva (1951.–1960.)*, (dalje: *Pisma*), Zagreb, 1998., str. 245.

[2] Vraneković, J., *Dnevnik – Život u Krašiću zasužnjenog nadbiskupa i kardinala Alojzija Stepinca*, (dalje: VJD), Knjiga I., Zagreb, 2006., 13.

Zagrebački nadbiskup Josip Bozanić, u pratnji mons. Jurja Batelje, postulatora, zamolio je Svetoga Oca da proglasi blaženim kardinala Alojzija Stepinca ovim riječima: „Sveti Oče, kao nadbiskup zagrebački, ponizno Vas molim da se udostojite ubrojiti među blaženike časnoga slugu Božjega Alojzija Stepinca."

i potrebama pojedinih stranaka ili pojedinaca. Mi smo uvijek naglašavali u javnome životu principe vječnoga zakona Božjega bez obzira radi li se o Hrvatima, Srbima, Židovima, ciganima, katolicima, muslimanima, pravoslavnima ili kome drugome. Ali mi ne možemo zvati na uzbunu niti fizički bilo koga siliti da te vječne Božje zakone vrši jer svaki čovjek ima slobodnu volju i svaki će za svoja djela odgovarati prema riječima apostolovim da će "svaki svoje breme nositi" (Gal 6, 5). Zato ne možemo odgovarati ni za koju tu usijanu glavu u svećeničkim redovima. A da Crkva katolička ni u sadašnjim vremenima nije nimalo zatajila u svojoj zadaći, pokazat će budućnost, kada će se mnogo stvari moći mirnije raspravljati i kada dokumenti izađu na vidjelo.«[3] Tako obljetnice nadbiskupa Stepinca sjaje svjetlom koje je nadjačalo sjaj zvijezde petokrake. Ne zato što bi on mrzio članove Komunističke partije, jer je držao da su oni u zabludi pa je za njih kao dobri pastir molio da se obrate, nego zato što je pouzdan u Boga shvaćao da je »jača Jakovljeva zvijezda, negoli crvena zvijezda«»[4] i da će Božji narod koji je uz Božju pomoć prešao »sretno preko Crvenoga mora, sretno [prijeći] i preko oceana crvenog marksizma pod Njegovim vodstvom.«[5]

Radosni smo što se u ove obljetnice uključio i kardinal Tarcisio Bertone, državni tajnik Svete Stolice, kao izaslanik pape Benedikta XVI. i osobni štovatelj bl. Alojzija. Premda se nalazimo u slavljeničkom ugođaju, s čuđenjem zastajemo i pred činjenicom da veleposlanici pojedinih država ne poznaju povijesna zbivanja na ovome prostoru pa sude o prošlosti i sadašnjosti po onome što su im rekli pojedinci koji su u tim događajima bili ideološki zavedeni ili su sa zluradošću sve promatrali i nakon rata se postavili za suce događaja kojima nisu htjeli, iako su mogli, promijeniti povijesni tijek.

[3] Alojzije kardinal STEPINAC, nadbiskup zagrebački, *Propovijedi, govori, poruke 1941-1946*, (dalje: Propovijedi), Zagreb, 1996., 177.

[4] *Pismo Egonu Josipu SCHEIBELU, isusovcu*, Krašić, 27. prosinca 1958., u: PISMA, str. 310.

[5] *Pismo p. Stanku BANIĆU, OFM*, Krašić, 21. kolovoza 1958., u: PISMA, str. 297.

Nadbiskup Stepinac nije nasjeo ideološkim zasadama koje su naređivale svrstavanje u pojedine stranke i pokrete, nego mu je na srcu bilo dobro njegova naroda. Bio je daleko iznad političara i znanstvenika koji sudbinu naroda prosuđuju iz osobne ili vremenite koristi. Takvim se stavom mogao suočiti s Karađorđevićem, Stojadinovićem, Pavelićem i Titom. Njegov je stav bio: »Poštivao sam volju svoga naroda i poštivat ću je!« Zato je tražio od svakoga sustava da poštuje volju naroda i da se odluke s dalekosežnim posljedicama za život naroda donose na referendumu – jednodušnom odlukom.

Taj je stav očitovao i pred izbore u komunističkoj Jugoslaviji u studenome 1945. godine. Nažalost, to nisu bili slobodni izbori niti je poštivana volja naroda, a protiv volje ogromne većine hrvatskoga naroda nametnut mu je komunistički državni i društveni ustroj.

Začudno je da danas postoje tvrdnje da se antifašisti poistovjećuju s komunistima. Ako je itko "zborom i tvorom" bio antifašist, onda je to bio Alojzije Stepinac, jer je osuđivao svaku protubožju i protučovječnu ideologiju. A komunisti su, kamuflirani u antifašiste, i po završetku 2. svjetskog rata nastavili borbu protiv Katoličke crkve i protiv Boga, istim metodama kojima su se tijekom rata borili za vlast nad narodom i protiv religioznosti u narodu.

Uz teološki podlistak dr. Sabola, u ovom broju Glasnika nastavljamo s prikazom strahota koje su pripadnici antifašističkog = komunističkog pokreta u Karađorđevićevoj i Titovoj Jugoslaviji učinili protiv Katoličke crkve i hrvatskoga naroda.

Papa Ivan Pavao II. proglašava blaženim kardinala Alojzija Stepinca u Mariji Bistrici 3. listopada 1998.

Donosimo prikaz 45. međunarodnog euharistijskog kongresa održanog u Quebecu u Kanadi, koji je u hrvatskoj javnosti ostao gotovo bez odjeka. Stoga ćemo prikaz Euharistijskog kongresa održanog u Jastrebarskom 12. i 13. kolovoza 1939. godine donijeti u slijedećem broju Glasnika.

Uz godinu sv. Pavla donosimo prikaz duhovne veličine Apostola naroda i paradigmu njegove apostolske gorljivosti u životu bl. Alojzija Stepinca.

Nismo zaboravili događaje povezane sa štovanjem bl. Alojzija Stepinca, svjedočanstva njegovih suvremenika o njemu, a nastavljamo s prikazom uzornog svećeničkog lika vlč. Vilima Cecelje i Blaženikova sužanjstva u Krašiću.

Pozivam sve Blaženikove štovatelje i čitatelje Glasnika da pojačaju molitvu s nakanom da se na zagovor bl. Alojzija Stepinca dogodi koje čudo, osobito neka preporučaju svojim bolesnicima da se za ozdravljenje utječu u njegov zagovor, neka nose njegovu sliku, roditelji neka nadjenu ime svojemu djetetu Alojzije. Mnogi vjernici već nose njegovu sliku u novčaniku, na medaljici, i s ponosom je pokazuju jačajući svoju vjeru u Boga koji je bio jedino svjetlo na stazi Stepinčeva života.

Molim sve čitatelje Glasnika, štovatelje bl. Stepinca i podupiratelje postupka za proglašenje svetim bl. Alojzija Stepinca, da i dalje na adresu Ureda Postulature šalju svjedočanstva o Blaženiku, zabilježena pisanom riječi ili slikom, ili su pak zadobili uslišanje na njegov zagovor.

U Zagrebu, na blagdan sv. Marka Križevčanina,
7. rujna 2008.. dr. sc. Juraj Batelja, postulator

Velik broj svećenika sudjelovao je u euharistijskom slavlju na dan proglašenja kardinala Alojzija Stepinca blaženim

Proslava 10. obljetnice proglašenja blaženim kardinala Alojzija Stepinca

Zagrebačka nadbiskupija i Crkva u Hrvata višednevnim slavljima će obilježiti 10. obljetnicu proglašenja blaženim kardinala Alojzija Stepinca.

U nedjelju 21. rujna u 11 sati na trgu ispred zagrebačke prvostolnice središnje slavlje predvodit će državni tajnik Svete Stolice kardinal Tarcisio Bertone.

Zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić pozvao je na to svečano euharistijsko slavlje sve svećenike i vjernike Zagrebačke nadbiskupije te Božji narod drugih biskupija u Hrvatskoj i u inozemstvu.

Priprema za središnje slavlje započet će hodočašćem mladih Zagrebačke nadbiskupije u Hrvatsko nacionalno svetište Majke Božje Bistričke u subotu 13. rujna. Idućega dana, u nedjelju 14. rujna, mladima će se u Mariji Bistrici pridružiti vjernici grada Zagreba svojim 277. zavjetnim hodočašćem.

U utorak 16. rujna svećenici Zagrebačke nadbiskupije hodočastit će u Lepoglavu, mjesto uznišva blaženoga Alojzija, te u Krašić, »mjesto u kojem je svjedočanstvom za Istinu i pouzdanjem u Boga pobijedio laž i nepravdu te svoj život okrunio blaženom smrću«.

U srijedu 17. rujna održat će se program za vjeroučitelje na temu proslave 10. obljetnice beatifikacije kardinala Stepinca s početkom u 16.30 sati u zagrebačkoj katedrali, nakon čega će uslijediti misa u 18 sati, tijekom koje će biti svečano podijeljeni mandati vjeroučiteljima. Istoga dana, u srijedu 17. rujna, u 20 sati u dvorani Vijenac bit će predstavljena knjiga homilija kardinala Josipa Bozanića održanih u zagrebačkoj katedrali na Stepinčevo pod nazivom *Bl. Alojzije Stepinac – baština koja obvezuje*.

U četvrtak 18. rujna održat će se klanjanje pred Presvetim Oltarskim Sakramentom nakon euharistijskog slavlja u 18 sati u zagrebačkoj prvostolnici te u svim župama Zagrebačke nadbiskupije.

U petak 19. rujna s početkom u 9 sati u dvorani Vijenac održat će se Simpozij o kardinalu Ste-

pincu, s naglaskom na recepciji njegova života, djelovanja i beatifikacije u europskom kontekstu. Istoga će dana državni tajnik Svete Stolice kardinal Tarcisio Bertone predvoditi blagoslov prostorija Hrvatskoga katoličkoga sveučilišta u Ilici 242 u 17 sati.

U subotu 20. rujna prijepodne kardinal Bertone susrest će se s biskupima Hrvatske biskupske konferencije. A navečer će u zagrebačkoj prvostolnici biti molitveno bdjenje, koje će prirediti mladi Zagrebačke nadbiskupije te članovi pojedinih katoličkih udruga i pokreta. Mladima će se posebnom porukom obratiti kardinal Bertone.

Osim tih zajedničkih nadbiskupijskih slavlja tijekom toga tjedna u župnim će zajednicama svakoga dana biti duhovni program s naglaskom na evanđeoskoj privlačnosti Blaženikova lika (slavlje Euharistije, Službe riječi, klanjanja, pobožnosti...).

Jubilej sveudiljnog klanjanja u Zagrebu

P. Crnjac

U kapeli Corpus Domini, u Zagrebu na Trešnjevci (župa sv. Marka Križevčanina), proslavljena je 65. obljetnica početka vječnoga klanjanja. Svečanost se odvijala u duhu 49. euharistijskoga međunarodnoga kongresa i njegova gesla: *Euharistija – Božji dar za život svijeta.* Trodnevnu je pripremu predvodio o. Vjenceslav Mihetec, a završnu svečanost predslavio je mons. Valentin Pozaić, pomoćni biskup zagrebački.

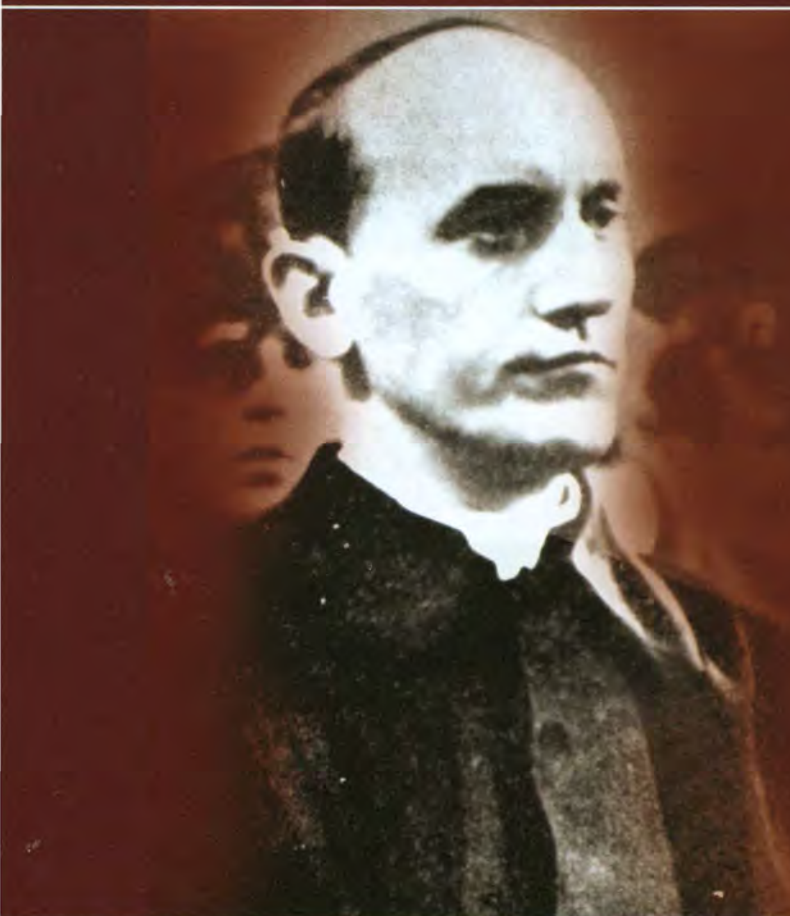
Mons. Valentin Pozaić, pomoćni biskup zagrebački, s don I. Zečevićem i rektorom P. Crnjcem predvodi euharistijsko slavlje u kapeli vječnog klanjanja Corpus Domini na Trešnjevci u Zagrebu o 75. obljetnici njenog djelovanja

Ovogodišnjom proslavom Tijelova obilježena je 65. obljetnica vječnog klanjanja u kapeli Corpus Domini na zagrebačkoj Trešnjevci (župa sv. Marka Križevčanina). Tu je pobožnost suustanovio bl. Alojzije Stepinac godine 1943. On je, naime, 16. kolovoza te godine izdao okružnicu u kojoj je napomenuo da se u Zagrebačkoj nadbiskupiji »osjeća potreba vječnog klanjanja Presvetom Otajstvu«. Stoga je pozvao kler, crkvene organizacije i Božji narod da »ne bude dana kad ne bi netko došao u kapelu Corpus Domini da se pokloni svome Bogu«, jer, napomenuo je, »u ovim danima opće kušnje i nevolje drugo nas ne može spasiti nego molitva pred Onim koji je rekao – bez mene ne možete učiniti ništa«.

Vječno klanjanje u kapeli je vjerno čuvano tijekom posljednjih 65 godina, napose zahvaljujući revnosti rektora i sestara Pohoda Marijina koje su tu od 1947. godine. Crkva Corpus Domini jedina je u Zagrebu u kojoj se obavlja cjelodnevna adoracija – euharistijsko klanjanje Presvetom Otajstvu. Crkvu i kuću za djevojke, koja se zvala *Dom Božje providnosti*, podiglo je Društvo sveudiljnog klanjanja Presvetom Oltarskom Sakramentu 1941. godine uz široku podršku katoličke javnosti. Ona je i zavjetna crkva podignuta na spomen trinaest stoljeća krštenja Hrvata. Uređena je i oslikana freskama u stilu umjetničke škole iz Beurona (Beuroner Kunstschule). Posvetio ju je biskup Josip Lach 20. srpnja 1941. godine.

Prvog listopada 1943. godine u njoj je vječno klanjanje započeo nadbiskup Alojzije Stepinac, koji je često dolazio u kapelu i molio u njoj. Svojom je potporom hrabrio i druge na molitvu i dovršenje župne crkve sv. Marka, po kojima je želio izgraditi duhovno središte kao protutežu tadašnjoj promidžbi bezboštva i *crvene* Trešnjevke.

O kapeli se može saznati još više na njezinu portalu: www.corpusdomini.hbk.hr

Uz 62. obljetnicu suđenja nadbiskupu Stepincu

Čist i istinit

»Ja kažem ovo: kad se prilike srede i smire, kad se budu mogli publicirati svi dokumenti, kad se budu mogli isti u miru raditi i izraditi, kad svi faktori mogu slobodno da kažu svoju riječ, bez ikakvog straha, potpuno slobodno u svjetlu čiste istine, sa političkog i moralnog stanovišta, ne će se naći ni jedan čovjek koji bi upro prst na zagrebačkog nadbiskupa.«

(A. Stepinac)

U rujnu i listopadu ove godine bit će obljetnice uhićenja i suđenja zagrebačkom nadbiskupu Alojziju Stepincu. Po završetku 2. svjetskog rata bilo je u Hrvatskoj 85% pučanstva katoličke vjeroispovijesti. Njime je silom i terorom zavladao komunistički režim, zasnovan na bezbožnoj ideologiji i s ciljem borbe protiv Boga.

Okolnosti progona

Blaženi Alojzije Stepinac apelirao je na saveznike i partizane, vojne formacije koje je vodio Tito u cilju stvaranja nove Jugoslavije, da poštuju volju hrvatskog naroda na državnu samostojnost i slobodu vjeroispovijesti. Partizani su ideološki bili vezani na Staljina i komunističku ideologiju s jasnim obilježjem borbe protiv Boga. U svojim nastojanjima Alojzije se oslanjao na nauk rimskih biskupa, čiji je auktoritet držao većim od svih generala i političara.

Govoreći o miru i pravima hrvatskog naroda na samobitnost, a koja su bila ugrožena prije 2. svjetskog rata, za njegova trajanja i po njegovu završetku, on je u propovijedi održanoj prigodom svršetka uskrsnih predavanja sveučilišnoj mladeži, u bazilici Srca Isusova u Zagrebu 18. ožujka 1945., prije dolaska komunista na vlast, o tome rekao ovo: »Ali danas, kad se toliko govori o slobodi pojedinih naroda na raznim konferencijama, neka znadu, što baš u ovim vremenima posebno misli o tome vrhovni moralni autoritet na zemlji Sv. Otac, koji je uoči groznog svjetskog pokolja god. 1939. postavio ovo načelo: 'Temeljni zahtjev pravednog i časnog mira jest osiguranje prava na život i nezavisnost svih naroda, velikih i malih, jakih i slabih. Volja za životom jednoga ne smije biti smrtna osuda drugoga naroda. I kad se ova jednakost prava razara ili vrijeđa ili ugrožava, pravni poredak zahtijeva da se opet uzpostavi, a mjeru joj i obseg nema određivati mač ili samovolja, nego norme prava i uzajamne jednakosti.' (Messaggio Nat. 1939.).«[1]

Komunistički Radio Beograd proglasio je nadbiskupa Stepinca zbog ovih riječi drugi put »ratnim zločincem«. Možda i zbog pritiska iz Beograda, hrvatski su komunisti bili slugani protunarod-

[1] *Propovijedi 1941.-1946.*, str. 260.

nog prosperiteta, zanemarili i hrvatsku državnost i njenu samobitnost. Značajno je, premda se drugi danas busaju u prsa, da je u to teško poslijeratno doba jedini zagrebački nadbiskup Stepinac branio prava i slobodu hrvatskoga naroda. Činio je to i kao hrvatski domoljub, što bijaše i dužnost, ali je to činio iz uvjerenja da samo u slobodnom narodu može biti slobodna i Katolička crkva.

No, njegovo domoljublje nije u prvo vrijeme smetalo novoj, bezbožnoj, vlasti. Njoj je smetala njegova privrženost Petrovu nasljedniku. Njegovi ideali nisu bili nacionalni već katolički, utemeljeni na načelima pravde i ljubavi, koji su u njemu probudili iste želje slobode za sve narode koju je tražio i za svoj hrvatski narod.

Bez ikakva povoda i suđenja ubijena su dvojica biskupa. Ubijeno je i nestalo oko 400 katoličkih svećenika, redovnika i redovnica. Satnice vjeronauka u školi bile su osjetno smanjene i ubrzo ukinute, kršćanski brak sekulariziran, na dnevnom je redu bila pljenidba crkvenih dobara.

Dok je prvo uhićenje nadbiskupa Stepinca, po naredbi Aleksandra Rankovića, ministra unutarnjih poslova FNRJ, uslijedilo s nakanom da mu se dokaže suradnja s Pavelićem i Nijemcima (okupatorom), a u vidu njegove likvidacije, dotle je onaj glavni progon započeo nakon njegova odbijanja stvaranja nacionalne crkve odvojene od Rima i jer se nije želio pokloniti "đavolskome repu", bezbožnoj ideologiji Komunističke partije i diktature.

Ivan Krajačić, ministar unutarnjih poslova Federalne Hrvatske, i njegovi suradnici, od kojih se neki danas hvale kao stvaratelji i čuvari hrvatske državnosti, bili su samo slugani velikosrpskoga i partijskoga zahtjeva. Dokumenti stvarani i prikupljani u vidu sudskoga postupka protiv nadbiskupa Stepinca daju prepoznati i naredbodavce i njihove izvršitelje. Josip Manolić je ustvrdio da su Stepinčevu glavu tražili srpski komunisti, među kojima su prednjačili Čanica Opačić i Duško Brkić.

Traženje stvaranja nacionalne crkve

Dana 17. svibnja 1945., samo devet dana nakon što su komunistički partizani ušli u Zagreb, blaženi je Alojzije bio uhićen. Budući da je istraga došla do osvjedočenja da nema razloga za likvidaciju nadbiskupa Stepinca, dapače, ispostavilo se da je spašavao i Srbe i Židove, dijelio pomoć, hranio i odijevao potrebne putem Karitasa i crkvenih ustanova, UDBA je 28. svibnja 1945. predložila novu strategiju. Povezati što veći broj ljudi i pripremiti ih za rabotu protiv Crkve.

Dakle, kad nije bilo dokaza za Nadbiskupovo ubojstvo, dolazi Tito u Zagreb. Dana 2. lipnja sazvao je predstavnike Zagrebačke nadbiskupije s nakanom da ih privoli na suradnju s novim režimom, a u cilju stvaranja nacionalne Crkve, neovisne o Rimu. Nakon što je Tito izložio svoje želje i planove, ustao je mons. Salis-Sewis, privremeni upravitelj Nadbiskupije, te izložio svoj stav i mišljenje svećenika: »O tome mi nismo ovlašteni donositi odluke. Jedini koji to jest, naš je Nadbiskup, a mi ne znamo ni gdje se nalazi, ni kad će se vratiti.« Sjajan primjer subsidijarnosti, ljubavi prema poglavaru i odgovornosti.

Častohlepan i surov u nakanama, Tito je istoga popodneva dao svojim autom iz Udbina skrovišta na Goljaku Nadbiskupa prevesti u Nadbiskupski dvor.

Već sutradan Tito se sastao s izaslanikom Svete Stolice opatom Marconeom. Dok su oni razgovarali odvojeno, Vladimir Bakarić je u hodniku pred tom sobom nagovarao Marconeova tajnika o. Giuseppea Masuccija na potrebu stvaranja novog crkvenog ustrojstva u Jugoslaviji. Masucci je ostao zgranut.

Dana 4. lipnja 1945. Tito se sastao s nadbiskupom Stepincem. Najprije mu je obećao brda i doline, vabila za mamac, za osamostaljenje Katoličke crkve od Rima. Kad je Nadbiskup spomenuo diktatoru da on o tome povede razgovore sa Svetom Stolicom, jer »nijedan katolik ne može ni uz cijenu života mimoići svoj vrhovni forum, Svetu Stolicu, jer inače prestaje biti katolik«,[2] Tito je uzvratio prijetnjom »gonjenja popova koljača«. A nadbiskup je mirnim glasom odgovorio: »Gospodine predsjedniče, nisu ni svi grobovi u državi napunjeni ustaškim rukama!«

Do dana današnjega nisu ispitani niti procesuirani začetnici tih neviđenih klanja i ubijanja u povijesti čovječanstva, ne toliko za vrijeme rata,

[2] *Zapisnik ragovora između zagrebačkoga nadbiskupa i maršala Tita*, 4. lipnja 1945., u: CP, sv. LXXXVIII, str. 3140-3141; BENIGAR, str. 466s.; usp. VJD, sv. I, str. 32s., u: CP, sv. LXXVIII, str. 36; VJD, sv. III, str. 134, u: CP, sv. LXXIX, str. 697.

koliko po završetku rata. Tada je progon Crkve započeo još većom žestinom. Bez ikakva povoda i suđenja ubijena su dvojica biskupa. Ubijeno je i nestalo oko 400 katoličkih svećenika, redovnika i redovnica. Satnice vjeronauka u školi bile su osjetno smanjene i ubrzo ukinute, kršćanski brak sekulariziran, na dnevnom je redu bila pljenidba crkvenih dobara. Na te su nepravde, koje su Crkvi počinjene od uspostave komunističkog režima, svi jugoslavenski biskupi sa zasjedanja u Zagrebu od 17. do 22. rujna 1945. odgovorili Pastirskim pismom upućenim 20. rujna 1945. Biskupi su istaknuli činjenice koje su očitavale bjelodan progon Katoličke crkve i zatražili od vlasti da poštuje slobodu Crkve i njena temeljna prava. Na to Pastirsko pismo režim je odgovorio povećanim nasiljem na blaženoga Alojzija i na druge biskupe, osobito kad bi se nalazili u pastirskim pohodima u biskupijama.

Dr. Natko Katičić i dr. Ivo Politeo, odvjetnici po službenoj dužnosti optuženoga nadbiskupa Alojzija Stepinca, za vrijeme sudske rasprave, u listopadu 1946.

Suđenje u nasilju

Konačno, kad nisu mogli ni vabilima ni prijetnjama prisiliti svetoga Nadbiskupa da osnuje nacionalnu crkvu, uhitili su ga 18. rujna 1946. Odveli su ga u rano jutro, u trenutku kad se spremao slaviti svetu misu, i uključili ga u montirani proces, koji je bio u toku, a bio je vođen protiv nekih političkih djelatnika bivšega sustava te nekih svećenika i redovnika, s kutom gledanja da se upravo zagrebačkoga nadbiskupa može dovesti na optuženičku klupu. Pio XII. je sudski postupak protiv nadbiskupa Stepincu nazvao »prežalosnim procesom«. I on je doista tako vođen da se Nadbiskupovim odvjetnicima na najrazličitije načine oteža priprema njegove obrane, a suđenje je trajalo od 30. rujna do 3. listopada 1946.

Od 47 svjedoka koji su se javili da će svjedočiti o njegovoj nevinosti, uz prijetnje su u sudnicu puštena samo sedmorica. I dr. Franjo Šeper, kasniji zagrebački nadbiskup i kardinal, uzaludno je čekao u hodnicima sudnice, ali mu nije bilo dopušteno svjedočiti. Nije mogao posvjedočiti njegovu nevinost ni pakrački srpsko-pravoslavni biskup Emilijan, ni srpski liječnici dr. Milutin Radetić, primarius Sveučilišne klinike u Zagrebu, dr. Julije Budisavljević, Dragišić i Negovetić, kao ni dr. Marko Vidaković ni toliki drugi. Tajna služba u Jeruzalemu odgovorila je dr. Shomronyja, Židova, da pođe u Zagreb svjedočiti u prilog Nadbiskupovoj obrani.

I dok su svjedoci očevidci odbijeni, a najveći dio dokumenata koje su prikazali Nadbiskupovi odvjetnici isključen, dotle su dovedeni svjedoci koji većinom nisu bili s područja Zagrebačke nadbiskupije niti su poznavali optuženoga nadbiskupa Stepinca. Izvršene su prisile i mučenja nad svećenicima koji su već mjesecima čamili u zatvoru kako bi svojim izjavama teretili Nadbiskupa. To nasilje nad dokumentima i nad svjedocima, krivotvorenje dokumenata da je Nadbiskup djelovao protiv Srba, a za ustaše, kao i izvješća koje je on navodno 1943. bio proslijedio Svetoj Stolici, a bilo je nezgrapno krivotvoreno,[3] trebali su biti, i bili su,

[3] Naime, Nadbiskupovi naslovi i načini izražavanja bili su pogrešno navedeni, a stilske i gramatičke pogreške pokazale su da

dokazni materijal za Nadbiskupovu »krivicu«. Iako je blaženi Alojzije odbijao svaku samoobranu, dao je sljedeću izjavu, koja se u ovo naše vrijeme obistinjuje: »Ja kažem ovo, kad se prilike srede i smire, kad se budu mogli publicirati svi dokumenti, kad se budu mogli isti u miru raditi i izraditi, kad svi faktori mogu slobodno da kažu svoju riječ, bez ikakvog straha, potpuno slobodno u svjetlu čiste istine, sa političkog i moralnog stanovišta, ne će se naći ni jedan čovjek koji bi upro prst na zagrebačkog nadbiskupa.«[4]

Kasnije u životu, u sužanjstvu, malo prije svoje smrti, razmišljao je zajedno s krašićkim župnikom o svome suđenju. Njegove riječi u svoj svojoj jednostavnosti pokazuju pravo tumačenje njegovih stavova koje je kao biskup zauzimao, kao i razlog zbog kojega nijedan politički režim pod kojim je živio, nije nikada bio zadovoljan s njegovim stavovima: »Svjestan sam da nisam ništa učinio protiv ove države. Nisam rušio staru Jugoslaviju, ni NDH, pa ni ovu. To je stvar političara. Ali kad netko ne poštiva osnovna prava Crkve i čovjeka, tu smo dizali svoj glas.«[5]

Od 47 svjedoka koji su se javili da će svjedočiti o njegovoj nevinosti, uz prijetnje su u sudnicu puštena samo sedmorica. I dr. Franjo Šeper, kasniji zagrebački nadbiskup i kardinal, uzaludno je čekao u hodnicima sudnice, ali mu nije bilo dopušteno svjedočiti. Nije mogao posvjedočiti njegovu nevinost ni pakrački srpsko-pravoslavni biskup Emilijan, ni srpski liječnici dr. Milutin Radetić, primarius Sveučilišne klinike u Zagrebu, dr. Julije Budisavljević, Dragišić i Negovetić, kao ni dr. Marko Vidaković ni toliki drugi. Tajna služba u Jeruzalemu odgovorila je dr. Shomronyja, Židova, da pođe u Zagreb svjedočiti u prilog Nadbiskupovoj obrani.

Svjedočanstvo čiste savjesti

Mons. Ratko Perić, mostarsko-duvanjski i trebinjsko-mrkanjski biskup, u svojoj je homiliji 10. veljače 2008. u Krašiću iznio podatak da je nadbiskupu Stepincu za vrijeme suđenja postavljeno oko 666 pitanja, a njegovi se odgovori mogu svesti na ovaj zaključak: »Ja ne smatram da sam izdao svoju Domovinu. Moja je savjest mirna u tom pogledu. Bile su iznimne prilike, ali glavno je da smo očuvali svoju savjest čistom. Ja sam znao što je moja dužnost, i ja sam je izvršio. O tome će jedanput donijeti svoj konačni sud povijest... kada jedanput budu objavljeni svi dokumenti, i kada se bude moglo otvoreno, slobodno i ispravno pisati, sve će izaći na vidjelo. Savjest mi je potpuno mirna. Ja ne strepim ni pred kakvom osudom. Nemam se čega stidjeti. Na sve ostajem sasvim miran.«

Nakon presude izrečene 11. listopada 1946., brojni prosvjedi protiv osude nevinoga čovjeka, koji su stizali iz čitavoga svijeta, pokazali su kako su iskrenost Nadbiskupova značaja i njegova karitativna djelatnost za vrijeme rata, kao i sve nepravde nanesene montiranim suđenjem, bili vrlo dobro poznati svjetskoj javnosti. Najdojmljivije izjave dolazile su od samih Srba. Poglavar Srpske pravoslavne crkve u Sjedinjenim Američkim Državama, biskup Milivojević, izjavio je: »Suđenje se spremalo u političkim krugovima. Cilj je bio odvajanje Katoličke crkve u Hrvatskoj od Vatikana... sud nije bio osnovan na pravdi. Predviđam mučeništvo za nadbiskupa Stepinca... Neka mu Bog bude na pomoći da sačuva visinu duha i izdrži, pa neka kršćanstvo pobijedi po njegovoj hrabrosti«.[6] Jugoslavenski konzul u New Orleansu Bazilije Rusović reče: »Ne mogu ovo više izdržati ... Ovo je sramotno suđenje protiv nevinog čovjeka, koji je ljubljen u cijeloj Jugoslaviji. Ja sam pravoslavni Srbin, ali držim da su optužbe sasvim lažne i da je osuda nadbiskupa potpuno nepravedna.«[7]

krivotvoritelj nije bio upoznat s crkvenim načinom izražavanja i ophođenja.

[4] Izjava nadbiskupa Stepinca tijekom drugoga dana suđenja, 1. listopada 1946., u: CP, sv. LXX, str. 2153; usp. *POSITIO*, sv. I, str. 345.

[5] VJD, sv. II, str. 83 (17. studenoga 1953.); u *Pismu sudištu u Osijeku*, napisanom u Krašiću, 4. prosinca 1959., reče istu misao ovim riječima: »*Nikada se o državu kao takovu ogriješio nisam ni ovu ni bivšu. Ali nisam nikada smatrao niti smatram državom bilo koju političku stranku, zvala se KPJ (*Komunistička partija Jugoslavije), *LSS (*Liga seljačkih stranaka), *HSS ili koja druga*.«, PISMA, str. 352s.; usp. BENIGAR, str. 764; *POSITIO*, sv. III, str. 1305.

[6] M. RAYMOND, *The Man for this moment, The Life and Death of Aloysius Cardinal Stepinac*, str. 318-319; usp. *POSITIO*, sv. I, str. 1509.

[7] Nav. mj.

Jovan Nikolić, svećenik Srpske pravoslavne crkve u Zagrebu, reče: »Za vrijeme suđenja Nadbiskup je mnogo trpio; bio je suđen i osuđen iz mržnje prema katoličkoj vjeri, zbog čega se može s pravom reći da je bio mučenik za svoje vjerske ideale.«[8]

I sam Milovan Đilas, drugi čovjek u Jugoslaviji iza Tita, dao je sljedeću izjavu: »Mi nemamo ništa protiv njegovog hrvatskog nacionalizma, ali ne možemo podnijeti njegovu privrženost rimskom Papi. Mi uništavamo i odbijamo sve što nas sprječava na putu, prema tome, cilj opravdava sredstva!«[9] Kasnije će isti Đilas progovoriti još jasnije: »Iskreno govoreći – a ja nisam jedini koji ovo govori – Stepinac je bio nevin osuđen.«[10] Čak i oni koji su se iz političkih razloga mogli protiviti nadbiskupu, priznali su i nepravednost sudskoga procesa i njegov pravi motiv: vjernost blaženoga Alojzija Petrovoj stolici.

Nadbiskup Alojzije Stepinac odgovara na pitanja javnog tužitelja za vrijeme montiranog mu sudskog postupka od 30. rujna do 11. listopada 1946.

Blaženi je Alojzije, videći himbu režima i pokušaje da ga privole na promjenu stava, govorio: »Naivni su. Mislili su da će time porasti u meni neka težnja za njihovom slobodom ... No što je najvažnije: što bi meni govorila moja savjest, kako bi bolno bilo Svetome Ocu, kad bih na neki način izdao Božju stvar ... A nema druge nego trpjeti i moliti. Tako je volja Božja. Ako treba bolje je časno poginuti, nego sramotno ostati.«[11]

Savjest, Isus Krist, njegova Katolička crkva: to su tri stvari koje su za njega jedna cjelina, za koju se blaženi Alojzije izjavio da je spreman položiti i vlastiti život. Već je bio mučenik u duhu, a kasnije će stvarno podnijeti mučeništvo. Nije nikakvo čudo da su ga vjernici štovali takvim i da je Sabor, uspostavljene i međunarodno priznate Republike Hrvatske 14. veljače 1992., poništio nepravednu presudu protiv svetoga Nadbiskupa. Saborska izjava tom prigodom pokazuje kako je hrvatski narod kroz čitavo vrijeme bio uvjeren u njegovu nevinost: »U montiranom političkom procesu nevino je osuđen stoga što je odbio po nalogu komunističkih vlastodržaca provesti crkveni raskol i odvojiti Katoličku crkvu u Hrvata od Rima i Vatikana s dalekosežnim ciljem uništenja Katoličke crkve kao vjekovnog čuvara i zaštitnika očuvanja identiteta i slobode hrvatskog naroda. Osuđen je i stoga što je ustao protiv nasilja i zločina komunističke vlasti, isto kao što je djelovao u vihoru i okrutnostima Drugoga svjetskog rata u zaštitu progonjenih neovisno o njihovu narodnosnom ili vjerskom svjetonazoru. Iako hrvatski narod i Katolička crkva nikada nisu priznali osudu nadbiskupu Stepincu, Hrvatski sabor kao najviše predstavničko tijelo Hrvatske, jasnim stavom prema ovoj nepravednoj osudi kardinalu Stepincu ispravlja jednu povijesnu nepravdu i uvredu hrvatskom narodu.«[12]

Blaženi je Alojzije vjerovao, povjerovao i ufao se u Isusa Krista. Ova privrženost Spasitelju bila

[8] *SUB SECRETO*, str. 14; usp. CP, sv. VIII, str. 1788.

[9] I. MEŠTROVIĆ, *Stepinac, Heroe Espiritual*, 194s.; usp. *POSITIO*, sv. III. str. 856.

[10] *POSITIO*, sv. I., str. 370.

[11] VJD, sv. I, str. 24s. (2. siječnja 1952.)

[12] *Narodne Novine*, 21. veljače 1992., br. 9, str. 121-122; usp. *POSITIO*, sv. I, str. 372s.

je pravi sadržaj njegove savjesti i temelj njegove vjernosti Katoličkoj crkvi. Ovdje ne stojimo pred nekom ideologijom, već pred snagom Osobe, božanske i ljudske, s kojom je sveti Nadbiskup bio sjedinjen najdubljim savezom ljubavi kroz cijeli život. Ovo je dalo njegovom moralnom životu potpunost: bio je utemeljen u dubokom savezu sa srcem i mislima Isusa Krista. Njegova odanost Kristu nije bila nikakva ideja ili puka dogma, nego najsvetiji osobni savez.

Bilo je to uvjerenje na temelju iskustva: »Imati i držati se dragoga Isusa, onda sve biva lako!«

Jastrebarsko: Otvorena izložba o bl. Alojziju Stepincu

U povodu 110. obljetnice rođenja i 10. obljetnice proglašenja blaženim kardinala Alojzija Stepinca Gradski muzej u Jastrebarskom i Postulatura za proglašenje svetim bl. Alojzija Stepinca iz Zagreba pripremili su izložbu *Blaženi Alojzije Stepinac i grad Jastrebarsko*, **koja je za javnost otvorena u petak 23. svibnja u prostorijama Gradskog muzeja u Jastrebarskom.**

Za tu je prigodu dr. Juraj Batelja, promicatelj postupka za proglašenje svetim bl. Alojzija Stepinca, pripremio knjigu *Blaženi Alojzije Stepinac i grad Jastrebarsko. Euharistijski kongres 1939. i pohod ratnoj siročadi 1943.*

Prigodnu izložbu fotografija koje svjedoče o povezanosti bl. Alojzija Stepinca i jaskanskoga kraja, od kojih je većina javnosti dostupna prvi put, otvorio je varaždinski biskup Josip Mrzljak zahvalivši tom prilikom što je Crkva *izišla iz sakristije* te što je takav projekt ostvaren u suradnji s Gradom Jastrebarskim i što se izložba nalazi u prostorijama Grada.

Nazočne je pozvao da ne zaborave nedavnu prošlost te da isprave sve nepravde i klevete koje su nanesene hrvatskome narodu. Izložene su fotografije iz zbirke same Postulature, ali i iz zbirke kustosa jaskanskoga muzeja Mirka Škrabea, tj. njegova oca koji je dobar dio fotografija sam snimio.

Izložba i spomen-knjiga svjedoče o nadljudskim naporima redovnica, Karitasa Zagrebačke nadbiskupije i samoga nadbiskupa Stepinca u spašavanju ratne siročadi, najvećim dijelom srpske djece iz logora u Jasenovcu i Staroj Gradiški. Knjiga dokumentirano prikazuje dolazak djece, njihovo stanje, brigu liječnika i redovnica o njima te partizansko nasilje nad djecom i imovinom prihvatilišta.

Autor knjige dr. Juraj Batelja ukazao je, na temelju Arhiva CK KP Hrvatske, arhiva pojedinih redovničkih družbi i očevidaca, na klevete kojima su u doba komunističkog režima u Jugoslaviji proganjane katoličke redovnice, nadbiskup Stepinac i Katolička crkva. Autor donosi i svjedočanstva o žrtvama koje su ubijene u Jasenovcu poslije 8. svibnja 1945., a među njima je najveći broj pripadnika hrvatskih vojnih postrojbi koji su se dragovoljno predali na Blajburškom polju.

O povijesnom kontekstu vremena u kojem je živio kardinal Alojzije Stepinac te o onome o čemu govori sama knjiga govorili su dr. Josip Jurčević i dr. Juraj Batelja, koji je istaknuo kako je u prihvatilište u Jastrebarskom 1942. godine primljeno oko tri tisuće djece izmučene ratom, glađu i raznim bolestima, od kojih je većina spašena zahvaljujući redovnicama i tadašnjem zagrebačkom nadbiskupu Stepincu, a komunisti su mu upravo, kako je rekao, podmetali razna zlodjela. Za usporedbu je iznio i brojke prihvatilišta u Sisku, u koje je istodobno kada i u Jastrebarsko doveden isti broj djece, od kojih je, nažalost, umrlo njih 75%, a u Jastrebarskom, gdje su se za djecu brinule katoličke redovnice, umrlo je 13,5% siročadi, uglavnom djece prispjele u neizlječivom stanju. Žrtva služenja toj djeci bila je i s. Lukrecija Mlakar, koja je zaražena tifusom umrla u 22. godini života.

U glazbenom dijelu programa nastupio je mješoviti zbor župe sv. Nikole iz Jastrebarskog.

Teološki podlistak

Istina ne može biti tolerantna

U školskim udžbenicima tvrdite, protivno svim dokazima povijesti, da Isus Krist nije postojao. Znajte, Isus Krist je Bog!«
(Bl. Alojzije Stepinac)

piše dr. Josip SABOL

Danas se lakše oprašta neistinoljubivost nego intolerantnost. To je samo znak da odnos prema pitanju „istine" nije u redu. Izgleda da je Pilatovo pitanje „što je istina" dobilo jasan odgovor: Ne znamo što je istina, ili još radikalnije: Istine nema, nego postoje mnoge istine, prema potrebi, želji i vlastitim interesima.

Ako je tome tako, onda je zaista tolerancija najveća krjepost u takozvanom pluralističkom društvu koje zahtijeva da svatko ima pravo na svoje mišljenje, na svoje uvjerenje i time automatski na svoju „istinu". Princip jednakosti demokratskoga društva istodobno traži da se sve „istine" jednako respektiraju.

Naravno, onaj koji ovaj teoretski stav kritizira, ima također na to pravo jer on to čini u ime svoje istine koju se također mora respektirati. Kod ovakvoga razmišljanja zaboravlja se bitno, a to je da u društvu postoje zablude i laži kao posljedica ljudske moralne i intelektualne nedostatnosti. Dosljedno misleći morala bi se onda i zabluda tolerirati. Dakako, ako nema istine, onda nitko ne može odrediti što je zabluda i kada je na djelu neistina.

Očito je da je takvo stanje društva apsurd i da zajednički život ne može funkcionirati. Stoga vrijedi i danas klasični odgovor u vezi s pitanjem „istine": zabluda, neistina nemaju pravo na egzistenciju; to pravo pripada samo „istini". Ova teoretska spoznaja mora biti osnovica našega vjerničkoga života i djelovanja u javnome životu: trebamo se javno suprotstaviti očitim zabludama i neistinama koje se šire u našem društvu pod pokroviteljstvom određenih društvenih snaga i ličnosti. To traži od nas vjernost Istini i spremnost služiti općem dobru.

Ima li snažnijeg izražaja djelotvorne kršćanske ljubavi u službi Bogu i svom narodu nego je neumorno zalaganje za Istinu, nego je suprotstavljanje zabludama bilo koje naravi? U završnoj riječi na suđenju 3. listopada 1946. god. reče bl. Alojzije Stepinac: »U školskim udžbenicima tvrdite, protivno svim dokazima povijesti, da Isus Krist nije postojao. Znajte, Isus Krist je Bog! Za Njega smo spremni umirati, a danas je nauka to da on uopće nije postojao.« Taj Blaženikov stav moramo i danas primjenjivati u životu. Sa zabludom i neistinom – dolazile one s bilo koje strane – ne smijemo se pomiriti.

Sigurno, slobodu savjesti i misli moramo poštivati. Vatikanski sabor gleda problem neistine i zablude u vezi s ljudskom slobodom. Sloboda je pretpostavka mogućnosti zablude, ali ona nije njezino opravdanje. Crkva naviješta Istinu, i mi smo s njome uvjereni da je kršćanska vjera jedina vjera istine, bez koje nema spasenja, bez koje je jedva moguće moralno usavršavanje čovjeka. Gdje se raspravlja o nekoj datosti, mora se doći do istine. Kompromis nije posljednja riječ u traženju istine. Posljednja riječ je istina do koje se dolazi savlađivanjem zablude u iskrenu i otvorenu razgovoru.

Crkva ne može biti drukčija nego intolerantna prema neistini; vjernik i svaki iskreni čovjek ne može tolerirati očitu zabludu niti u ime slobode niti u ime održavanja društvenoga mira. Graditi društveni mir ili konsenzus na neistinama znači sa sigurnošću pripremati nemir u društvu i pobunu savjesti poštenih ljudi. Stoga je potpuno u redu kada se traži od demokrata da ne budu tolerantni prema onima koji su intolerantni. To isto se s pravom mora očekivati kada se radi o „istini", kada se radi o moralnoj istini i o moralnom dobru. Pravi demokrati trebaju biti intolerantni prema širenju neistina i zabluda. Ako, primjerice, neki liječnik drži da je za čovjeka normalna temperatura od 41

stupnja, nitko to ne će tolerirati jer to nije istina. Izgleda da je u filozofsko-etičkim pitanjima drukčije. Tolerira se, primjerice, da je pobačaj privatna stvar i stoga ga država ne smije zabraniti niti kažnjavati. Kod jednog i drugog slučaja radi se o ugrožavanju i oštećenju života, dakle o lažnom, o neistinitom stavu prema najvišoj vrjednoti: prema životu. Država ne bi smjela tolerirati ni jednu ni drugu neistinu. Kada je tolerancija uopće moguća? Onda kada ona ima za cilj istinu. Svrha tolerancije je istina, a sloboda traženja istine pretpostavka je tolerancije. U slobodnom iznošenju mnogih mišljenja možemo doći do istine. Iz sudioništva na istini može se razviti prava sloboda. Sloboda služi istini, istina omogućava ostvarenje prave istinske slobode.

Možda bi nestale mnoge nesuglasice u vezi s tolerancijom i intolerancijom kada bismo riječ *tolerancija* zamijenili riječju *strpljivost*. Naime, ne smije se dopustiti da vladaju zlo, laž, nepravda. Ali se mora imati strpljenja s onima koje se želi odvratiti od zla, koje se želi dovesti na put istine i pravde. Na to nas je upozorio i sv. Pavao u načelu koje je postalo često spominjana lozinka: »Ljubav vršiti u istini – istinu širiti u ljubavi« (usp. Ef 4, 15).

Nadbiskup Alojzije Stepinac među vjernicima prigodom pohoda župi Bučica, 4. kolovoza 1935.

Stav Crkve prema jasenovačkom logoru je jasan

Priopćenje Tiskovnog ureda HBK u povodu teških kleveta na račun Katoličke crkve iznesenih u službenim govorima na komemoraciji 63. obljetnice proboja iz logora Jasenovac

U povodu teških kleveta na račun Katoličke crkve i njezina djelovanja, kako u prošlosti tako i danas, koje su iznesene 20. travnja u službenim govorima na komemoraciji 63. obljetnice proboja iz logora Jasenovac, priopćenjem se 21. travnja oglasio Tiskovni ured Hrvatske biskupske konferencije. Umjesto polemike s izrečenim optužbama u priopćenju se podsjeća na riječi kardinala Josipa Bozanića, tadašnjeg predsjednika HBK, izrečene na Bleiburgu 13. svibnja 2007. godine, kako »ljudi koji su pripadali komunističkomu režimu ili ostali zaslijepljeni njegovom propagandom, i koji ne žele biti oslobođeni istinom... prozivaju Katoličku crkvu, njezine pastire i vjernike na sličan način na koji su to činili i u ono doba«.

Na svu sreću, kaže se nadalje u priopćenju, istinu o djelovanju Katoličke crkve u Hrvatskoj u doba II. svjetskog rata više ne 'propisuju' državne vlasti i ideološke strukture, nego je ona predmet slobodnoga znanstvenog istraživanja. Stoga se svi dobronamjerni tražitelji istine o tome vremenu imaju mogućnost na relevantnim izvorima upoznati s istinom. A stav Katoličke crkve u Hrvatskoj prema jasenovačkom logoru još u ratno vrijeme jasno i nedvosmisleno izrekao je blaženi kardinal Alojzije Stepinac kad je u veljači 1943. taj logor nazvao 'sramotnom ljagom', a ubojice u njemu 'najvećom nesrećom Hrvatske'.

Isti je stav, podsjeća se nadalje u priopćenju, ponovljen u više navrata, pa tako i u Pismu HBK o pedesetoj obljetnici završetka II. svjetskog rata od 1. svibnja 1995. godine, koje se u našoj javnosti prešućuje. U njemu biskupi, između ostaloga, ističu: »Pravo na život i dostojanstvo svake osobe pod Božjom je zaštitom. Stoga svakoj nevinoj žrtvi dugujemo jednako poštovanje. Tu ne može biti razlike ni rasne ni nacionalne, ni konfesionalne, ni stranačke. Temeljna jednakost u dostojanstvu svih ljudi proizlazi iz same naravi čovjeka, stvorena na sliku i priliku Božju. Pojedinačne i osobito masovne likvidacije, bez ikakva suda i dokaza krivnje, uvijek su i posvuda teški zločini pred Bogom i pred ljudima. Stoga ćemo se kod svetoga oltara spomenuti žrtava hrvatskoga naroda i Katoličke crkve. Spomenut ćemo se žrtava srpske nacionalnosti i Srpske pravoslavne Crkve u Hrvatskoj. Spomenut ćemo se žrtava: Židova, Roma i svih kod nas ubijenih u II. svjetskom ratu samo zato što su druge nacije, druge konfesionalne pripadnosti ili drugoga političkog uvjerenja.« Nakon svega spomenutoga postavlja se pitanje kome je u interesu da se i danas pojavljuju tvrdnje o Katoličkoj crkvi kao posljednjem bastionu ustaškoga poretka, navodi se u priopćenju Tiskovnog ureda HBK.

Bleiburg i njegove posljedice (4)

Sustavno uspostavljen teror

Euharistijsko slavlje za poginule na Bleiburškom polju i Križnim putovima

Piše: dr. J. Batelja

Nastavljamo s prikazivanjem strahota koje su prethodile i pratile život bl. Alojzija Stepinca, a povezane su, uz komunističku strahovladu, ponajprije kroz strahote i žrtvu hrvatskoga naroda, nad kojim je nakon Bleiburga izvršen u svjetskim razmjerima nezapamćen zločin.

Drugo razdoblje „antifašističke borbe" ili obračuna sa svima koji zbog uvjerenja nisu mogli ili nisu htjeli prihvatiti komunističku ideologiju i diktaturu slijedilo je i u danima, mjesecima i godinama nakon završetka 2. svjetskog rata.

Naime, nasilje „antifašista-komunista" nije se zaustavilo samo nad pripadnicima hrvatskih vojnih postrojbi. Ono je imalo za cilj obračunati se s Crkvom katoličkom kao jedinim subjektom u društvu koji nisu uspjeli podložiti nadzoru komunističke partije i bezbožne ideologije. Nije to bilo kratkotrajno ili pojedinačno nasilje. To je bio sustavno uspostavljeni teror koji je provodila UDBA – tajna policija nad unaprijed određenim ljudima i ciljevima i probranim metodama i sredstvima.

Uloga Josipa Broza i njegovih podvornika

U novije se doba vrlo često u hrvatskoj javnosti podgrijavaju rasprave o ulozi Josipa Broza Tita u genocidu koji je po završetku 2. svjetskog rata učinjen nad hrvatskim narodom. Malo pomalo otkrivaju se njegovi zločinački tragovi u usponu do vjernog Staljinova učenika i suradnika te komunističkog vođe – diktatora. Nije ubijao samo u Rusiji, nego je i u Španjolskoj sudjelovao u stvaranju *ruskog raja* u nastojanju da crvena internacionala zagospodari Europom.

Njegovo je ime dodijeljeno jednom od najljepših trgova u Zagrebu, onim kojim dominira lijepa građevina Hrvatskoga narodnoga kazališta. U slobodnoj je hrvatskoj državi velik dio njenih građana i žitelja grada Zagreba bio odlučio da se taj veličanstveni trg ne kalja imenom zločinca, već da mu se vrati prvobitni naziv: Kazališni trg.

Uistinu je to opravdana želja. Jer, »kad se zbroji sve što je za svoga vijeka Maršal uradio, dao pobiti, pozatvarati i zabraniti, na postavljeno pitanje ni jedan ozbiljan čovjek ne može odgovoriti pozitivno. Maršal jednostavno treba biti dio memorije našega naroda, ali ni u kojemu slučaju primjer za nasljedovanje. Jednako kao ni njegovi fašistički protivnici. Jer njegov režim, kao i ideologija koju je slijedio, jednako kao ideologija i režimi protiv kojih se borio, bili su kolektivni zatvor unutar kojega su zločinačkom logikom nicala pojedina stratišta, logori i zatvori. A priča o njegovu antifašizmu vrlo je prozirna i prazna, budući da antifašističko nije automatski i uvijek plemenito i dobro. Još manje je

uvijek primjer za nasljedovanje! Naime, Staljinov i Titov antifašizam i ne sliče na zdrave demokratske antifašističke pokrete otpora u Americi, Engleskoj i Francuskoj«.[1]

Svjedok poslijeratnih zbivanja u Federalnoj Hrvatskoj je zabilježio: »Čitav je hrvatski narod nakon oslobođenja iz Hitlerove tamnice zapao u novu tamnicu, gdje vlada neprispodobivo pooštreni fašistički kurs. Jedan je okupator protjeran, a drugi je došao. Jedan je oblik fašizma zamijenjen novim. Jedna razbojnička manjina, podržavana izvana, zarobila je i opljačkala narod i na pohodu je da ga u mahnitanju i bijesu do kraja uništi. Žrtva je tako zahvaćena pandžama zvijeri da se ne može maknuti.«[2]

Autor hrvatske *Crne knjige* o grozovitostima komunističke strahovlade potkrijepio je nasilje nad Crkvom i hrvatskim narodom prikazivanjem uloge Josipa Broza u stvaranju komunističke diktature. Naime, »na drugom zasjedanju Antifašističkog vijeća narodnog oslobođenja Jugoslavije (AVNOJ) u novembru god. 1943. rekao je Tito da klevetnici narodnooslobodilačku borbu uzimaju kao 'čistu stvar: boljševizaciju zemlje; pokušaj komunista, da zauzmu vlast; ukidanje privatne svojine; uništenje Crkve i vjere; uništenje kulture itd.' Ova kletva da potječe iz 'Gebelsove kuhinje'. Neka saveznici uzmu u razmatranje 'kuhinju' i sadašnje stanje u Jugoslaviji. Je li ovo stanje rezultat pobjede sovjetske revolucije - ili kleveta iz jedne kuhinje?«[3]

Da se osvijetli nacionalni značaj borbe pod vodstvom komunista, »dosta je navesti činjenicu da su gotovo svi oni koji danas upravljaju Jugoslavijom, napose sadašnji vojni predstavnici vladavine, učestvovali djelatno u građanskom ratu u Španiji (Tito, pa generali Peko Dapčević, Koča Popović, Ranković, Đilas i dr.). Kakva su posla imali oni u Španiji, ako njihova borba ima za svrhu jedino 'slavensko bratstvo' kao što oni uvijek tvrde hvališući se 'da su braća' velikoga slavenskoga naroda Rusije? A da li je Rusija sa svojim mongolskim, tatarskim, azerbejdžanskim i drugim državama zaista država koja predstavlja duh i 'dušu' slavensku? Postoji li zaista 'slavenska duša'? Sumnjamo, i s razlogom, ako uzmemo u obzir duševno ustrojstvo, povijesni prostor, posebni značaj svakoga od tih naroda. Bez sumnje, nije nam ni na kraj pameti da poričemo stanovitu srodnost duha, jezika i različite druge osobine, zajedničke slavenskim narodima, što ih je već odavno ustanovilo ozbiljno znanstveno istraživanje. Ali je glupo kada se hoće sve međusobne razlike prikriti plaštem sumnjivoga 'bratstva' da se uzmognu ostvariti ciljevi, koje nitko ne želi pokazati.«[4]

Glavni oltar župne crkve sv. Jurja u Draganiću uništili su komunisti 23. travnja 1950. iz mržnje prema Crkvi

Zašto historiografija do danas taji da je Tito sudjelovao u građanskom ratu u Španjolskoj? Hanzlovsky kaže da je Tito tajio sudjelovanje u ratu u Španjolskoj jer je »SSSR nastojao skriti svoje internacionalne brigade«, a u »njegovoj Jugoslaviji titula 'španjolskog borca' značila je visok privilegij. No,

[1] VUKŠIĆ, T., *Maršal se ne smije nasljedovati, Glas Koncila*, 11/08, 10. ožujka 2008., str. 38.

[2] *Crna knjiga*, str. 45.

[3] *Crna knjiga*, str. 47.

[4] Isto

Komunisti su svoju mržnju bilo prema neprijateljima bilo prema ideološkim protivnicima iskazivali eliminacijom istih. Tom svom neljudskom postupku podizali su i spomenike. Jedan od njih je i ovaj: u čast „partizanskog borca" koji ubija nepoznatog čovjeka podignut u Varaždinskim Toplicama.

zataškavanje do kraja života može se tumačiti tipičnom Titovom kalkulacijom da skriva neugodne strane svoje biografije. Broz očito nije bio u Španjolskoj samo borac nego povjerljivi i visoki izaslanik Kominterne, koji je osim organizacije imao preko sebe vezu s Moskvom i sovjetskom tajnom policijom«.[5]

Tvrdnje pisca hrvatske *Crne knjige* o komunističkim zločinima, očevica i prosuditelja prilika u komunističkoj Jugoslaviji dovode nas do zaključka da »demokratske ideale otpora i slobode treba visoko cijeniti i nasljedovati, ove komunističke treba odbaciti jednako kao i fašističke budući da su, i jedni i drugi, jednako zločinački. Naime, providno je da su komunistički diktatori bili protiv fašizma otprilike onako kao što je jedan lopov i zločinac protivnik drugoga kriminalca pa ga nastoji eliminirati kao konkurenta. Jer biti protivnik jedne vrste zla ne znači da je protivnik svakoga zla. Tako hvaliti bilo kojega komunističkog maršala, pa i onoga u Zagrebu, kao i one fašističke, ustvari znači pristajati uz jedno od dva zla kojima su jedino predznak i dijelom način različiti«.[6]

[5] HANZLOVSKY, M., *Tito se borio u Španjolskoj*, Večernji list, nedjelja, 27. 7. 2008., str. 18.

[6] VUKŠIĆ, nav. mj.

Znakovito se takvo protučovječno djelovanje nastavilo desetljećima po završetku rata. U jastrebarskom kraju, zavičaju bl. Alojzija Stepinca, diktaturu Josipa Broza provodili su Josip Manolić, Josip Drpić i Josip Boljkovac. Ne smije se zaboraviti ni Josip Hrnčević, koji se nakon suđenja Draži Mihajloviću prebacio na pisanje optužnice nadbiskupu Stepincu.

Žrtve: svećenici, vjernici i crkveni objekti

Otkako je nadbiskup Stepinac iz zatvora u Lepoglavi bio prebačen na izdržavanje kazne u župnu kuću u Krašić, pojačani su progoni Crkve. Lažno su optuživani svećenici, progonjeni praktični vjernici i rušeni crkveni objekti.

Razrušena župna crkva u Draganiću

Kad je vlč. Zvonko Starčević 25. studenoga 1950. došao u župu Draganić pokraj Karlovca, našao je razorenu župnu crkvu sv. Jurja.

Ono što strahote 2. svjetskog rata nisu učinile, učinile su ruke domaćih odmetnika 23. travnja 1950. Župnik Josip Pinturić, rodom iz susjednog sela Volavje, morao je 1948. zbog »teških prijetnji sa strane partije« napustiti župu. Tako je župa zbog partijskog terora od 1948. do 1950. bila bez stalnoga župnika. Samo za nedjelje dolazili su iz

Zagreba svećenici Vlado Dumbović, Ivan Kokot, Andrija Dolenčić i drugi.

Župnik Starčević je tadanje stanje u župi opisao ovim riječima: »Kako je župa bila bez stalne prisutnosti svećenika, mračne su sile kovale svoj plan – uništiti vjeru, srušiti crkvu, ubiti Boga i odabrali su upravo glavni god župne crkve. U toj bandi bilo je 40-ak članova, a u užem krugu 18 – zvijeri koji postaviše devet mina i u noći od 22. na 23. travnja 1950. oko pola dva u noći. [Potom] su u Jaškovu – ž. Mahično čekali eksploziju podmetnutih mina – koje su svoje učinile. U Karlovcu bio je šef UDBE Joža Boljkovac, a u Jaski Drpić. No, zaklela se zemlja raju – da se tajne sve odaju, tako da [ni miniranje crkve] nije ostala tajna jer svi ljudi sve znaju – a tajne su se postupno otkrivale kada je koji od sudionika umro – a umrli su vrlo znakovito. Ljudi su otkrivali – velečasni – i taj je bio u miniranju.«[7]

Župna crkva sv. Jurja u Draganiću bila je biser barokne umjetnosti. Komunistički agitatori minirali su je 1950. god. i uništili dio naše vjere i naše povijesti.

Vlč. Zvonimir Starčević, župnik draganički, hrabro je i s osmjehom podnosio progone komunističke partije, osobito u razdoblju od 1950. do 1960.

Srušena je crkva, što župnik Starčević naziva "devastatio pessima",[8] ali ne i Crkva Božja. Unatoč opasnosti od potpunog urušavanja, »u razorenoj se crkvi Božji narod i dalje skupljao«. Župnik Starčević bilježi: »Crkva = Božji narod – izabrani – sveto svećenstvo – neuništiva građevina živoga Boga na kamenu temeljcu – Isusu Kristu.«[9]

Progon svetojanskoga župnika Josipa Gjurana

Vlč. Josip Gjuran, rodom iz Hrastovskog u župi Ludbreg, preuzeo je župu Sv. Jana na Svijećnicu 1950. Na blagdan sv. Ane, 26. srpnja 2008. godine, on je u toj istoj župi proslavio dijamantni jubilej – 60. obljetnicu svećeništva, prisjećajući se kako ga je narod »hranio i branio« i kako su ujedinjeni »oko Krista Gospodina vojevali za Boga«. A bili su doista znakoviti ti bojevi. Progoni i prijetnje imali su za cilj rušenje Crkve i udaljavanje svećenika vjernih nadbiskupu Stepincu zatočenom u nedalekom krašićkom sužanjstvu.

Mržnju na Crkvu komunistički su djelatnici pokazivali i tijekom 2. svjetskog rata. Tako su 17. siječnja 1944. ispalili granatu prema župnoj crkvi

---

[7] *Spomenica župe Draganić od 1950. do 1979.*, str. 7.

[8] Isto, str. 10.

[9] Isto, str. 13.

koja je probila njezin krov i jako je oštetila, osobito je stradao glavni oltar crkve sv. Ane, a oštećen je i župni dvor.[10]

Nakon rata ta je mržnja postala još očitijom. Organi državnih vlasti su od 7. rujna do 24. prosinca 1953. nasilno udaljili iz župe njena upravitelja vlč. Josipa Gjurana. Na najbrutalniji, najpodliji način, protiv svih zakona i humanosti, on je spriječen u vršenju svoje službe. Povratio se na svoju dužnost tek na Badnjak 24. prosinca 1953.

Inscenacija prijetnji

Već na Veliku subotu 8. travnja 1950. izbio je njegov prvi otvoreni sukob s nekim tadanjim komunističkim rukovodiocima u župi. O tome je on zabilježio sljedeće svjedočanstvo:

»Proslava uskrsnuća bila je zakazana za 5 h poslije podne na Veliku subotu. Po starom običaju upravitelj župe obilazio je sva sela župe toga dana i obavljao po selima blagoslov uskrsnog jela. Kad sam se nešto prije 5 h navečer vraćao s tog puta, opazio sam da se iz šume iznad Ivančića diže dim. Pred crkvom bilo je sabrano prilično vjernika koji su došli na proslavu uskrsnuća.

Pošao sam u župni stan da se presvučem i spremim za procesiju. Tada je u tornju počelo zvoniti na uzbunu zbog požara. Izašao sam pred crkvu i zapitao sam zvonara tko mu je izdao zapovijed da zvoni na uzbunu. Tog časa prišao mi je komandir milicijske stanice i rekao mi osorno da je on to naredio. Odgovorio sam mu da smatram, da je trebao mene o tome izvijestiti, jer sam ja odgovoran za crkvu i toranj. Otišao sam u crkvu i rekao zvonaru da bez moga naređenja više ne smije zvoniti.

I dok sam se u sakristiji spremao na proslavu Uskrsnuća, vani su milicija i neki od rukovodilaca tjerali ljude na gašenje tobožnjega požara šume. Ljudi su se posakrivali kojekuda i ostalo je samo nekoliko starijih žena. U to su kroz crkvu u sakristiju ušli Slavko Gojak iz Ivančića i Nikola Mustafa iz Lanišća. Obojica su imala na sebi kape. Zapitali su strogim načinom zvonara zbog čega ne zvoni više. Na to sam im ja odgovorio da sam ja to zabranio. Počeli su mi prijetiti. Da bih izbjegao galamu u crkvi pred Presvetim, izašao sam s njima pred crkvu i tu smo nastavili prepiranje. Prijetili su mi koječim i zastrašivali su me sve dotle dok nije prišao neki nepoznati milicioner i odvukao ih sa sobom. Razumljivo da se pod takovim okolnostima nije mogla održati procesija i proslava Uskrsnuća. A to je – prema pričanju župljana – i bio glavni cilj onog 'požara u šumi'. Onu vatru nije išao nitko gasiti jer su i sami rukovodioci ostali pijančevati u klijeti. Ljudi pričaju da je to bilo namjerno upaljeno vlažno lišće kako bi se inscenirao tobožnji požar.«[11]

»Kako je župa bila bez stalne prisutnosti svećenika, mračne su sile kovale svoj plan – uništiti vjeru, srušiti crkvu, ubiti Boga i odabrali su upravo glavni god župne crkve.

Tvorni napad na župnika Gjurana godine 1953.

Božji narod u Sv. Jani sve se čvršće zbijao oko svoga župnika. Crkva je postajala sve snažnija. Najveći se broj svećenika, hrabren junaštvom zatočenog nadbiskupa, nije dao upregnuti u "opskurni" partijski izum Staleškoga svećeničkoga udruženja. Stoga se sve više zaoštravao odnos predstavnika režima prema predstavnicima Katoličke crkve. Budući da je bezbožni materijalizam nespojiv s katolicizmom, narod se nije dao prevariti.

Režim je na razne načine pokušao pridobiti i župnika Gjurana u svoje pandže. U tu su se svrhu redala obećanja, zastrašivanja, prijetnje, inscenacije, laži. Pokušalo se baciti sramotu i ljagu na njegov moralni život. Pisali su i u novinama o tim gadostima. A on je te novine stavio na oglasnu ploču u crkvi i opomenuo ljude neka pročitaju taj članak da znaju kakvoga župnika imaju. Ljudi su ipak bolje poznavali svoga župnika nego novinska piskarala i bijedno je propala svrha onog novinskog članka, ali borba protiv svećenika nije prestala.

Organi Udbe zabranili su mu kretanje izvan župe. Bjesnjeli su na nj. Pošto-poto željeli su ga slomiti ili protjerati. Uhitili su dvojicu mladića iz župe. Ta dvojica navodno su pokušala ilegalno prijeći gra-

[10] *Župna spomenica župe Sv. Jana od 1940.*, str. 3-4.

[11] *Knjiga utisaka župe Sv. Jana*, u Arhivu Župnog ureda župe Sv. Jana, u Sv. Jani, rukopis, nenumerirano.

Svetojanski župnik Josip Đuran u procesiji s vjernicima proslavlja blagdan Majke Božje

nicu. U istrazi su pod prisilom teretili župnika da je bio organizator njihova bijega. Policija ih je dovela na suočenje sa župnikom Gjuranom. Opazio je na njima da su slomljeni zbog lošega postupka s njima u zatvoru i da su spremni »priznati da su majku svoju rodili!«[12] U pokušaju da ga se kompromitira pred narodom i uključi u taj sudski spor bio je više puta na saslušanju u jaskanskoj Udbi.

U kolovozu 1953. održane su u Sv. Jani misije. Svakog je dana dva puta, jutrom i večerom, bila puna crkva. Držane su i posebne staleške propovijedi. Ispovjedili se gotovo svi župljani. Misionari su obišli i nemoćne po kućama. Bile su to prve pučke misije u jaskanskom kraju poslije rata. Protivnici su postali još bjesniji. Osjećala se nesnosna napetost u odnosima režimskih vlasti prema svetojanskom župniku.

U oduševljenju su u nedjelju 30. kolovoza završile misije. U poslijepodnevnim satima te nedjelje dođoše k župniku dvojica mladića iz župe i poručiše mu u povjerenju što se sprema: da će ga iduće nedjelje napasti i s njime se fizički obračunati. Ispripovjedili su mu i plan po kojem će se to dogoditi i zamolili su ga da prije toga sâm otiđe iz Sv. Jane. Ali zašto? Pitao se župnik i razmišljao: »To bi značilo priznati se krivim. Bog me je po odredbi biskupa poslao u Sv. Janu, ostajem ovdje do Božje volje. Pa makar morao ostati mrtav ovdje.«[13]

Što je čuo, ispričao je misionarima koji su se složili s njegovom odlukom o ostanku u župi. Misionari, isusovci, otputovali su. Župnik ostade sâm. Njegovi ukućani, roditelji i sestra redovnica, nisu ništa slutili. Po selima su se održavali mitinzi. Bila je u tijeku afera s Trstom. Kritika postupka Italije poslužila je za napad na župnika Gjurana i Crkvu. Pripremao se teren za napad iduće nedjelje. U tu su svrhu svake večeri, kroz cijeli tjedan, održavani zborovi po selima.

U subotu 5. rujna župnik Gjuran vraćao se biciklom iz Malunja gdje je održao djeci vjeronauk, a sutradan je tu kanio slaviti poldanju misu. Na

Najveći se broj svećenika, hrabren junaštvom zatočenog nadbiskupa, nije dao upregnuti u "opskurni" partijski izum Staleškoga svećeničkoga udruženja. Stoga se sve više zaoštravao odnos predstavnika režima prema predstavnicima Katoličke crkve.

[12] Isto

[13] Isto

putu ga je dostigao Franjo Repar ("Mićurica") iz Drage. Bijaše on *funkcioner* u Dobrovoljnom vatrogasnom društvu u Sv. Jani. Taj mu je priopćio da sutradan, u nedjeljno jutro »moraju svi vatrogasci doći na miting pred crkvom« i da »taj miting treba početi sutra u 7 h u jutro«. Župnik je naslućivao o čemu se radi. Nikad se nije nikakav miting održavao tako rano i na *placu* pred crkvom. Ovaj put baš tu. Uzdahnuo je molitveni krik: »Rana misa počinje u 8 h. Bože, daj mi snage da sutra izdržim.« Nije primijetio na ljudima da bi znali o čemu se radi i što se sprema. Znali su to samo pojedini članovi komunističke partije.

U nedjelju 6. rujna 1953. već od jutra pripremalo se za najavljeni *protestni miting o tršćanskom pitanju*. Govornicu su organizatori složili pred ulazom u kuću Milana Deanovića. Oko 6 h je vlč. Gjuran idući u crkvu prošao mimo ljudi koji su uređivali podij. Izmolivši u crkvi brevijar, razmišljao je o propovijedi: »Životni put bl. Marka Križevčanina«. U 8 h počela je rana misa u kojoj je sudjelovalo oko 500 vjernika.

U međuvremenu, dok se u crkvi slavila misa, vani je na placu započeo miting. Kad su nakon mise ljudi izišli iz crkve, zastali su na placu. Pred govornicom je bila skupina od 30-ak župniku nepoznatih, stranih ljudi, a do njih stajalo je nekoliko domaćih vatrogasaca i mladića iz predvojničke obuke. Ti su morali doći na taj miting. Na govornici je stajao potpredsjednik NO Kotara Jastrebarsko. Jednom rukom držao je cigaretu, a druga mu je bila u džepu od hlača. Jakim glasom iznosio je fraze o tobožnjem *protunarodnom radu* svetojanskoga popa, kojemu zbog toga više nema opstanka u Sv. Jani.

Župnik je izišao iz crkve i zastao slušajući optužbe o *protunarodnom* radu. Izvadio je iz džepa cigaretu, zapalio je i pošao prema župnom stanu. Trebao je proći upravo ispred govornice. Kad je pošao, svi su uprli pogled u nj, a skupina školske djece (njih oko 30) pošla mu je u susret, okružila ga i otpratila do župnog stana. »Shvatila su djeca o čemu se radi«, bilježi župnik, »da sam u opasnosti, pa su se kao mali gardisti postavili oko mene da me čuvaju.«[14] Praćen tom djecom prošao je ispred tribine i govornika i proslijedio prema župnom stanu

Od oltara i drugog baroknog namještaja u župnoj crkvi sv. Jurja ostale su samo ruševine nakon miniranja 23. travnja 1950.

i ne osvrćući se na govornika ni na miting. Djeca su ga dopratila do vrata. Ušao je u župnu kuću. Za njima su počeli bacati rajčice neki iz one skupine nepoznatih stranaca.[15]

Ubrzo su za njim ušli u župni stan ovi ljudi: Franjo Repar iz Drage (Mićurica), Franjo Horvat iz Drage, Antun Car iz Gorice, Zvonko Repar iz Gorice, Špar, zubar iz Bukovca i Mijo Dolanjski iz Bukovca. Župnik ih je primio u kancelariji župnog

[14] Isto

[15] U Župnoj spomenici je ovaj napad na župnika Gjurana opisan ovim riječima: »Jedne nedjelje krajem kolovoza 1953. nakon Svete Mise župnika je na izlazu iz crkve dočekala nahuškana masa domaćih ljudi i pristiglih iz drugih župa. Izvikivali su parole: *Dolje Đuran!* Župniku nisu mogli ništa učiniti jer ga je veliko mnoštvo naroda otpratilo u župni dvor gdje su ga vjernici čuvali i branili cijeli dan i noć i drugi dan do podne. Mnoge su žene izbatinane braneći svoga svećenika. OZNA-policija obećala je narodu da se župniku ne će ništa dogoditi, ali da mora otići iz Sv. Jane. Narod je povjerovao i pošao svojim kućama. Uvečer toga dana došla je policija i zatražila župnika da otvori vrata župne kuće, uhitila ga i ubacila u auto. U Jastrebarskom ga je čekala već druga povorka s nakanom da ga napadne. Srećom, uspio se ubaciti u taksi i pobjeći u Zagreb.«, *Župna spomenica župe Sv. Jana od 1940.*, str. 4.

Premda su komunisti srušili zidanu župnu crkvu sv. Jurja u Draganiću, nisu mogli uništiti živu crkvu Božjega naroda

ureda i zapitao ih za svrhu njihova posjeta. Nećkali su se tko će odgovoriti. Konačno je progovorio zubar Špar i izjavio da su oni poslani s mitinga pred crkvom da mu priopće zaključak prema kojem on mora što prije napustiti Sv. Janu.

Dok su mu to oni prijeteći govorili, jurnula je skupina onih stranih komunista u dvorište župne kuće. Urlali su i izvikivali pogrde protiv župnika. Stakla na prozorima počela su pucati od kamenja. No, tada je u dvorište nagrnula i ona skupina vjernika, koji su stajali na placu izašavši iz crkve. Oni su za čas potisnuli i protjerali malobrojne strance-komuniste iz župnog dvorišta. Ti su vjernici nagrnuli u hodnik župne kuće, na glavna ulazna vrata i onaj dio dvorišta od ceste do ulaznih vrata.

Za to je vrijeme župnik u kancelariji zapitao one *delegate* s mitinga u čije su ime oni došli i tko ih je poslao. Odgovorili su mu: »Narod nas je poslao.« »Narod?« – začudio se župnik tom odgovoru. »Ta slušajte što narod vani radi i što želi. Baš suprotno od ovoga što vi govorite. U ostalom, znate što? Ja nisam došao u Sv. Janu po mojoj želji ni po želji nekoga između vas. Došao sam po dekretu nadležnih crkvenih vlasti. Moj biskup poslao me je ovamo. Taj dekret još nije izmijenjen ni povučen i ja ostajem ovdje na dužnosti pa makar morao ostati mrtav ovdje u dvorištu.«

Na to su ga oni zamolili neka bi on to rekao onima vani na mitingu. Odgovorio im je da on nije nikad držao govore na ulicama, u birtijama i sl., a s onima vani nema ništa zajedničkog. Oni sami neka ovu njegovu odluku prenesu onima koji su ih poslali. »Ako li sam se ogriješio o koji državni zakon«, naglasio je župnik Gjuran i nastavio, »onda za to postoji sud. Ako li sam se ogriješio o koji crkveni zakon, onda za to postoji zakonita crkvena vlast. Biskup će uvijek rado uvažiti želje i zahtjeve vjernika. Ali nijedan od vas ne pripada među naše vjernike jer vas nisam još nikad vidio u crkvi.«

Dok su ti *delegati* izlazili iz kancelarije župnoga ureda, župljani, koji su ispunili hodnik i dvorište, pljuvali su po njima, udarali ih i dobacivali su im pogrdne izraze.

Ubrzo se proširila vijest o tim događajima u sva sela svetojanske župe. Već prije podne skupilo se u dvorištu župnog stana oko 2000 župljana. Veliko je župno dvorište, ali bilo je puno ljudi koji su došli čuvati svog župnika od komunista. Župnik Gjuran je zabilježio: »Nije bilo ni poldanje sv. mise ni ovdje ni na Malunju. Ona grupa napadača razišla se odmah iza poraza.«[16]

Poslije podne sve to mnoštvo vjernika otpratilo ga je u crkvu na večernjicu. Nakon večernje je gotovo sve to mnoštvo ostalo čitavu noć u župnoj kući i oko nje. Djeca, žene, djevojke, mladići, muževi pa i stariji ljudi, svi su oni čitavu noć bili u dvorištu i u župnom stanu. U noći je došla i milicija. Nastojala je rastjerati ljude, ali su ljudi njih otjerali. Tako je bilo sve do jutra. Ujutro su svi skupa pošli u crkvu na sv. misu. Nisu svi ni stali u Crkvu.

Pošto su ga otpratili natrag u župni stan, ljudi su mu naredili da zatvori vrata. Oni će se razići na posao. Ostat će samo nešto njih na straži. Bude li se primijetila opasnost, ovi će dignuti viku i zvonom dati znak.

Ta je skupina čuvara ostala uz cestu pred dvorištem. Kasnije su došla četiri policajca *na stražu* u župno dvorište. Bilo je sve mirno. Župnik je izišao u dvorište i tu je molio brevijar. Kad im je završila školska obuka, djeca su iz škole došla k njemu. Policajci su ih htjeli udaljiti iz dvorišta, ali im se djeca nisu dala. Pričali su mu svaki svoje jučerašnje i noćašnje doživljaje i komentar svega danas u školi. Župnik ih opisuje ovim riječima: »Dragi su bili svi ti mali junaci, koji su pokazali toliko ljubavi prema svome svećeniku. Oni su bili najodvažniji i bez imalo straha.«[17]

Nešto prije 17 h prišao mu je policajac i zamolio ga neka svakako udalji djecu iz dvorišta jer bi moglo biti velikog zla. Iz tih riječi on je zaključio

[16] *Knjiga utisaka župe Sv. Jana*

[17] Isto

Župna crkva sv. Ane u Svetoj Jani bila je premalena za sve vjernike koji su se okupili oko Isusa na svetkovinu sv. Ane i svoga župnika s kojim su ga svezala vjernost, patnja, trpljenje za ime Isusovo

Članovi KUD-a Sv. Jana pjesmom prate dijamantnu misu svoga voljenoga bivšeg župnika Josipa Đurana

da se sprema novi napad. Zbog toga je rekao djeci neka se odmah raziđu kućama, a ljudima na ulici neka reknu da budu oprezni.

Plačući su se djeca rastajala od njega, polako se udaljujući natraške. Još nisu svi ni otišli kad je na tornju udarilo 17 h, u ponedjeljak 7. rujna 1953. Tada se od kuće Antuna Cara začuo urlik: »Napred, proleteri!« Jurnuli su na župljane pred župnim stanom. Župnik je još bio na vratima župnog stana kad je na cesti započela bitka. Brzo su proleteri letvama i štapovima ispremlatili goloruke žene i nekoliko muškaraca trgajući s njih odijelo i bacajući ih po tlu. Onda su jurnuli na župni stan.

Župnik je ulazna vrata zatvorio zasunom. Oni su u ludom bijegu trčali okolo župne kuće i razbijali prozore kamenjem i štapovima. Dovukli su nekakav stup i njime pokušavali razbiti ulazna vrata. Za sve to vrijeme urlali su pogrde i prijetnje župniku.

A župnik je u kući obilazio od jednog prozora do drugog na gornjem katu, pazeći da ga ne pogodi koji kamen. Promatrao je tu rulju vani. Sve su to bili stranci, a od domaćih prepoznao je Josipa Muđera iz Ivančića koji je naročito bjesnio, Ljuba, njegova žena, bila je u dvorištu s ostalima. Uz nju bila je i Ljuba Rožić iz Prodindola i njezin sin, zatim Mijo Skender, tajnik NO općine Sv. Jana, a u napadu je sudjelovao i neki Marko, službenik na općini. Sve se to događalo u nazočnosti rukovodilaca iz Jaske: načelnika Odsjeka za unutrašnje poslove Damjanića, šefa Udbe Drpića, njegova pomoćnika Stjepana Repulca i još nekih funkcionara Udbe i unutarnjeg odsjeka.

To je divljanje trajalo neko vrijeme, a onda su udbaši i policajci (koje su navodno napadači razoružali) naredili napadačima da se povuku iz dvorišta. Tada je na vrata došao šef Udbe Josip Drpić, a s njime i Zvonko Repar, Janko Drašković i Antun Car te su zatražili od župnika da odmah napusti Sv. Janu. Dovukli su Udbin osobni auto do vrata župnoga stana, župnika ugurali u nj zajedno s dva policajca i odvezli su ga na kolodvor Jastrebarsko. Tako je naredio šef Udbe Josip Drpić. Na kolodvoru su ga iskrcali i auto je nestao. Župnik je trebao čekati dva sata do dolaska vlaka. Budući da je slutio da će ga tu ponovno napasti, zamolio je taksistu Ljubu Klemenića iz Jaske koji se, nenadan ili po Božjoj providnosti, baš tada tu zatekao da ga odmah odveze autom u Zagreb. Pošli su odmah i oko 8 h navečer bili su u Zagrebu.

A čim su otišli s jaskanskoga kolodvora ona rulja proletera dojurila je na stanicu da nad župnikom Gjuranom nastavi linč. Župnik je zabilježio: »Nikako ne mogu oprostiti Klemeniću što me je odvezao s kolodvora prije njihova dolaska.«[18]

[18] Isto

Vlč. Josip Đuran proslavlja svoju dijamantnu misu

Tako je izbjegao njihovim rukama. Ali su zato mnogi župljani stradali. Mnoge žene su bile isprebijane do krvi, gažene i bacane po tlu. Ono nekoliko muškaraca koji su tu bili toga časa oduprli su se napadu, ali nisu mogli odoljeti. Osim toga "proleteri" su porazbijali prozore na nekim kućama, pijančevali do kasno u noć u gostionici i kod Mije Dolanjskoga.

»Navodno, tvrde ljudi, da su kod tih napada bili angažirani komunisti iz Jaske i neki iz Slavetića.«[19]

Po naređenju biskupa Salis-Seewisa vlč. Gjuran se smjestio u Bogoslovnom sjemeništu.

Zbog župnikove odsutnosti na blagdan Male Gospe nije bilo mise u Sv. Jani. Stari crkveni starješina otišao je toga dana rano ujutro na Plešivicu i o svim je događajima izvijestio dekana vlč. Franju Ljubetića, župnika u Plešivici. Zamolio je dekana neka bi on pošao ili poslao svoga kapelana u Sv. Janu da spremi crkvene stvari, Presveto i imovinu crkve kao i važnije stvari. Dekan nije pustio nikoga, ni sâm se nije usudio.

Iz Plešivice je starac crkveni starješina Juraj Orsag produžio u Zagreb. Primio ga je biskup Salis-Seewis. Podnio je izvještaj biskupu o događajima u Sv. Jani. Biskup mu je dao ovlaštenje da sam ode u župnu crkvu u Sv. Jani, da konzumira sve partikule u tabernakulu, da kaleže, monstrancu i vrjednije crkvene stvari spremi i da sve to doveze u Zagreb Nadbiskupskom duhovnom stolu (NDS). Tako je bilo i učinjeno. Kasnije je NDS imenovao privremenim upraviteljem župe Sv. Jana tadanjeg kapelana u Plešivici vlč. Stjepana Slavičeka. On je svoju dužnost savjesno obavljao i župljani su bili njime veoma zadovoljni.

U vrijeme dok je vlč. Gjuran prisilno boravio izvan župe, a župom je privremeno upravljao vlč. Slaviček, pokušali su komunisti nastaniti u župnu kuću nekoga komunista, službenika na općini. Kad su za to saznali župljani, najenergičnije su se tome usprotivili. Istodobno su odlazili u pohode zatočenom župniku u Zagreb, tješeći ga i moleći da se vrati u župu.

Zbog toga su trojica župljana bila osuđena na zatvor dvadesetak dana. Bili su to Ivan i Stjepan Lisjak te Juraj Orsag. Uspjeli su. Nitko se nije uselio u župni stan.

Svim tim sramotnim postupcima bio je režiser tadanji tajnik općinskog odbora Mijo Skender.

[19] Isto

Zbog takova odnosa prema narodu doživio je da su ga jednog dana ljudi fizički izbacili iz općinskog ureda. Najposlije se i odselio iz Sv. Jane nekuda u Jasku. Dok ga je želja ražarivala za povratkom, jedni su ga odvraćali od toga nauma, jer da je opasno, a drugi su ga izvješćivali da se slobodno vrati.

I dok su komunisti likovali, govorili i tvrdili da se vlč. Gjuran više nikad ne će vratiti u Sv. Janu, on je došao na Badnjak 1953. O tome je zabilježio: »Nitko nije znao da ću doći, ali se ta vijest ubrzo proširila, pa je na polnoćku i sutradan na Božić nagrnulo staro i mlado u crkvu. Svi su željeli da se pozdrave sa mnom. Osjećali su svi da je to ipak pobjeda nad onim događajima 6. i 7. rujna.«[20]

Ponovni progon 1954.

No, nedaćama vlč. Gjurana nije bio kraj. U dane 27. i 28. listopada 1954. održavalo se suđenje onoj dvojici mladića, Miji Puštini i Josipu Godrijanu, zbog pokušaja bijega preko granice. Dva dana trajao je unaprijed pripremljeni proces. Glavni optuženi bio je župnik Gjuran. U istrazi bili su spremljeni *dokazi* o njegovoj krivnji, ali su tijekom javnog suđenja svi ti *dokazi* bili raskrinkani.

Vidjevši da su opet izgubili, organizirali su demonstracije pred sudom, provalili su u sud, izvukli su vlč. Gjurana iz zgrade suda i linčovali ga. Malo da ga nisu ubili. Bojeći se najgoreg, izvukla su ga dvojica policajaca iz ruku komunista demonstranata. Pružili su mu liječničku pomoć i otpratili ga u župni stan u Jastrebarskom. Njegovu branitelju odvjetniku dr. Ivi Bankoviću demolirali su kuću i tako je župniku bila onemogućena obrana. No, obrana mu nije ni trebala. Jasno je bila dokazana inscenacija i laž optužbe. Svjedoci koji su ga trebali teretiti iznosili su pojedinosti pred kakvim su terorom morali potpisati izjave protiv njega. Sâm župnik Gjuran svjedoči: »Bio sam linčovan i osuđen na 20 mjeseci zatvora, ali je tu presudu Jaskanskog kotarskog suda Okružni sud u Zagrebu snizio na 5 mjeseci zatvora.« O svom tamnovanju je vlč. Gjuran posvjedočio sljedeće: »Stavljen sam u samicu. Užasna zima. Probdio sam noć i ranim vlakom otpremljen sam u Zagreb. U samici u Petrinjskoj ul. 18 bez svjetla u studeni, kraj razbijenog kanala, proveo sam do svibnja 1954. Odatle su me prevezli na kažnjenički odjel bolnice na Sv. Duhu u Zagrebu. Tu sam ostao do sredine lipnja te sam odatle prevezen u kaznionu na Savskoj cesti. Odatle sam 18. VII. 1954., nakon isteka kazne u cijelosti, pušten.«

A Svetojanci su pak svome župniku svakodnevno dolazili u zatvor u posjet i donosili mu darove uz vruće želje da se što prije vrati u Sv. Janu. Mnogobrojna pisma djece i odraslih bila su puna čežnje za njegovim povratkom.

Vlč. Gjuran je nakon izdržane kazne, po treći put, došao u Sv. Janu. Ovoga puta bila je nedjelja. Župljani su znali za njegov povratak jer su brojili nestrpljivo dane do njegova dolaska.

Stigao je prije župne mise. Pred župnim stanom i pred crkvom dočekali su ga župljani veseli i radosni. »Nisam s voljom dolazio u Sv. Janu 1950. godine«, zabilježio je i nadodao, »ali svi ovi događaji što sam ih ovdje proživio toliko su me povezali uz Sv. Janu; zavolio sam te ljude i ovaj kraj kao da sam ovdje rođen. U ovim teškim prilikama oni su pokazali toliko hrabrosti i toliko ljubavi!«[21]

Takve su bile sudbine brojnih katoličkih svećenika. Od Bleiburga do Đevđelije, po tamnicama Lepoglave i Stare Gradiške, na Križnim putovima i na stratištima, zajedno su sa svojim narodom patili, trpjeli i umirali.

Premda njihovi progonitelji i danas primaju državna odlikovanja, Božja riječ nas učvršćuje u uvjerenju, a i povijesne činjenice daju naslutiti, da njihova žrtva nije bila uzaludna.

---

[20] Isto

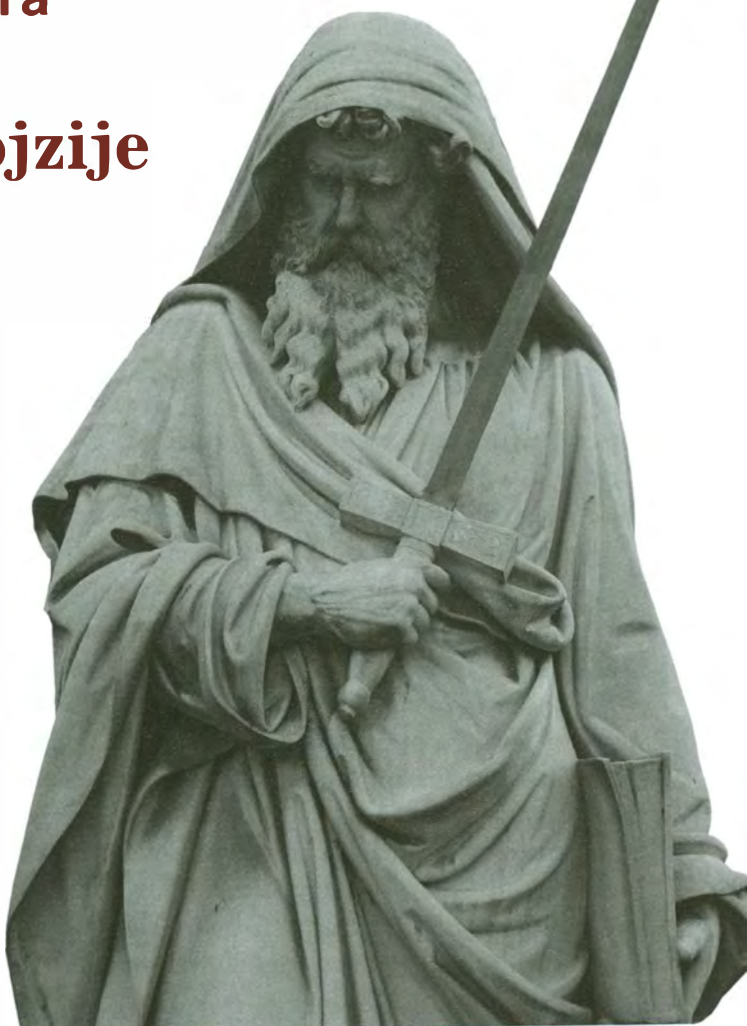
[21] *Župna spomenica župe Sv. Jana od 1940.*, str. 3.-4.

Svaki dopis na Postulaturu blaženoga Alojzija Stepinca, kojim se priopćuje primljeno uslišanje ili uspomena, neka bude potpisan te obilježen nadnevkom i mjestom pisanja. Vjernici koji žele ostati anonimni neka to napomenu u dopisu.

Uz godinu sv. Pavla

Apostol naroda i Alojzije Stepinac

Piše: dr. Juraj BATELJA

Papa Benedikt XVI. otvorio je 28. lipnja 2008., prigodom dvijetisućite obljetnice rođenja sv. Pavla apostola, u bazilici sv. Pavla izvan zidina u Rimu Godinu sv. Pavla. U tom su slavlju sudjelovali ekumenski patrijarh Bartolomej I. i predstavnici ostalih Crkava i kršćanskih zajednica.

Isus nije među prvima pozvao sv. Pavla u zbor apostola ni među svoje učenike, ali, na temelju poziva kojim ga je Isus uključio među svoje učenike i apostolskog djelovanja zajamčena smrću, držimo da je jedan od stupova kršćanstva.

Navješćujući Evanđelje i osnivajući crkvene zajednice stvorio je teološka djela koja su najbolji svjedok i tumač početnog djelovanja Crkve. Dok je sv. Luka u Djelima apostolskim opisao Pavlovu ulogu i značenje u zasađivanju Crkve, dotle je sâm Pavao u brojnim poslanicama predao Crkvi zdrav nauk koji je sve gorljivijim činio njegov duh i učvršćivao vjeru u Krista Isusa, među Židovima i među poganima.

Budući da je bl. Alojzije Stepinac u svojim propovijedima i pismima često navodio Pavlove spise i vjernicima stavljao za uzor Pavlovu gorljivost za Krista i Crkvu, odlučio sam u nekoliko nastavaka čitateljima *Glasnika* predočiti utjecaj Pavlovih misli i svjedočanstva njegova života na duhovni stav i postojanost bl. Stepinca.

Pavao iz Tarza

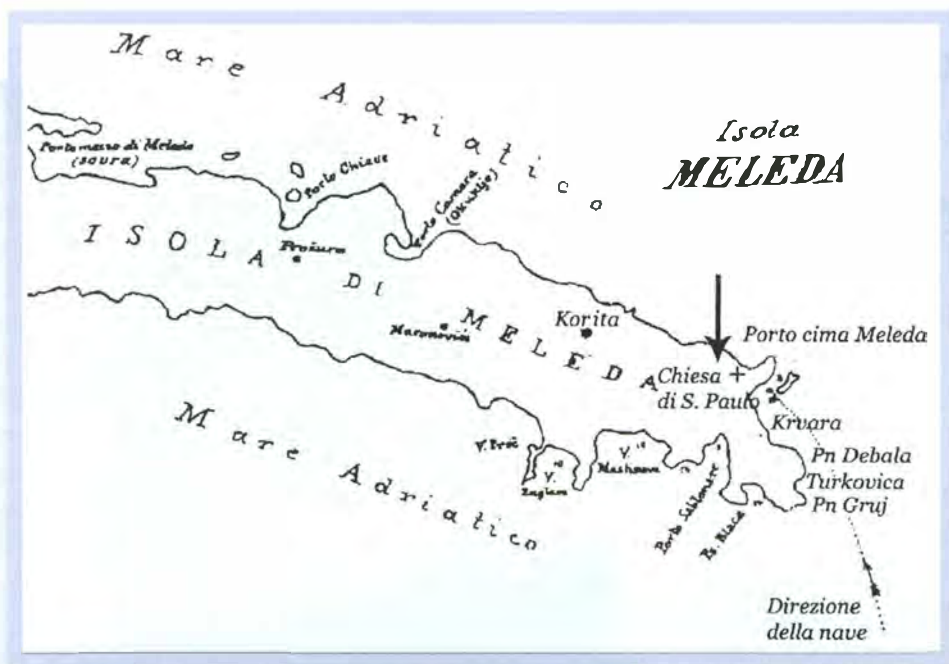
Sveti Pavao rodio se u Tarzu 8. godine nakon Kristova rođenja, u današnjoj Turskoj, koja je bila dio Rimskoga Carstva. Rodno mu je ime bilo Savao, a nakon krštenja dobio je ime Pavao. Školovao se u Jeruzalemu kod glasovitog bibličara Gamaliela, a izučio je i šatoraški zanat. Vjeran židovskoj tradiciji, zamrzio je kršćane. Čak je pomagao pri ubojstvu sv. Stjepana.

U namjeri uhićenja kršćana pošao je u Damask. Pred ulaskom u taj grad, oboren je s konja, oslijepio od jakog nebeskog svjetla i čuo Isusove riječi: »Savle, Savle, zašto me progoniš?« (Dj 9,4). Na Savlov upit: »Tko si ti, Gospodine?« (Dj 9,5), odgovorio mu je Isus: »Ja sam Isus, Nazarećanin, kojega ti progoniš« (Dj 9,5).

»Oruđe izabrano« (Dj 9,15)

Taj Isusov zahvat u Savlov život, susret s uskrslim Kristom, doveo ga je do krštenja i obraćenja, novoga životnoga određenja. Krstio ga je Ananija, jedan od brojnih Isusovih učenika, koji se, po svoj prilici, pred progonom kršćana sklonio u Damask. On je po Isusovu naputku prihvatio Savla, moguće i vlastitog progonitelja, kao najboljega prijatelja, brata. Po tom čovjekoljublju Savao je lakše prispio k bogoljublju. Upoznavši volju Božju (usp. Dj 22, 13), i nakon što mu Bog »otkri Sina svoga« (Gal 1, 15-16), postao je poslužitelj Evanđelja, »otajstva pred vjekovima i naraštajima skrivenog« (Kol 1, 25-26).

U početku su kršćani sumnjičavo prihvaćali naglo Pavlovo obraćenje. No, njegova gorljivost,

Mjesto brodoloma lađe kojom je sv. Pavao u pratnji rimskih stražara putovao na suđenje u Rim, opisao je Vicko Palunko, pomoćni biskup splitski. Blizu mjesta brodoloma sagrađena je ranokršćanska bazilika u čast sv. Pavla.

trpljenje i suživljenost s Kristom Gospodinom ubrzo su potvrdili njegov istinski kršćanski značaj. Na svoja tri misijska putovanja po Maloj Aziji, Grčkoj i istočnom Sredozemlju utemeljio je brojne crkvene zajednice. Samo dvadeset godina nakon Stjepanove smrti, na istom su mjestu protivnici Kristova nauka uhitili, svezali i odveli na sud Pavla. Progonitelj postade prognani. Pozvao se na Valerijev zakon iz godine 509. prije Krista, koji je zabranjivao bičevanje rimskoga građanina. A Pavao je uživao tu povlasticu. Na cara se prizvao, pred cara je morao i stati.

Upućen je u pratnji stražara galijom u Rim. Na putu nastade oluja i brodolom. Najstarija tradicija je zabilježila da se brodolom dogodio pokraj otoka Mljeta u Jadranskom moru. S vremenom su ivanovci, malteški vitezovi, uz potporu papa, uglavili teoriju i legendu da je Pavlov brodolom bio na Malti. Uistinu, Mljet i Malta u latinskim izvorima nazivaju se "Melita".

Prispjevši u Rim, učvrščivao je braću u vjeri i, oslobođen optužbi, nastavio apostolsko djelovanje. Uhićen je po drugi put za vrijeme Neronova progonstva, i u Rimu je godine 67. ubijen. Mons. Ratko Perić njegovu je smrt opisao ovim riječima:

»Na rimskom bojnom polju 'izvan zidina' pao je, poput Krista 'izvan zidina' u Jeruzalemu, jedan Kristov borac: iscrpljen od tridesetogodišnje trke, ali neporažen; silno umoran i preznojen, ali nepobjediv; s izudaranom, ali cjelovitom zastavom vjere i morala. 'Dobar sam boj bojevao, trku završio, vjeru sačuvao. Stoga, pripravljen mi je vijenac pravednosti kojim će mi u onaj Dan uzvratiti Gospodin, pravedan sudac...' (2 Tim 4, 7-8).«[1]

Apostolska gorljivost u Pavla i Alojzija

Oslonjeni na Boga, i Pavao i Alojzije su se u mijenama svijeta pokazali jakima i neoborivima. Sva im snaga bijaše u Bogu. A Bog ih je uzdizao do visina koje su im omogućile oćutjeti Božju blizinu. Svaki je od njih, prema riječima Svetoga pisma, bio potpun čovjek. Nisu poznavali polovičnosti. Jedan i drugi odlikuju se stavom potpunoga prianjanja uz Krista Gospodina i prolaznim su shvaćali sve što nije zahvaćeno duhom Kristovim.

Obojica su živjeli u svijetu prevrtljivom, promjenljivom i grijehom ranjenom. Stalnošću poniranja u otajstvo Kristova božanstva nadjačali su kušnje kojima ljudi u redovitosti života, uslijed požude očiju, požude tijela i oholosti života (usp. 1

Obojica su živjeli u svijetu prevrtljivom, promjenljivom i grijehom ranjenom. Stalnošću poniranja u otajstvo Kristova božanstva nadjačali su kušnje kojima ljudi u redovitosti života, uslijed požude očiju, požude tijela i oholosti života (usp. 1 Iv 2, 16), obično ne odolijevaju.

[1] PERIĆ, R., *Savle, brate, progledaj!*, Mostar, 2006., str. 216.

Vjernici župe bl. Alojzija Stepinca iz Zadra, Bilog Briga, pohodili su mjesto Brezarić, mjesto rođenja bl. Alojzija Stepinca te župnu crkvu i župnu kuću u Krašiću, gdje je blaženi Alojzije Stepinac proveo zadnje dane svog života.

Iv 2, 16), obično ne odolijevaju. Izvrsnost njihova duha bila je u združenosti s Kristovom osobom po snazi Križa. Dok je za Židove križ bio sablazan, i za Pavla i za Alojzija to je znak osobne prepoznatljivosti koju izriču pohvalom: »A ja, ne daj, Bože, da bih se ičim uznosio osim križem Gospodina našega Isusa Krista«, kojom se sv. Pavao predstavio Galaćanima (usp. Gal 6, 13), a Alojzije se tim istim riječima predstavio citirajući ih na svojoj mladomisničkoj sličici svima onima zbog kojih je kao svećenik uzet iz naroda i postavljen za posvećenje duša.

Oba su ova Kristova svjedoka bili revni služitelji Gospodinu i navjestitelji Božjega Kraljevstva. Pavao je sebe u Djelima apostolskim predstavio starješinama crkve u Efezu: »Vi znate kako sam se sve vrijeme, od prvih dana kada stupih u Aziju, ponašao među vama: služio sam Gospodinu sa svom poniznošću u suzama i kušnjama koje me zadesiše zbog zasjeda židovskih; ništa korisno nisam propustio navijestiti vam i naučiti vas (...) da se obratite k Bogu i da vjerujete u Gospodina našega Isusa« (usp. Dj 20, 18-19). U ogledalu te apostolske službe i gorljivosti prepoznatljiv je i bl. Alojzije Stepinac. Dok je tim apostolskim žarom sam izgarao, njime je i druge želio užeći. Reče u nagovoru zagrebačkim katehetama 7. prosinca 1941.: »Svojstva jednog apostola Pavla nisu bila komotnost, nerad, nebriga, nego nešto sasvim drugo (...). Nakon što je izbrojio svoja kamenovanja, svoja bičevanja i brodolome koje je doživio i proživio, nastavlja ovako: 'Mnogo sam puta putovao, bio sam u pogiblima od rijeka, u pogiblima od razbojnika, u pogiblima od zemljaka, u pogiblima od pogana, u pogiblima u gradu, u pogiblima u pustinji, u pogiblima na moru, u pogiblima od lažne braće; u trudu i muci, u mnogom nespavanju, u gladu i žeđi, u mnogom postu, u zimi i golotinji. Osim toga, da ne govorim, navaljivanje ljudi k meni svaki dan i briga za sve Crkve. (2 Kor 11, 26ss.)«.

Kako bijednu figuru prave u poredbi s apostolom Pavlom oni svećenici želeći da im se rad u ovim teškim vremenima ograničuje na samu njihovu dobru volju! Kako bijednu figuru u poredbi s apostolom Pavlom prave oni svećenici kojima je prvo pitanje, kad im se povjeri koja zadaća, kakva će biti nagrada! Kakvu bijednu figuru u poredbi s apostolom Pavlom prave oni svećenici kojima je prvo pitanje, kad se žele natjecati za koje mjesto, je li u materijalnom pogledu bolje nego ono koje ostavljaju i ima li na novom mjestu više prilike za razonodu nego li u dosadanjem! *Amice ad quid venisti!*[2]

Mislim da nema nijednoga od vas u čijem srcu ne bi bilo mnogo žara za Božju stvar i koji ne bi shvaćao vremena u kojem živimo, vremena koje traži da napnemo sve sile i u školi i izvan škole, kako bismo spasili povjerene nam duše i zaštitili interese Božje (...) . Rad za Boga naša je najveća čast, rad za Boga naša je prva dužnost! Naša najveća ambicija mora biti da u svemu postanemo slični Kristu.«[3]

Hrvatska tradicija Pavlova brodoloma na Mljetu

Sveti Pavao je kao optuženik, pod pratnjom stražara, godine 61. ukrcan na brod u Cezareji i upućen u Rim. Brod je plovio uzduž maloazijske obale preko Cipra i Krete. Zbog jakog nevremena na jugozapadnom dijelu Krete, kod otočića Klaude (Gaudos - Γαύδος), zahvaćen nepovoljnim sjeveroistočnim vjetrom, brod se nakon četrnaestodnevnog lutanja "po Jadranu", nasukao na greben pokraj otoka koji sv. Luka naziva *Melita*.

2 "Prijatelju, zašto si došao?" (Mt 26, 50)

3 Alojzije kardinal STEPINAC, nadbiskup zagrebački, *Propovijedi, govori, poruke 1941.–1946.*, Zagreb, 1996., str. 70.-71.

Budući da se u to doba tim imenom nazivaju otoci Mljet i Malta, postoje i dvije tradicije o mjestu Pavlova brodoloma.

Ne ulazeći u podrobniju raspravu iznosim činjenice, ne priklanjajući se konačnom sudu, na kojima se zasniva tradicija Pavlova brodoloma na otoku Mljetu.

- Stanovnici otoka Mljeta od pamtivijeka, od pokoljenja do pokoljenja, čuvaju, gaje i promiču usmenu predaju o brodolomu lađe sv. Pavla apostola na Mljetu.
- Bizantski car pisac Konstantin Porfirogenet (905.–959.) zabilježio je, opisujući gradove Dalmacije u poznatom djelu *De administrando imperio* (*O upravljanju carstvom*): »Drugi je veliki otok Mljet koji spominje sveti Luka u *Djelima apostolskim* nazivajući ga Melita. Na tom je otoku svetoga Pavla za prst ujela ljutica, koju onda sveti Pavao u vatri spali.«
- U 16. stoljeću istu predaju prenosi povjesničar Dubrovnika Talijan Serafino Razzi (1531.–1611).
- Ignjat Đurđević (1675.–1737.), opat benediktinske opatije Sv. Marije na Mljetu, objavio je u Veneciji 1730. na latinskom jeziku djelo koje u prijevodu glasi: *Brodolomac sveti Pavao apostol u moru koje se naziva venecijanski zaljev i poslije brodoloma gost ili o dvostrukom tumačenju dvaju mjesta u Djelima apostolskim u poglavlju XXVII, redak 27: Otkako smo bili tjerani [vjetrom] tamo-amo po Jadranu, i u poglavlju XXVIII, redak 1: Tek kad se spasismo, doznadosmo da se otok zove Melita...*
    - U uvodu knjige autor je zapisao: »Odgovorno kažem i tvrdim da je prije doseljenja plemenitih vitezova svetog Ivana na Maltu slava brodolomu spašenog apostola Pavla po općem mišljenju bila dodjeljivana bez imalo sumnje hrvatskom Mljetu, tj. do godine 1596.«
- Francesco Maria Appendini (1768.–1837) u svom djelu *Notizie istorico-critiche sulle antichità, storia e letteratura de Ragusei* 1802. napisao je: »Slažem se s Đurđevićem da je sveti Pavao doživio brodolom u Jadranu, i to na otoku Mljetu, gdje je obratio na kršćanstvo najveći dio tamošnjeg stanovništva odakle se kršćanstvo brzo raširilo i u susjedni Epidaur.«
- Splitski pomoćni biskup Vicko Palunko (1842.–1921.) godine 1910. to isto tvrdi u raspravi na talijanskom, koja u prijevodu glasi: *Melita, otok brodoloma svetog Pavla jest Mljet u Dalmaciji.*
- Prof. Antun Ničetić iz Dubrovnika u djelu *Nove spoznaje o postanku Dubrovnika, o njegovu brodarstvu i plovidbi svetoga Pavla,*[4] Dubrovnik, 2005., govoreći o brodolomu svetoga Pavla na Mljetu, potvrđuje tvrdnje Ignacija Đurđevića i Vicka Palunka nadopunjavajući njihove dokaze novim spoznajama:
    - Brod sv. Pavla nije mogao ploviti uz vjetar, s bočnim vjetrom i valovima u bok, pa zbog toga nije mogao sjeveroistočnim vjetrom ploviti u zapadnom smjeru i stići iz Krete na sjeverozapadnu obalu Malte.
    - Upotreba plivajućega sidra nepobitni je dokaz da je brod sv. Pavla plovio vjetrom u krmu, dakle niz vjetar, a takvim se načinom plovljenja sjeveroistočnim vjetrom nije moglo stići iz Krete na Maltu, dok se jugoistočnim vjetrom moglo stići na Mljet. Toj pretpostavci mogao bi ići u prilog zapis: »Bojeći se da ne udarimo u greben, spustiše s krme četiri sidra.«
    - Zapis sv. Luke »tjerani tamo-amo po Adriji« očito upućuje na promjenu smjera vjetra. Vrlo je vjerojatno da se on mijenjao i nije svih četrnaest dana puhao sjeveroistočnjak, kako se inače tvrdi u literaturi.
    - Da je svih četrnaest dana puhao sjeveroistočni vjetar, brod sv. Pavla doživio bi brodolom na sjevernoafričkoj obali. To se nije dogodilo, i upravo iz toga proizlazi da je zapuhao vjetar iz južnih smjerova, vrlo vjerojatno jugoistočnjak, vjetar koji pretežno puše u tom dijelu Jonskoga i Jadranskoga mora u godišnje doba plovidbe sv. Pavla. To je bio uzrok da brod ne doživi brodolom na obali Sirte, ali su stvoreni uvjeti da on bude zanesen prema Mljetu. Južnim vjetrom brod sv. Pavla nije mogao doploviti do sjeverozapadne obale Malte.

Brod sv. Pavla nije mogao ploviti uz vjetar, s bočnim vjetrom i valovima u bok, pa zbog toga nije mogao sjeveroistočnim vjetrom ploviti u zapadnom smjeru i stići iz Krete na sjeverozapadnu obalu Malte.

[4] NIČETIĆ, A., *Nove spoznaje o postanku Dubrovnika, o njegovu brodarstvu i plovidbi svetoga Pavla*, Dubrovnik 2005., str. 357.– 433.

• Morske struje istočnoga Sredozemlja, Jonskoga i Jadranskoga mora teku smjerom obratnim od kazaljke na satu, i zato su pogodovale plovidbi broda sv. Pavla na putu prema Mljetu, dok su se suprotstavljale njegovu kretanju prema Malti.

• Plovidbeni put brodova za prijevoz žita iz Aleksandrije prema Puteoliju, tj. put Rima, išao je istočnim smjerom uz obale i otoke istočnoga Sredozemlja i Jonskoga mora, pa je prolazio Otrantskim vratima i dalje obalom južne Italije i Messinskim tjesnacem prema Puteoliju i Rimu. Zato se može i pretpostaviti da se aleksandrijski brod mogao naći na Mljetu (a ne na Malti) i tamo prihvatiti sv. Pavla i druge brodolomce koji su nakon tri mjeseca boravka na tom otoku otputovali u Puteoli.

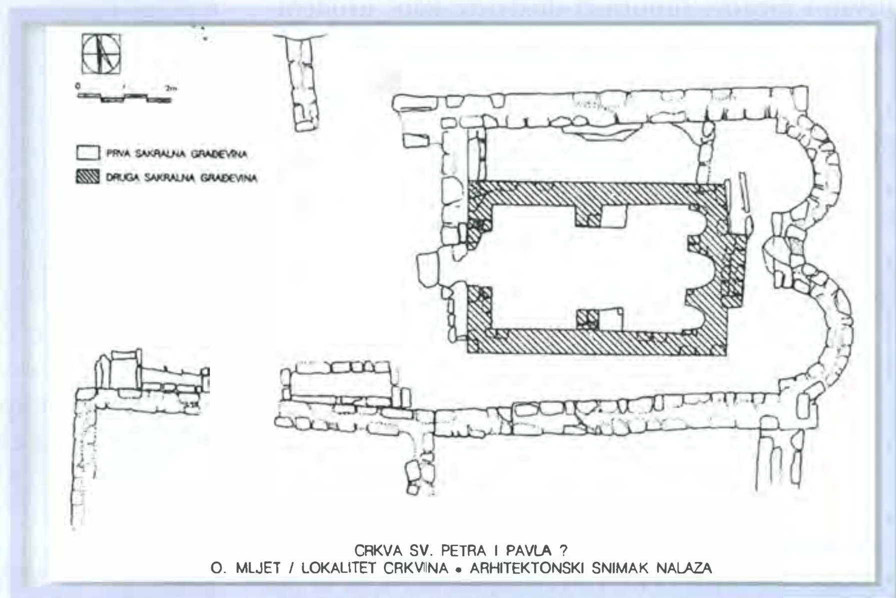
• Iz zapisa sv. Luke »tjerani tamo-amo po Adriji« može se zaključiti da je brod sv. Pavla bio u Jadranu (a ne samo u Jonskom moru, kako se to u dijelu literature dosad tvrdi) jer je sv. Pavao nakon četrnaestodnevne plovidbe stigao na nepoznati otok, poslije doznavši da se on zove Melita. Zasigurno je Melita mogao biti otok Mljet.

• Na otoku Mljetu postoje luke i uvale dobro zaštićene od svih vjetrova i valova, koje su bile u funkciji u antici, ali i u kasnijim razdobljima, suprotno tvrdnjama autora koji iznose da na Mljetu nema sigurnih luka.

• Najnovija arheološka istraživanja potvrdila su postojanje ostataka još jedne starokršćanske bazilike na Mljetu, koja bi vrlo vjerojatno, prema predaji, mogla pripadati crkvi Sv. Pavla. Crkva se nalazi na jugoistočnom dijelu otoka upravo u blizini otočića Veliki školj, mjesta gdje je Vicko Palunko pretpostavio da se nasukao brod sv. Pavla. Na Mljetu je vrlo rano postojala iznimno snažna kršćanska zajednica, što potvrđuju dvije bazilike u Polačama, od kojih je jedna sirijskoga tipa, građena vrlo vjerojatno od kraja 4. do sredine 5. stoljeća, a za koje se ne zna ni titular. Ali, tu su i drugi manji arheološki nalazi iz Sirije, Palestine i sjeverne Afrike. Svi ti nalazi i nova istraživanja mogli bi pridonijeti i novim spoznajama o boravku sv. Pavla na ovom otoku.

• Novije spoznaje malteških znanstvenika objavljene na kraju 20. stoljeća govore da na Malti nema nikakvih arheoloških dokaza o nasukavanju broda sv. Pavla na tom otoku, a tradicija štovanja tu nastaje više od dvanaest stoljeća nakon brodoloma, tek 1299. godine.

• Indikativno je da bizantski car i pisac Konstantin VII. Porfirogenet sredinom 10. stoljeća navodi da je sv. Pavla ugrizla zmija na Mljetu, a ne na Malti. Malta je diobom Rimskoga Carstva (395.) do kraja 9. stoljeća bila pod Bizantom, kad je osvajaju Arapi. Nije za očekivati da bi Porfirogenet grješkom zamijenio te otoke. Očito je u njegovo vrijeme postojala svijest ili predaja da se događaj zbio na otoku Mljetu.

CRKVA SV. PETRA I PAVLA ?
O. MLJET / LOKALITET CRKVINA • ARHITEKTONSKI SNIMAK NALAZA

• O vrlo ranim kršćanskim zajednicama na otoku Mljetu svjedoči postojanje starokršćanskih crkava, a među njima su danas samo ostatci starokršćanskih bazilika u Polačama i oni bazilikalni pokraj Maranovića u jugoistočnom dijelu Mljeta na lokalitetu Crkvine, nedaleko od mjesta Pavlova brodoloma.[5]

Razabirući razloge na temelju kojih Rudolf Vimer[6] Pavlov brodolom smješta na Maltu, nje-

---

[5] NIČETIĆ, str. 422.–426.

[6] VIMER, R., *Život svetoga Pavla*, Đakovo-Zagreb, 1987.

mački bibličar Heinz Warmecke, na grčku Melitu u Kefaloniji,[7] a Chatzifoti L. I., premda s velikim respektom govori o Pavlovu brodolomu na Mljetu i uzima u obzir Porfirogenetovo svjedočanstvo, kao Grk ga smješta na grebene pokraj današnje luke Finikoundas na Peloponezu,[8] nastavljam razmišljati, osim o plovidbenim putovima u vrijeme antike, o plovidbenim mogućnostima antičkih brodova, morskim strujama i vjetrovima u Sredozemlju, arheološkim nalazima starokršćanskih crkava na Mljetu i o stanovništvu "Melite", koje sv. Luka, sv. Pavao i njegovi suputnici doživješe kao "urođenike", koje sv. Luka naziva "barbarima".

Jesu li to latinizirani ili iskonski "Iliri" ili se tim pojmom željelo ukazati na ljude koji na "Meliti" nisu govorili grčkim jezikom. Poznato je da je stanovništvo Malte govorilo punskim dijalektom, koji ima dodirnih točaka s aramejskim, a govorili su i grčkim jezikom, što potvrđuju brojni dvojezični natpisi.[9]

Pisac *Djela apostolskih* bilježi da je Pavla, nakon što je prispio na kopno, »ujela zmija otrovnica«.[10]

[7] DEMOVIĆ, M., *Sveti Pavao bio na Mljetu i osnovao Pracrkvu*, *Glas koncila*, 20. travnja 2008. br. 16., str. 25.

[8] Usp. CHATZIFOTI, L. I., *L' apostolo Paolo, la sua vita e la sua missione*, Atene 2004., str. 134.-135.

[9] Usp. MARTINI, C. M., *Atti degli Apostolii*, Nuovissima versione della Bibbia dai testi originali, Paoline, Roma, 1979, str. 321

[10] Dj 28, 3

Na Malti nema zmija ljutica, otrovnica. Ima autora koji spominju da Pavla i nije ugrizla zmija otrovnica, već zmija iz porodice *Tarbophis fallax*, brojnih na Peloponezu,[11] ali ne na Malti, dok na Mljetu ima i jednih i drugih. Sve dok na Mljet nisu dovedeni mungosi da istrijebe zmije otrovnice, i ta je teorija mogla pojačati rasprave.

Ali rasprave nema. Dapače, neki misle da sv. Pavla i nije ujela zmija, već mu se samo omotala oko ruke, a on ju je stresao u vatru. Bože, pa ti si sv. Pavla i u toj kušnji očuvao, kao "posudu izabranu", da bi se mogao pojaviti pred carem u Rimu i navijestiti mu radosnu vijest spasenja.

Značajno je da je Pavao učenika Tita poslao u Dalmaciju,[12] za vrijeme drugoga sužanjstva u Rimu, pred smrt, godine 67. Bilo je to nakon doživljenoga brodoloma na otoku "Melite", uoči prvoga sužanjstva u Rimu.

Znakovito je i to da poistovjećivanje Melitom s Maltom potječe tek od 16. st., a uspostavili su ga ivanovci koji se kasnije prozvaše malteškim vitezovima. Kad za svoju tvrdnju nisu imali odgovarajuće dokaze, potpomogao ih je auktoritet Rima, a potom i zaštita engleske mornaričke baze usidrene na Malti.

(Nastavlja se)

[11] Usp. CHATZIFOTI, str. 135.

[12] 2 Tim 4, 10

Procesija članova molitvenih zajednica bl. Alojzija Stepinca iz različitih župa hrvatskih biskupija sa svojim su se zastavama u procesiji uputili od rodne kuće bl. A. Stepinca u Brezariću prema župnoj crkvi u Krašiću, na rođendan bl. Alojzija Stepinca 8. svibnja 2008.

Svjedočanstva

Čašćenje Stepinca u sjeni Bribira

Župna crkva bl. A. Stepinca u Sonkoviću blagoslovljena 12. lipnja 1999

Kad namjernik dođe do Bribirskih Mostina, 14 kilometara sjeverozapadno od grada Skradina, pogled mu se diže do Bribirske glavice. Ulaskom na veliki plato ovalnoga oblika površine oko 72 000 m^2 postaje dionikom važne povijesne baštine koju su stvarali Iliri i Rimljani, ali najviše Hrvati.

Za katolike je od velike važnosti uočiti spomenike iz razdoblja ranoga kršćanstva (hipogej – podzemnu grobnicu – kriptu s dva sarkofaga), ostatke ambona ili katedre. Tu je pronađena staklena posuda s kristogramom.

Kad su se na tom području nastanili Hrvati, na mjestu stare Varvarije, izgradili su kastrum Bribir (preinačeno ime Varvarije). Prema ovom imenu bit će nazvana Bribirska županija, jedna od jedanaest starohrvatskih županija, a Bribir će postati sjedište bribirskih knezova – Šubića, tada jedne od najmoćnijih feudalnih obitelji u Hrvatskoj.

Od sakralnih objekata na Bribirskoj su glavici otkopane četiri crkve i franjevački samostan. Nepoznat je naslovnik crkve rotunde u središtu same Glavice. Romanička obilježja uočljiva su na crkvi sv. Spasa, a jednobrodna crkva, gotička, s pravokutnom apsidom bijaše posvećena sv. Ivanu.

Uz istočne bedeme, na položaju Dol, na antičkim je ruševinama knez Pavao Šubić krajem 13. st. sagradio u gotičkom slogu franjevački samostan s crkvom sv. Marije.

Župa Sonković – prva crkva u čast bl. A. Stepinca

Ispod Bribirske glavice na sedmom kilometru prema Skradinu smjestilo se selo i sjedište župe Sonković. U njemu su u davna vremena plemići Sonkovići sagradili istoimenu utvrdu. A uz utvrdu ponos sela bijaše crkva sv. Marka, čiji najstariji dio potječe iz doba romanike. Više puta je obnavljana i adaptirana. Ta crkva, nažalost, danas ne postoji. Minirali su je i srušili Srbi iz istoga sela u veljači 1993. godine.

Oltarna slika bl. Alojzija Stepinca (ulje na drvetu) u župnoj crkvi u Sonkoviću rad je slikara Branka Lovrića Caparina. Izradio ju je 1999. godine

Pečatnjak bana Pavla I. Bribirskog

Kad se narod nakon Domovinskog rata vratio u svoje opljačkano i zapaljeno mjesto i započeo s obnovom kuća, odmah se razmišljalo o obnovi stare crkve sv. Marka ili o gradnji nove crkve u središtu mjesta uz glavnu prometnicu. Budući da je crkva sv. Marka izvan sela, na mjesnom groblju, prevagnulo je mišljenje da se gradi nova crkva u središtu sela.

Zauzimanjem župnika fra Filipa Milanovića Trape i ljubavlju naroda odmah je započela gradnja nove, istodobno prve crkve u Šibenskoj biskupiji i u Crkvi u Hrvata posvećene bl. A. Stepincu. Svečano je blagoslovljena 12. lipnja 1999. godine. Blagoslovio ju je šibenski biskup Ante Ivas, a iznenadno spriječen nije bio nazočan kardinal Franjo Kuharić, nadbiskup zagrebački u miru.

Na području Šibenske biskupije postoje i druga mjesta na osobit način vezana uz osobu bl. Alojzija Stepinca. Spomenimo da je u izgradnji župna crkva posvećena njemu u čast u novouspostavljenoj župi Srima, pokraj Vodica, da je na 46. obljetnicu smrti bl. Alojzija Stepinca njegov kip u naravnoj veličini, djelo akademskoga kipara Dragana Kviatowskog iz Zadra, težak dvije tone, s mramornim postoljem, uz sudjelovanje velikog broja svećenstva i vjernika bio postavljen pred crkvom Gospe od Zdravlja na Brodarici, a u kupoli svetišta župne crkve Male Gospe u Skradinu, nekoć katedrale, među ostalim hrvatskim svecima i blaženicima ističe se lik bl. Alojzija Stepinca slikara Branka Lovrića Caparina.

Posvećen novi oltar u Murskom Središću

Župljani župe Karlovac – Dubovac na povratku iz Marije Bistrice pohodili su 28. lipnja 2008. svetište bl. Alojzija Stepinca

Učenici sedmog razreda OŠ Stjepan Radić - Metković, u posjetu Krašiću

Varaždinski biskup Josip Mrzljak posvetio je u petak 27. lipnja novi oltar, odnosno oltarnu menzu župne crkve Marije Kraljice i sv. Ladislava Kralja u Murskom Središću. Biskup Mrzljak pohodio je tu župu u prigodi župnoga blagdana sv. Ladislava Kralja te u župnoj crkvi predvodio misno slavlje, nakon kojega je u parku ispred župne kuće blagoslovio i kip sv. Barbare, zaštitnice rudara, po kojima je nekad bio poznat taj kraj u kojem je radilo i do 1300 rudara iz svih obitelji. S biskupom je koncelebriralo desetak svećenika, među kojima su bili domaći župnik mr. Mario Kopjar, kancelar biskupije mons. Antun Perčić, gornjomeđimurski dekan mons. Leonard Logožar. Na početku mise biskup Mrzljak blagoslovio je oltarnu menzu i novi ambon, koje je izradio umjetnik Miljenko Kranjčec, a oslikala umjetnica Snježana Inkret, te je uoči posvete oltara u podnožje menze ugradio moći bl. Alojzija Stepinca, suzaštitnika Varaždinske biskupije.

U domovini blaženoga Alojzija Stepinca

Vraća li se vrijeme otvorenog progona Crkve?

Mladi iz kluba »Stepinac« iz Chicaga u Krašiću, 13. srpnja 2008.

Vrijeme u kojem je živio i stradavao bl. Alojzije Stepinac u mnogim je pojavnostima nalik našem vremenu. Želim ovdje ukazati na pokušaj nasilne sekularizacije hrvatskog društva i njegove katoličke baštine. Događa se, naime, kao u vrijeme Jugoslavije, kad je diktator Tito odlučio obračunati se s Katoličkom crkvom, pa je naredio da se izbace križevi iz školskih učionica, zabranio vjeronauk u školi, pokušao skidati i postavljati biskupe itd. A sa svim se tim nepravdama hrabro suočio nadbiskup Stepinac.

Piše: dr. J. Batelja

U naše doba zbivaju se slični događaji. Na pokušaj uklanjanja križeva iz škola i najavu izbacivanja vjeronauka iz školske nastave, za što se na predizbornim zborovanjima zauzimao Zoran Milanović kao predsjednik Socijalističke demokratske partije, što je bila najava obnove zlih vremenâ komunističke diktature, vojni biskup mons. Juraj Jezerinac odgovorio je navještajem vjere.

Slaveći u Draganićkim Mrzljakima u četvrtak 8. studenoga 2007. misu za poginule hrvatske branitelje tumačio je katoličku vjeru u vječni život i kršćansko poimanje smrti.

Nakon što se poslužio evenđeoskim prikazom u kojem Isus uskrisava Lazara (Iv 11, 25-36), rekao je sljedeće: »Braćo i sestre! Isus Krist i nama danas postavlja ovo pitanje: Vjeruješ li? Danas i mi ispovijedamo svoju vjeru zajedno s Martom: 'Da, Gos-

podine! Ja vjerujem da si ti Krist, Sin Božji, Onaj koji dolazi na svijet!' (Iv 11, 27). Mi vjerujemo u Onoga koji nas je spasio svojim križem, mukom, smrću i uskrsnućem. Stoga je nedavni pokušaj da se skine križ iz učionica u Karlovcu opravdano uznemirio mnoge učenike, koji su katolici i vjernici. Zašto? To je pokušaj da se iz života ljudi izbaci osoba Isusa Krista, koji je za nas vjernike Bog i čovjek, da se izbaci sve što je On naučavao, da se, drugim riječima, izbaci evanđelje, odnosno vrjednote koje djeca usvajaju i kroz vjeronauk.

Neki nikako ne žele shvatiti da su prošla vremena rušenja križeva i ponižavanja vjernika zbog vjere, da živimo u vremenu demokracije, slobode, u kojoj treba poštivati prava svakog čovjeka, ali i prava većine.«

Biskup Jezerinac nije, dakle, držao predizborni govor, već iznio obranu svetinje u koju vjeruje i u koju je osvjedočeno 80% građana Republike Hrvatske.

Mladi članovi kluba „Stepinac" iz Chicaga za vrijeme mise u crkvi u Krašiću. Propovijeda msgr. Juraj Jezerinac, 13. srpnja 2008.

Mi se opravdano pitamo: Zašto HHO, liberalni i SDP-u naklonjeni novinari i tiskovine, Hrvatska televizija i brojne udruge nisu uzele u zaštitu biskupa koji se javno zauzeo za vjerska prava većine hrvatskih građana, nego su otvorenim, bezobzirnim napadima, koji još uvijek traju, napali hrabroga biskupa?

Ne zaboravimo: baš na tom području vjerskih sloboda lomila su se koplja između protubožne Komunističke partije Jugoslavije i zagrebačkog nadbiskupa Alojzija Stepinca. Pa on se na komunističkom sudu nije zauzimao za latifundije, vremenita dobra ili politiku neke stranke, nego za pravo ispovijedanja vjere u Boga Isusa Krista i za dostojanstvo ljudske osobe. Reče, na sudu, 3. listopada 1946.:

»U školskim udžbenicima tvrdite, protivno svim dokazima povijesti, da Isus Krist nije postojao. Znajte, Isus Krist je Bog! Za Njega smo spremni umirati, a danas je nauka to da on uopće nije postojao! Kad bi se koji profesor usudio učiti protivno, mogao bi se sigurno nadati da će izletjeti iz škole. Ja vam kažem, gospodine državni tužioče, da uz ovakve uvjete nije Crkva slobodna, nego da će za kratko vrijeme biti istrijebljena.

Krist je temelj kršćanstva. Vi se zauzimate za pravoslavne Srbe. Pitam ja vas, kako vi sebi zamišljate pravoslavlje bez Krista? To je apsurd! Kako vi zamišljate Crkvu bez Krista? To je apsurd!

Za Majku Božju kaže se u knjigama da je bila bludnica. A znadete li da je ona za pravoslavne i katolike najsvetiji pojam?

Naređujete, to je službena nauka, da je čovjek postao od majmuna! Ako imade tko tu ambiciju, neka mu bude! Ali otkuda dolazi netko da to odredi kao službenu teoriju koju danas ne priznaje ni jedan učenjak svjetskog glasa?

Po vašem shvaćanju materijalizam je jedini naučni sistem, a to znači izbrisati Boga i kršćanstvo. Ako nema ništa osim materije, onda vam hvala na slobodi. Rekao je jedan od vaših ljudi višeg položaja: 'Nema čovjeka u ovoj državi kojega mi nismo kadri staviti pred sud i suditi' (...).

Konačno da kažem par riječi i o Komunističkoj partiji, stvarnom mojem optužitelju.

Ako se misli, da smo mi zauzimali dosadašnji stav radi materijalnih stvari, krivo je jer mi smo ostali čvrsti, evo i nakon što nas se osiromašilo. Nismo protivni tome da radnici dođu do većih prava u tvornicama, jer je to u duhu papinskih enciklika, niti što imamo protiv pravednih reforma, ali neka nam dozvole pristaše komunizma, ako je slobodno propovijedati i širiti materijalizam, da bude i nama

Što se ovo sada događa?

Dogodilo se u osnovnoj školi u Gornjem Prekrižju. U razred malahnog Jurja Jezerinca u proljeće godine 1950. uletio je u razred policajac prispio motorom do škole. Nakon što je razgledao učionicu uputio se prema križu koji je visio na zidu. U prisutnosti učiteljice Marije Marušić i tridesetak đaka on je skinuo križ i pred svima ga zgazio i udaljio se. Učiteljica je bila zgrožena i iznenađena tim činom. Kad se policajac udaljio, uzela je u ruke olovne komadiće križa i poljubila ih je govoreći učenicima: »Djeco, vi ne znate što se sada događa. Ali, doći će vrijeme kad će križ biti opet na počasnom mjestu.«

A što se ovo sada događa?

pravo ispovijedati i propagirati naša načela. Katolici su za ta prava umirali i umirat će.«

U napad na biskupa Jezerinca zaputio se i sam predsjednik države. On, koji bi trebao poštivati volju naroda i štititi prava vjernika, zbog javne ispovijesti vjere biskupa Jezerinca ne prestaje prijetiti mu smjenjivanjem, zabranom govora, ulaskom u službene prostorije biskupije itd. Dok biskupu na primanjima tapša ramena i razmeće se komplimentima, potpomognut Nelom Vlašić, Dragom Pilselom, Marinom Antičević Marinović, Damirom Kajinom i drugima, od kojih neki ne znaju ni katoličke sakramente pa među njih ubrajaju i „sakrament sakristije", on se protiv biskupa Jezerinca razmeće prijetnjama, ucjenjivanjima, pritužbama Vatikanu, smjenom. Doista neprimjereno i neukusno.

Tako to sudi običan svijet, tako to sude intelektualci, tako o tome misle strani diplomati. *Est usus communicandi* u kulturnom svijetu. Tito je tražio od Svete Stolice da makne sa stolice zagrebačkih nadbiskupa bl. Alojzija Stepinca, dapače, ponudio je i službeni avion koji bi ga prevezao u inozemstvo. Pa ipak, hrabri je pastir radije patio sa svojim narodom i umro za svoje vjerničko uvjerenje i kršćansko osvjedočenje.

Neprimjereno je i Crkvu nazvati licemjernom. Tako su komunistički stratezi mislili da će smaknućem jednoga biskupa obezglaviti Crkvu. Jadnici, rekao bi blaženi Stepinac. On je godine 1958. napisao: »Mogu ja ostaviti i kosti u Krašiću (nemam baš ništa protiv toga, ako je volja Božja), ali, ako misle ovakovim mjerama slomiti Katoličku crkvu, onda su velike naivčine, jer Crkva se katolička ne upire niti na kardinala Stepinca niti bilo kojeg čovjeka, nego na Isusa Krista, kojega zamjenjuje na zemlji Petar, Sveti Otac. A 'Petar ne umire', kako piše na jednoj svjetiljci u rimskim katakombama, dok su pomrli i Neroni i Henrici i Hitleri i Staljini, a tako će i drugi.«[1] »Katolička se crkva«, napisao je 21. kolovoza 1958., »ne upire na ljude (i ako su potrebni) nego na Krista Gospodina, koji nikad ne će zatajiti. On preko svoga Namjesnika upravlja kormilom lađice svoje Crkve i nikakve bure ni oluje ne će je potopiti. Prešao je narod Božji sretno preko Crvenoga mora, pa će sretno i preko oceana crvenog marksizma pod Njegovim vodstvom.«[2] Dakle, Katolička crkva nije jedan biskup, ni kaptol ni bilo koji pojedinačni vjernik. Katoličku crkvu sačinjavaju svi krštenici jednoga područja, okupljeni oko svoga zakonitog biskupa, svećenstva i pape. Stoga je predsjednik Republike Hrvatske uvrijedio većinu hrvatskih građana i ponizio ih na temelju njihove vjerske pripadnosti. Kad to učini predsjednik „svih građana Hrvatske", što će tek učiniti oni koji samo čekaju mig za napad na Crkvu.

No, u skladu s evanđeoskom poukom i orijentirom naše suvremenosti bl. Stepincem želimo biti graditelji mira, sloge te narodnog i crkvenog jedinstva, svjesni i osvjedočeni u ovu zbilju: ako je tolikima u Republici Hrvatskoj dopušteno klevetati, ponižavati, nametati stavove i mišljenja, propagirati borilačke vještine i magiju, okultna sabiranja i filozofiju življenja, »ako je slobodno propovijedati i širiti materijalizam« (A. Stepinac), onda, gospodine Predsjedniče Republike Hrvatske, neka i biskup Jezerinac i svi katolici imaju »pravo ispovijedati i propagirati svoja načela«.

Jer, ne zaboravimo, uči nas sveta, krvava i po silnicima prekrajana povijest hrvatskoga naroda i Katoličke crkve u njemu zajedno s bl. Alojzijem Stepincem, »katolici su za ta prava umirali i umirat će«.

---

[1] *Pismo jednom svećeniku, čije nam ime nije poznato*, Krašić, 29. travnja 1958., u: PISMA, str. 286.

[2] *Pismo p. Stanku BANIĆU OFM*, Krašić, 21. kolovoza 1958., u: PISMA, str. 297.

Nadbiskup Stepinac i Židovi

Svi su ljudi naša braća

U nastojanjima da Mariju Bistricu učini središtem duhovne i moralne obnove hrvatskoga naroda nadbiskup Stepinac je učinio sve što je bilo u njegovoj mogućnosti da se taj dom Majke Božje dostojno uredi i postane drag hodočasnicima. Ovdje s najbližim suradnicima pred prvom postajom križnoga puta. Sačuvane su četiri postaje toga križnoga puta jer su ostale uništene u bombardiranju Firenze 1933.

Piše: dr. Juraj Batelja

U hrvatskoj su javnosti učestale polemike o ulozi nadbiskupa Stepinca u 2. svjetskom ratu. Ponajčešće novinari, po narudžbi ili neznanju, stvaraju u javnosti dojam da je zagrebački nadbiskup u to doba bio moćan učiniti sve što je htio, a da nije učinio koliko je trebao i mogao u zaštiti ratnih stradalnika.

Pri tome se brkaju ova dva pojma: NDH kao hrvatska država i ustaški režim u toj državi. Odatle onda i sasvim suprotne ocjene o ulozi Crkve u doba NDH. »Dok komunisti osuđuju Crkvu da je surađivala s ustašama, dotle neki crkveni ljudi i katolički laici tvrde da je Crkva, posebno nadbiskup Stepinac, bila protiv NDH i kao dokaz navode Stepinčeve oštre osude pojedinih ideoloških zabluda ili nemoralnih čina ljudi ustaškoga režima. Kada se ta dva pojma razluče, kao što je i prirodno, jer jedno je država, a drugo trenutni režim u toj državi, stvari postaju jasne. Ako uzmemo upravo nadbiskupa i metropolita A. Stepinca kao pokazatelja tih odnosa, onda treba kazati jasno i glasno kao što je i on to radio: hrvatski narod je želio i borio se za svoju samostalnu državu, pa su je i ljudi Katoličke crkve zajedno s nadbiskupom pozdravili kao ispunjenje tih težnji i borbi (...). A što se tiče samoga režima, koji je prolazan i koji se može mijenjati i smijeniti, bio je odlučan u moralnoj osudi svih ideoloških zabluda i zločina koje je taj režim činio.«[1]

Tijekom istražnog postupka upitao je istražitelj Udbe Nedo Milunović nadbiskupa Stepinca: »U poslanici od marta 1945. kažete 'da je pravo hrvatskog naroda na slobodu i nezavisnost oživotvoreno u vlastitoj državi Hrvatskoj'. Da li time mislite NDH?«

---

[1] BUČAN-ZELIĆ F., *Zadarska smotra*, 4.-5., 1993., 202.

Nadbiskup je odgovorio: »U poslanici bilo je izričito rečeno: 'U vlastitoj državi, dok NDH ovdje uopće nije bilo. Ovo je svojevoljno stavila ustaška cenzura. Konačno, ono što je bitno u toj poslanici, ne kaže se da biskupi stvaraju tu državu, nego samo to da poštuju volju naroda hrvatskoga i ako si taj narod odabere nešto drugo, biskupi će isto tako poštivati, ukoliko se to ne kosi s naukom Katoličke crkve'.«

Premda su u stavu nadbiskupa Stepinca vrlo jasni pojmovi što je država, a što je stranka, koja je kompetencija u društvu po volji naroda izabranih političkih vođa, a koja je službenih predstavnika Katoličke crkve, biskupa, nađe se ljudi koji zlonamjerno tumače ili izokreću te stavove i iz njih proizašle činjenice.

Premda su u stavu nadbiskupa Stepinca vrlo jasni pojmovi što je država, a što je stranka, koja je kompetencija u društvu po volji naroda izabranih političkih vođa, a koja je službenih predstavnika Katoličke crkve, biskupa, nađe se ljudi koji zlonamjerno tumače ili izokreću te stavove i iz njih proizašle činjenice.

Ne čudi. Za vrijeme postojanja NDH jedni su ga nazivali "Judenfreund", prijatelj Židova, a drugi "Germanofob", mrzitelj Nijemaca i "deutschfeindlich", neprijateljski raspoložen prema njima. Po završetku rata, neprijateljska je propaganda s ciljem slabljenja i rušenja ugleda Katoličke crkve postavila novu tezu. Lažno optužujući zagrebačkog nadbiskupa širila je glasine da je bio "prijatelj Nijemaca", a "mrzitelj Židova".

Svjedok kršćanske ljubavi

A on je kršćanskom ljubavi sve učinio što bijaše u njegovoj moći da zaštiti i Židove i Nijemce i Srbe i Slovence i Poljake i Hrvate i Cigane i vjernike muslimanske vjeroispovijesti.

Iznijet ću tek nekoliko podataka na temelju kojih se može donijeti pravedan i objektivan sud o odnosu nadbiskupa Stepinca prema Židovima:

1. Dana 11. siječnja 1939. uputio je imućnijim ljudima pismo s molbom za pomoć pred Hitlerom izbjeglim Židovima: »Uslijed žestokih i nečovječnih progona morao je velik broj ljudi ostaviti svoju domovinu. Ti su jadnici ostali ne samo bez domovine nego i bez sredstava za život. Lutaju po svijetu da nađu zemlju koja će im dati mogućnosti da stvore sebi i svojima novu egzistenciju. Velik broj takovih boravi privremeno u Jugoslaviji. Mnogi su od njih sa ženom i djecom. Njihova je tragika teška, a bijeda neopisiva.

Svaki se dan obraća na nas velik broj takovih emigranata tražeći savjeta, intervencije, preporuku, pripomoć u novcu ili u naravi. Ima među njima i intelektualaca, i takovih koji su negda dobro stajali.

Naša je kršćanska dužnost da im pomognemo.«[2]

2. Često je i hrabro u propovijedima pobijao rasnu teoriju i rasne zakone. Donosimo nekoliko misli iz propovijedi koju je 31. listopada 1943. izgovorio pred 25.000 vjernika ispred zagrebačke katedrale:

»Mi smo uvijek naglašavali u javnome životu principe vječnoga zakona Božjega bez obzira radi li se o Hrvatima, Srbima, Židovima, Ciganima, katolicima, muslimanima, pravoslavnima ili kome drugome. Ali mi ne možemo zvati na uzbunu niti fizički bilo koga siliti da te vječne Božje zakone vrši jer svaki čovjek ima slobodnu volju i svaki će za svoja djela odgovarati prema riječima apostolovim da će *svaki svoje breme nositi* (Gal 6, 5). Zato ne možemo odgovarati ni za koju tu usijanu glavu u svećeničkim redovima. A da Crkva katolička ni u sadanjim vremenima nije nimalo zatajila u svojoj zadaći, pokazat će budućnost kada će se mnoge stvari moći mirnije raspravljati i kada dokumenti izađu na vidjelo (...). Katolička je crkva u nečijim glavama za sve kriva. Mi smo svoje stanovište prema rasizmu definirali otkad rasizam postoji, a ne možda danas. A to stanovište je kratko i jasno. Katolička crkva ne pozna rasa koje gospoduju i rasa koje robuju. Katolička crkva pozna samo rase i narode kao tvorevine Božje, a ako koga više cijeni, to je onaj koji ima plemenitije srce, a ne jaču pesnicu. Za nju je čovjek jednako crnac iz centralne Afrike kao i Evropejac. Za nju je kralj kao čovjek u kraljevskoj palači upravo tako čovjek kao i zadnji siromah i Ciganin pod šatorom. Ona među njima ne pozna bitne razlike kao čovjeka. Jedan i drugi imadu neumrlu dušu, jedan i drugi su istog kraljevskog podrijetla, vukući svoju lozu od Boga Stvoritelja. To je rasna nauka Katoličke crkve, a sve drugo su obična podmetanja, za koja vrijede riječi – u laži su kratke noge! Katolička crkva ne može priznati da koja rasa ili narod, zato što su brojčano jači i bolje oboružani, smiju počinjati nasilja nad brojčano slabijim i manjim narodom. Mi ne možemo odobriti

[2] *Copia publica trans. proc. s. virt. et mart. S. D. Aloisii Stepinac, S. R. E. Cardinalis* (Dokumenti iz postupka o kreposnom životu i mučeništvu sluge Božjega Alojzija Stepinca, Kardinala Svete Rimske Crkve; dalje: CP), CP, sv. C., str. 711.

da se ubijaju nevini zato što je možda tkogod iz zasjede ubio jednog vojnika, pa bio on i najplemenitije rase.«[3]

Tako smo nedavno mogli pročitati u novinama da je na upit novinara: »Jeste li upoznati sa ulogom kardinala Alojzija Stepinca u II. svjetskom ratu?« izraelski veleposlanik Nathan Meron u Zagrebu odgovorio: »Da, rekli su mi nešto o njegovim djelima, da je spasio neke židovske obitelji, ali pod uvjetom da promijene vjeru. Stoga se to može sagledati s dvije strane.«

A na upit da li bi kardinal Stepinac mogao dobiti titulu pravednika zbog svojih zasluga tijekom 2. svjetskog rata, isti je veleposlanik odgovorio: »U stvari, ne. I to zbog uvjeta koje je postavio. Ako želite spasiti ljudski život, spasit ćete ga da ne pitate koje je vjere. Činjenica da je htio da oni promijene vjeru kao uvjet za njihovo spašavanje nije jedan od kriterija za dobivanje titule Pravednika među narodima.«[4]

Da nadbiskup Stepinac nije zbrinjavao samo Židove koji su prešli na katoličku vjeru nego sve pripadnike židovskoga naroda, pa i onda kad je primao prijetnje opasne po život jer »nosi na grudima potajno Davidovu zvijezdu«, a »javno svećenički ornat«.

»Svi su ljudi naša braća«

U ratnom vihoru i bezumnom proganjanju nevinih nadbiskup Stepinac je tražio poštivanje svakoga čovjeka jer je u svim ljudima gledao djecu jednoga »Oca nebeskoga koji čini da sunce njegovo izlazi nad zlima i dobrima«.[5]

Tu univerzalnu ljudsku prepoznatljivost protumačio je na temelju Božje objave i u propovijedi u katedrali prigodom obljetnice krunidbe pape Pija XII. 14. ožujka 1943. rekavši: »Onaj, pak, koji je sačuvao blago vjere, onaj koji nosi u duši neslomivu svijest o opstojnosti Boga Stvoritelja, on znade da čovjek nije nikakav slučajni učinak maglovite panteističke evolucije, nego djelo volje Stvoriteljeve koji je progovorio i u život izveo odluku: "Načinimo čovjeka na sliku i priliku svoju!" (Post 1, 26). Svaki dalje čovjek, bez obzira kojoj rasi ili naciji pripadao, bez obzira da li je svršio sveučilište u kojem kulturnom središtu Europe ili ide u lov za hranom u prašumama Afrike, svaki od njih jednako nosi u sebi pečat Boga Stvoritelja i imade svoja neotuđiva prava koja mu ne smije oteti ili ograničiti samovoljno nijedna ljudska vlast.«[6]

Znakovito je da se objavljuju dokumenti, a povijest se tumači iz falsifikata. Da nadbiskup Stepinac nije zbrinjavao samo Židove koji su prešli na katoličku vjeru nego sve pripadnike židovskoga naroda, pa i onda kad je primao prijetnje opasne po život jer »nosi na grudima potajno Davidovu zvijezdu«, a »javno svećenički ornat«.[7]

Neuvjetovana pomoć nadbiskupa Stepinca

Spomenuh da je nadbiskup Stepinac raširenih ruku prihvatio Židove prispjele na područje Zagrebačke nadbiskupije, a izbjegli su pred Hitlerovim progonima u Njemačkoj, Poljskoj, Češkoj i Austriji, ne pitajući ih koje su vjere. Činjenica je da ih ni njihovi sunarodnjaci i braća po vjeri nisu prihvaćali, iz straha, a nadbiskup Stepinac ih je opskrbio hranom, novčanim sredstvima, a za one koji su to htjeli, zauzeo se da dobiju dokumente za prijelaz u druge zemlje.

- Kad je za vrijeme vlade NDH najavljeno donošenje protužidovskih zakona nadbiskup Stepinac je u pismu ministru unutarnjih poslova NDH A. Artukoviću 23. travnja 1941. prosvjedovao protiv takvoga zakona i zauzeo se za sve Židove, s osobitim naglaskom na Židove koji su prešli na katoličku vjeru.[8]
- Kad je vlada NDH proglasila zakone po kojima su Židovi bili dužni nositi posebna obilježja, nadbiskup Stepinac je u pismu ministru unutarnjih poslova NDH A. Artukoviću 22. svibnja 1941. zaiskao da se zakon o »nošenju znakova suspendira«. Uz to je napomenuo, ako takav zakon bude provođen, da će on osobno Židove katoličke vjere upozoriti »da ne nose te znakove, da ne bude smetnje i senzacije u crkvi«.[9]
- Dana 21. srpnja 1941. nadbiskup Stepinac je Poglavniku NDH uputio prosvjedno pismo zbog nečovječnog i okrutnog postupka sa Srbima i Židovima prigodom deportiranja u sabirne logore, a i u samim logorima.[10]

[3] Alojzije kardinal STEPINAC, nadbiskup zagrebački, *Propovijedi, govori, poruke 1941-1946*, (dalje: *Propovijedi II.*), Zagreb, 1996., str. 177.178.

[4] Javno – Hrvatska, Objavljeno: 25.5.2008., str. 1.

[5] Usp. Mt 5,45; *Propovijed na završetku svibanjske procesije u svetištu Naše Gospe Lurdske u Zagrebu*, 31. svibnja 1942., *Propovijedi II.*, str. 111.

[6] *Propovijedi II.*, str. 147.

[7] CP, sv. C, str. 708.-710.; njemački izvjestitelj dopisao je i napomenu: »Flugzettel gegen Erzb. Stepinac«.

[8] CP, sv. LXVI., str. 1171.

[9] CP, sv. XCIII., str. 4639.-4640.

[10] CP, sv. CIX., str. 3242.-3243.

■ Dana 9. siječnja 1942. nadbiskup Stepinac je kard. Maglionea, državnog tajnika Svete Stolice, na temelju molbe Židovske bogoštovne općine u Zagrebu zatražio pomoć pri spašavanju oko 200 židovske ratne siročadi, ne pitajući tko je od tih stradalnika kršten, a tko nije.[11]

■ Dana 15. travnja 1942. nadbiskup Stepinac se zauzeo kod dr. Andrije Artukovića, ministra unutarnjih poslova NDH, predočujući molbu Židovske bogoštovne općine u Zagrebu, o preseljenju pedesetero židovske ratne siročadi u Tursku. Znakovito je da je prijepis ovoga dokumenta dr. Ivo Politeo priložio u dokumente obrane u sudskom postupku protiv nadbiskupa Stepinca 1946., ali ga je javni tužitelj odbio kao dokazni materijal.[12]

Blaženi Stepinac kao mladi zagrebački nadbiskup u prirodi koju je držao za najbolju knjigu

6. Svoja nastojanja u pomaganju Židovima nadbiskup Stepinac je zabilježio u pismu koje je godine 1943. poslao Augustinu Juretiću, svećeniku u Švicarskoj, u kojem je zabilježio i sljedeće:

»Ovih smo dana (u noći utorka) imali opet tragične scene u Zagrebu kad je po nalogu Gestapoa nastavljeno hapšenje i odvođenje Židova. Učinili smo sve što se dalo. Uspjeli smo spasiti mješovite brakove. Nešto se Židova razbježalo, ali najveći dio je odveden, među njima i rabin Freiberger. Kamo, ne zna se (...). Učinili smo što smo mogli. Odvukli su i bolesnike iz židovske bolnice, gdje su brigu za bolesnike po mom nalogu vodile časne sestre iz Družbe kćeri Marijinih od prošle godine do danas. G. Matzu,[13] muzičaru, kad su došli u stan, punicu je udarila kap od uzbuđenja, a onda se i sam Matz uzrujao tako da se srušio i ostao jedan sat u besvjestici. Ne znam kako je sada. No, on je svoj brak sa Židovkom konvalidirao u Katoličkoj crkvi, pa će mu žena valjda ostati (...).

Ja se čudim da moji živci još uopće drže što moram svaki dan da proživim. Ali na koncu, zar nije i najljepše i najljudskije trpjeti i raditi za dobro sviju koji trpe i pate.«[14]

■ Kad se 4. svibnja 1943. nadbiskup Stepinac zauzeo kod ministra unutarnjih poslova NDH za ugrožene Židove, nije pitao tko jest, a tko nije prihvatio katoličku vjeru. A među njima su, među ostalima, bili i dr. Miroslav Freiberger, nadrabin zagrebački, sa suprugom Irenom rođ. Steiner, roditeljima Antunom Freibergerom sa ženom i sestrom Ljubom Freiberger, dr. Hugo Kon, predsjednik Židovske bogoštovne općine (73 godine), Božidar Kon sa ženom Dragicom rođenom Steiner, upravitelji staračkog doma, Marija Stella Betlheim Belin, Frida Bauer, glavna kuharica židovske pučke kuhinje, Margarit Landberger Loebl, Raul i Hella Pollak i drugi.[15]

■ Popis ugroženih Židova nadbiskup je 5. svibnja 1943. po tajniku dr. Stjepanu Lackoviću uputio tajniku ministra unutarnjih poslova NDH i zamolio pomoć u njihovu zbrinjavanju i spašavanju.[16]

■ S popisom brojnih ugroženih Židova, za koje je molio pomoć u zbrinjavanju i spašavanju, bez obzira jesu li konvertirali ili nisu, nadbiskup Stepinac se 7. svibnja 1943. zauzeo kod ministra unutarnjih poslova NDH.[17]

■ Kad je dao u Brezovici urediti stan i 8. prosinca 1943. u nj smjestio 80 prognanika iz staračkog doma Lavoslav Schwarz[18] nije eksplicirao da to čini samo za Židove koji su prešli u Katoličku crkvu.

■ O pomoći koju je nadbiskup Stepinac pružao ugroženim Židovima za vrijeme 2. svjetskog rata svjetsku je javnost izvijestio *The New Leader*, New York, 12. listopada 1946., ovim riječima: »Kada su nacisti okupirali Hrvatsku, nadbiskup Stepinac je izložio svoj život da pomogne Židovima. Njemu je uspjelo da je bio ukinut nalog da Židovi moraju nositi žutu ozna-

---

[11] CP, sv. XCIV., str. 4672.

[12] CP, sv. LXVI., str. 1188

[13] MATZ, Rudolf, (Zagreb,19.IX.1901. – Zagreb, 22.III.1988.)., skladatelj i glazbeni djelatnik, profesor violončela i komorne glazbe na Muzičkoj akademiji u Zagrebu (1950.–1972.). Osnovao je i vodio više glazbenih društava i zborova.

[14] CP, sv. CXII., str. 4228.-4229.

[15] Usp. CP, sv. LXVII., str. 1197.-1198.

[16] Usp. CP, sv. LXVII., str. 1196.

[17] Usp. CP, sv. XC., str. 3837.

[18] *Svjedočanstvo prof. Jakova Stipišića* od 20. veljače 1995. u pismohrani Postulature bl. A. Stepinca u Zagrebu.

ku. Osudio je nacistički rasni zakon. Surađivao je s međunarodnim Crvenim križem za spašavanje Židova u drugim zemljama. On je pod svojim krovom sakrivao Židove, a to isto su činili i mnogi njegovi svećenici.«[19]

Bio je naš blaženi Alojzije jedan od rijetkih duhovnih pastira u Europi koji je svoj glas dizao protiv rušenja Božjih hramova, i pravoslavnih i katoličkih. Pa ipak je najsnažniji bio u osudi paljenja židovske sinagoge u Zagrebu rekavši: »Tko dirne hram Božji, dira zjenicu Božjega oka.«[20] Parafrazirajući te Sirahove riječi iz Svetoga pisma (usp. Zah 2, 12), u propovijedi koju je 31. listopada 1941. održao pitomcima Vojne akademije, upozorio ih je da je svaki čovjek slika živoga Boga te je za svakoga čovjeka, za sve ljude bez razlike, i to za svakoga čovjeka jamči riječ Svetoga pisma: »*Qui tetigerit vos, tangit pupillam oculi mei*! – Tko bude dirnuo vas, dira zjenicu oka moga! «[21]

Amyel Shomrony, tajnik zagrebačkoga nadrabina Freibergera za vrijeme 2. svjetskog rata, posvjedočio je 9. ožujka 1996. o pomoći i zaštiti koju je nadbiskup Stepinac pružio Židovima ovim riječima: »Nadbiskup Stepinac spasio je 10% židovskog pučanstva u Zagrebu. Ja sam, podržavajući vezu između Židovske bogoštovne općine u Zagrebu i nadbiskupa Stepinca, svjedok da je on svakog mjeseca davao nadrabinu velike svote novaca za siromašne Židove; održao je prosvjedni govor protiv rušenja židovske sinagoge u Praškoj ulici u Zagrebu; nije čekao poziv za pomoć nego je samoinicijativno, već g. 1938., osnovao Odbor za pomoć Židovima i nastavio je s tim radom nakon uspostave NDH i nakon Poglavnikove zapovijedi, prijetnje, da će se svaka intervencija u tom smislu smatrati sabotažom.«[22]

»Nadbiskup Stepinac spasio je 10% židovskog pučanstva u Zagrebu. Ja sam, podržavajući vezu između Židovske bogoštovne općine u Zagrebu i nadbiskupa Stepinca, svjedok da je on svakog mjeseca davao nadrabinu velike svote novaca za siromašne Židove...«

Gosp. Shomrony je 12. ožujka 1996. posvjedočio i ovo: »Koliko ja znam, inicijativa za pomaganje u spašavanju Židova došla je od nadbiskupa Stepinca. Svaku našu molbu, kao npr. za traženje veze za spašavanje djece preko Mađarske, on je ispunio. Što se tiče rušenja sinagoge, sjećam se njegova govora u Katedrali kad je rekao da je svako mjesto gdje se moli Bogu sveto i da tko dira to mjesto, platit će životom.«[23]

Ovih nekoliko misli najava su zbirke dokumenata o odnosu bl. Alojzija Stepinca prema Židovima, Srbima, Ciganima i svim stradalnicima 2. svjetskog rata. Možda će ti dokumenti poslužiti istinitijem tumačenju povijesti, barem u svijesti i djelovanju dobronamjernih ljudi.

[19] NIKOLIĆ V., *Stepinac mu je ime, zbornik uspomena svjedočanstava i dokumenata*, Zagreb 1991., sv. I., str. 225.

[20] Svjedočanstvo Amyela Shomronyja, tajnika zagrebačkoga nadrabina Freibergera za vrijeme 2. svjetskog rata

[21] *Propovijedi II.*, str. 45.-47.

[22] *Glas Koncila*, br. 16. (1996.), str. 5.

[23] *«Kardinal Stepinac je svetac i mučenik»*, razgovor s dr. Amyelom Shomronyem, promicateljem istine o kardinalu Stepincu, *Glas Koncila*, 21. travnja 1996., br. 16., str. 5.

Predstavljena knjiga Gostoprimstvo Katoličke crkve prognanim slovenskim svećenicima u Požegi (1941. – 1942.) biskupa A. Škvorčevića

Gostoprimstvo Katoličke crkve prognanim slovenskim svećenicima u Požegi (1941. – 1942.), naziv je knjige požeškoga biskupa Antuna Škvorčevića predstavljene 10. lipnja u „Dvorani bl. Alojzija Stepinca" u Požegi. To je ujedno prva knjiga iz Povijesne biblioteke Požeške biskupije.

Uz autora o knjizi su govorili prof. dr. Juraj Kolarić te prof. Mato Nosić. Pored crkvenih izvora, zapisa hrvatskih i slovenskih svećenika u knjizi su objavljeni i dokumenti tadašnjih državnih vlasti NDH, Državnog ravnateljstva za ponudu, otpusnice iz logora i dr. »Kroz to djelo ljubavi koje su nadbiskup Stepinac i toliki drugi učinili za prognane slovenske svećenike želimo probuditi zajedništvo između dviju Crkava u Sloveniji i Hrvatskoj, ali i između dvaju naroda. Smatram da je ovo iskustvo koje se dogodilo u Požegi toliko jako da Požega smije biti ponosna što joj je nadbiskup Stepinac pomagao da u ono mračno vrijeme bude točka svjetla u kojoj su toliki prognanici našli razumijevanje i prihvaćanje«, zaključio je biskup Škvorčević.

Svjedok vremena

Vilim CECELJA

Velike obljetnice velečasnog Cecelje – stota godišnjica rođenja i dvadeseta njegove blažene smrti – već su se sasvim približile. Proslavit ćemo ih 3. srpnja 2009. godine u Svetom Iliji, njegovoj rodnoj župi i mjestu počinka njegovih tjelesnih ostataka. Možemo reći da je sasvim realno očekivati da će tom zgodom biti objavljen njegov životopis. Iako je za to već prilično kasno, i nadalje pozivamo čitatelje da se svojim sjećanjima, dokumentima i fotografijama jave na adresu *Glasnika* ili na adresu vlč. Lukinovića Kaptol 27, 10000 Zagreb, e-mail: alukinovic@zg.t-com.hr ili pak g. Pomperu Rosengasse 10, 5020 Salzburg, Austria, e-mail: ivo_pomper@hotmail.com

Prilog u ovom broju posvetili smo Ceceljinoj karitativnoj djelatnosti. Po njoj je velečasni Cecelja bio najpoznatiji, posebice u emigraciji. Iako je Ceceljina djelatnost bila višestruka i plodna, on se jamačno u dobrotvornom radu za najbjednije i najugroženije najbolje osjećao. Bila mu je upravo strast pronaći siromaha i pružiti mu pomoć. Neumorno je obilazio tražeći pomoć od ustanova i pojedinaca. Čak se i zaduživao samo da mogne priskočiti u gorućim potrebama. Osobno je bio siromah i to je svoje siromaštvo ljubomorno njegovao. Jednom riječju, Cecelja nije mogao imati pričuve niti u novcu, niti u odjeći ni drugim osobnim stvarima. Odmah je morao naći komu će to darovati. Za siromahe je uvijek moralo biti.

Treba znati da je Cecelja pomagao svima bez obzira na narodnost, vjeru, bez obzira je li netko bio pijanac ili prevarant. »Ja sam svećenik i moje je da pomognem«, odgovarao bi na prigovore onih koji su se protivili takvom njegovom stilu. Zato nije čudo što su mu se zahvaljivali mnogobrojni Muslimani i pravoslavci, Mađari, Ukrajinci, Srbi pa sve do Pakistanca Qadosa.

Mnogo je svjedočanstava o Ceceljinoj nesebičnoj ljubavi prema siromasima. Navodimo samo nekoliko.

Emilija Mesić: Dok smo s njim sjedili u sobi, došao je neki čovjek i molio ga za pomoć. On je iz ormara izvadio jedine hlače i odveo ga u drugu prostoriju da mu ih dade. Ja sam zavirila u ormar. Toga mu je dana stiglo s pranja rublje. U rublju je bio samo jedan par donjeg rublja. Rekla sam mu da ima samo jedan par rublja. Odgovorio je: »Drugi je na meni.«

Baraka Caritasa

Tomislav Mesić: Jedne je zime, a u Salzburgu su zime oštre, hodao u niskim poderanim cipelama. Kupio sam mu gojzerice. Sutradan je opet išao u onim starim cipelama. Upitao sam ga zašto ne nosi gojzerice? Odgovorio je: »Naišao sam na jednog radnika na cesti koji je bio lošije obuven nego ja. Njemu su te cipele potrebnije nego meni.«

Marijan Luburić: Velečasni Cecelja je nosio stari pohabani šešir koji nisam mogao više gledati na njegovoj glavi. Kupio sam novi šešir i darovao mu ga.

Nakon dva dana ga susretnem, a na glavi mu onaj stari pohabani šešir. Pitam ga zašto ne nosi novi, a on mi odgovori da ga je dao nekom čovjeku koji nije imao nikakav.

Kupim drugi šešir i odnesem mu ga. Opet ga susretnem u starom šeširu. Novi je već resio neku drugu glavu.

Kupim šešir i treći put. Ovaj sam put od njega uzeo onaj stari, pohabani i odnio ga. Jer znam da što bi se s novim dogodilo možda još istoga dana.

Vlč. Cecelja, Drago Novak i vlč. I. Sukner u Caritasu

Marijan Šoljić: Zaista rekoše mi da ste siromah i asketa koji treba našu pomoć, a Vi nalazite način da obogaćujete sve nas.

Godine 1958. Caritas u Salzburgu bio je optužen da organizira dolazak ljudi iz Jugoslavije. Austrijska policija je, na traženje Jugoslavije, povela istragu. Cecelja se tada nalazio u Americi odakle je poslao svoju izjavu, a po povratku se kanio javiti policiji. Na prijedlog Drage Novaka, njegova zamjenika u Caritasu, da podignu protutužbe na sudu u Salzburgu, Cecelja odgovara: »O sudu i tužbi s naše strane nema ni govora. Naša je institucija Caritas, a sv. Pavao piše: ljubav sve podnaša i sve oprašta. Mi smo kršćani, a ne komunisti.«

Cecelja piše: »Mojim izlaskom iz zatvora, koncem svibnja 1947. godine, počeli smo ponovno razmišljati o mogućnosti jedne središnje organizacije za skrb o izbjeglicama. U proljeće 1948. imenovan je predsjednikom Caritasa don Jure Vrdoljak. Prvi tajnici Caritasa bili su ing. Pero Čulumović, Branko Jirka i Tomica Mesić. Prvi veći uspjeh bila je organizacija pastve, a zatim registracija za iseljenje u Argentinu, koju je tada omogućio prof. Krunoslav Draganović.«

»Središnjica Hrvatskoga Caritasa uspjela je okupiti oko sebe sve naše svećenstvo u Austriji, pa su redovito održavane duhovne vježbe. Tom prigodom pokrenuto je izdavanje *Glasnika Srca Isusova i Marijina,* za koji se svom dušom zauzeo don Jure Vrdoljak i priskrbio novac za prve brojeve. *Glasnik* je posvećen vjerskom životu hrvatskih izbjeglica. Prva naklada je bila u 3.000 primjeraka.

U siječnju 1950. don Jure Vrdoljak iselio se u Kanadu. Iza njega je preuzeo službu predsjednika Caritasa don Nikola Tojčić, koji je već u travnju iste godine iselio u Argentinu. Iza njegova odlaska pala je kocka na mene, pa se od tog vremena nalazim na čelu Caritasa sve do danas. Kratko vrijeme bio je upraviteljem Caritasa i prvi urednik *Glasnika* prof. Franjo Krautzer, koji se odselio u Graz.

Kroz središnjicu Caritasa i njezine filijale u Linzu, Beču, Klagenfurtu i Spittalu na Dravi prošlo je preko 50.000 naših izbjeglica. Većinom su iseljeni u Australiju, Argentinu, Kanadu, Ameriku i manji dio u Brazil i Novi Zeland.

Caritas raspolaže s arhivom od po prilici 30.000 pisama iz svih krajeva svijeta. Ova su pisma najbolje svjedočanstvo rada i truda koje je Caritas uložio kod američkih, austrijskih i engleskih vlasti te komisija raznih zemalja u korist naših izbjeglica.

Pod svoje okrilje primio je Caritas danas naše radnike i turiste koji dolaze iz domovine i traže pomoć i savjete u stranom svijetu.

Rad Caritasa podijeljen je u tri pravca:

1. dušobrižnički, koji ima svrhu osigurati pojedinim grupama sv. misu i priliku primanja sv. sakramenata;

2. karitativni rad, izdavanje dokumenata i materijalna pomoć za život za prve dane u Austriji i prilike za iseljavanje;

3. izdavanje *Glasnika Srca Isusova i Marijina,* koji izlazi mjesečno. U Caritasovoj nakladi izdan je također molitvenik *Kruh nebeski,* zatim molitvenik *Put u vječnu domovinu, Sveto pismo Novoga zavjeta* (Evanđelja i Djela apostolska) u prijevodu Franje Zagode, čitav *Novi zavjet* u prijevodu Ivana Ev. Šarića, Čovićev putopis *U domovini Isusa i Marije,* njegova brošura *Što je Sveto pismo?*.

Ovaj ogromni rad ne bi Središnjica mogla izvršiti da nije bilo novčane pomoći američke katoličke organizacije National Catholic Wellfare Conference (NCWC). Po prestanku rada NCWC-a u listopadu 1962. Ostpriesterhilfe je preuzela skrb za naš Caritas, koju je organizirao poznati dobrotvor Crkve iza željeznog zastora pater Werenfried van Straaten (Speckpater).

Bili bismo nepravedni kad ovom prigodom ne bismo spomenuli da je jedan dio naših iseljenika u Americi, Kanadi i Australiji ostao vjeran prijatelj Caritasa, pa nas od vremena do vremena pomažu novčanim prilozima da možemo vršiti svoju samaritansku ulogu.«

Franjo Trogrančić:

Zbogom, naša stara, dobra i draga barako!

Požar Caritasa 8. siječnja 1961.

Zbogom, naša stara, dobra i draga barako! Ministarstvo dobrote i ljubavi, zbogom!

Župni urede bez kapelana, koji nisi nosio na vratima natpis uredovnog vremena, ostaj mi zbogom!

Biskupska palačo bez salona s debelim sagovima i bez ljubičastih reverendi, oj zbogom!

Ceceljini dvori bez predsoblja i podvornika i pred kojim nije stajao stražar, addio!

Katedralo od dasaka, posvećena krunicama i litanijama vapijućih pravde, zbogom!

Uresu lijepoga Salzburga i najudobnije svratište – iako bez centralnog grijanja i tekuće vode, da si mi zbogom!

Kućo s nevidljivim natpisom, kojega je svaki Hrvat ipak mogao čitati: *Domus mea tibi patet – Moja ti je kuća otvorena*, zbogom!

Zbogom, eto, naša stara i dobra barako, koja si i opet od ljubavi izgorjela, zbogom!

Komemoracija 19. obljetnice smrti vlč. Cecelje

U Svetom Iliji je 6. srpnja ove godine obilježena 19. obljetnica smrti velečasnog Cecelje. Poslije pohoda i molitve na njegovu grobu u župnoj je crkvi služena sv. misa. Predvodio ju je i propovijedao msgr. Vladimir Stanković, zagrebački kanonik, dugogodišnji ravnatelj inozemne pastve. Prisustvovalo je oko 120 vjernika, a među njima se posebno istaknuo Počasni blajburški vod. Propovjednik je ocrtao lik pokojnog Cecelje i ustvrdio kako »Cecelja nije bio samo jedan među mnogima: on je bio broj jedan, bio je prvi, i to kao najbolji Hrvat, kao najbolji kršćanin, kao najbolji čovjek. Vilim Cecelja nije bio samo dušobrižnik, socijalni radnik, tješitelj, dobrotvor i vrli hrvatski rodoljub – on je bio institucija! Njegovo je ime bilo i ostalo simbol čovjekoljublja, rodoljublja i bogoljublja«.

Predstavljena knjiga Kardinal Alojzije Stepinac mučenik za ljudska prava

U velikoj dvorani Rezidencije Družbe Isusove u Zagrebu 6. lipnja predstavljena je knjiga *Kardinal Alojzije Stepinac mučenik za ljudska prava* autora dr. o. Vladimira Horvata. Riječ je o drugom i proširenom izdanju knjige Le cardinal Stepinac martyr des droits de l'homme koju je u Parizu 1981. godine pod pseudonimom M. Landercy objavio o. Vladimir Horvat. Novo izdanje izašlo je kao 50. knjiga u Bibliotheca historia croatica izdavačke kuće "Meridijani" iz Samobora, a sunakladnici su župa Presvetog Trojstva, Krašić i Družba Braća hrvatskog zmaja. Knjiga je pripremljena i izdana u povodu 110. obljetnice rođenja i 10. obljetnice beatifikacije kardinala Stepinca

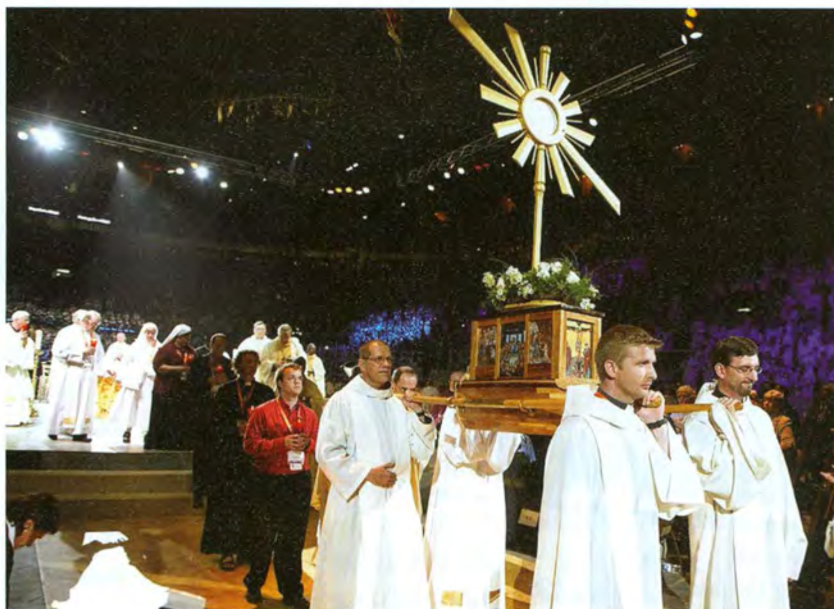
Euharistijski kongres

49. Euharistijski međunarodni kongres u Kanadi

Pavao Crnjac

U kanadskom gradu Quebecu održan je od 15. do 22. lipnja 2008. 49. euharistijski međunarodni kongres. Kanada je već drugi put (prvi put godine 1910. bijaše u Montrealu) domaćin međunarodnom euharistijskom kongresu. Posebni izaslanik Svetoga Oca Benedikta XVI. bijaše kardinal Jozef Tomko, umirovljeni predsjednik Papinskog odbora za međunarodne euharistijske kongrese. Središnja je misao kongresa bila poruka: »Euharistija – Božji dar za život svijeta«.

Crkvu u Hrvata na tom je Euharistijskom kongresu predstavljao mons. Juraj Jezerinac, vojni ordinarij. U radu kongresa i u završnoj svečanosti sudjelovali su Hrvati iz Hrvatske i Bosne i Hercegovine koji žive u Kanadi, osobito iz župe Presvetoga Trojstva u Oakvilleu. Čudno da na taj kongres nije bilo organiziranog hodočašća iz RH!

Svećenici su ponijeli Presveti Oltarski Sakrament ulicama Quebeca moleći blagoslov gradu domaćinu, Kanadi i cijelome svijetu

O Euharistiji kao izričitoj suvremenoj stvarnosti govorilo se u svim programima. Posebno je to prvog dana naglasio kardinal Marc Ouellet (Uelet), nadbiskup Quebeca. »Mi slavimo kruh nebeski, dar Božji za život svijeta, i ne možemo se zasititi ovim kruhom ako se ne zabrinemo za sudbinu tolikih milijuna gladnih u svijetu.«

Ovaj 49. euharistijski međunarodni kongres započeo je u nedjelju 15. lipnja. U svečani prostor kongresa unesen je *Kovčeg novoga saveza*, duhovni simbol kongresa. Taj kovčeg, koji je umjetnički oblikovan prema starozavjetnom kovčegu s euharistijskim simbolima, nosili su mladići i djevojke. Oni su to zapravo pronosili cijelom Kanadom dvije godine kroz svih 70 biskupija, od 11. svibnja 2006. do 15. lipnja ove godine. Tako su animirali vjernike Kanade da obrate pozornost na vrijednosti koje im nudi Euharistija i što im donosi euharistijski kongres. Tjedni program kongresa započinjao je meditacijom. Središnji čin bijaše euharistijsko slavlje, a dan je završavao adoracijom i glazbenim programima. Izvedba programa događala se u različitim dijelovima grada. U najprikladnijim prostorima održavale su se kateheze, različita sakramentalna slavlja, konferencije, okrugli stolovi, aktivnosti za mladež i procesije.

Svaki je dan imao posebnu temu. U ponedjeljak je bila tema: Euharistija – najizvrsniji dar Božji; u utorak: Euharistija – spomen vazmenog otajstva; u srijedu: Euharistija izgrađuje Crkvu; u četvrtak: Euharistija – Kristov život u našim životima; u petak: Euharistija i misije; i u subotu: Svjedoci Euharistije u svijetu.

Posebno su u programu bile istaknute konferencije koje su držali kardinali F. Barbarin, A. Tagle, J. Bergoglio, T. Toppo, C. Tumi, D. Wuerl, J. Ze Ze-kiun, S. Diwisz te osvjedočeni štovatelji Euharistije: Jean Vanier iz Francuske, Elizabeta Ngujen Thu Hong iz Vijetnama, Margareta Barankitse iz Burundija, Nicolas Buttet i Prado Flores.

Na kongresu je bilo i zajedničkih aktivnosti. U srijedu na temu „Euharistija izgrađuje Crkvu" svi su sudionici kongresa bili gosti u župama i redovničkim zajednicama za stolom *agape*, na obiteljskoj večeri, gdje se posebno osjetilo bratsko zajedništvo. U četvrtak je bio dan pomirenja, dan pokore, kad su mnogi sudjelo-

Vjernici i hodočasnici klanjali su se Presvetom Sakramentu Geslo kongresa bilo je: Euharistija – Božji dar za život svijeta.

Skupina umirovljenika iz župe Granešinski Novaki hodočastila je 28. lipnja 2008. u Krašić

vali u pokorničkoj procesiji i pristupili svetoj ispovijedi koju su primali brojni svećenici. Petak navečer bilo je svećeničko ređenje 12 đakona, koji su bili ohrabrenje za Crkvu u Kanadi s manjkom duhovnih zvanja. U subotu poslije podne bila je svečana procesija ulicama grada Quebeca, u kojoj je sudjelovala brojna mladež.

Za vrijeme kongresa održavalo se sveudiljno klanjanje u pet gradskih crkava i kapela, a u radu kongresa sudjelovalo je oko 30 tisuća vjernika, 50 kardinala, preko 100 biskupa, i preko tri stotine svećenika s različitih kontinenata. U tijeku rada grad Quebec je imao obilježje euharistijskoga grada.

U okviru programa kongresa obilježena je 400. obljetnica dolaska prvih misionara u Kanadu, u pokrajinu Quebec, koju su onda zvali *Nova Francuska.* Skupinu misionara predvodio je tada biskup François de Laval. Posebno je proslavljen dan mons. F. Lavala, prvoga biskupa Kanade, i kanadskih mučenika, isusovaca, svetih Jean de Berbeufa, Isaaca Jogesa i njihovih drugova. U programu se podsjetilo hodočasnike i mladež na ovu bogatu duhovnu baštinu. U taj spomen postavljen je i blagoslovljen križ ispred crkve Saint Michel de Sillery u Quebecu.

Kruna svega događanja bilo je svečano misno slavlje u nedjelju 22. lipnja u 11 sati, koje je predvodio Papin izaslanik kardinal Tomko. Stotine i stotine svećenika, predvođenih s više desetaka đakona, u mimohodu poput rijeke teklo je prema oltaru koji simbolizira Krista, a iz kojeg izvire euharistijska snaga spasenja i hrana za život svijeta. Poslije svećenika, više od stotinu biskupa, nadbiskupa i kardinala, kao pastiri svojih stada radovali su se desetcima tisuća Božjega puka sakupljena od sva četiri vjetra.

Papa Benedikt XVI. obratio se preko satelita prisutnom mnoštvu. U svojoj je propovijedi Papa naglasio da je Euharistija naše najveće bogatstvo, uzvišeni sakrament koji nas uvodi u vječni život; sakrament koji sadrži sve tajne našega spasenja; koji je izvor i vrhunac djelovanja Crkve na što nas podsjeća II. vatikanski sabor u dokumentu o svetom bogoslužju. Zato je pozvao na neprestano produbljivanje i uranjanje u tajne Euharistije. Sveti je Otac na poseban način pozvao vjernike Quebeca i Kanade da se poput kanadskih mučenika Jeana de Berbeufa, Isaaca Jogesa i njihovih drugova te ostalih velikih imena Crkve u tim krajevima ne boje darovati i sebe založiti na slavu Božju i za izgradnju boljega svijeta. Isto tako potaknuo je vjernike da se mole da Bog svoju Crkvu obdari novim svećeničkim zvanjima, kao i na nakanu da mladi radosno i bez straha odgovore pozivu Kristovu.

Mihael i David zahvaljuju i preporučuju se bl. Alojziju Stepincu za zdravlje

Dani zahvalnosti i zajedništva u Kölnu

»Dani zajedništva i zahvalnosti« naziv je višednevnog slavlja u Hrvatskoj katoličkoj misiji Köln, upriličenoga od srijede 21. do nedjelje 25. svibnja 2008. Svečana akademija održana je u srijedu 21. svibnja u Maternushausu u Kölnu u povodu pedesete obljetnice otkako Hrvati katolici s toga područja organizirano sudjeluju u tijelovskoj procesiji ulicama grada Kölna zajedno s Nijemcima i katolicima drugih materinskih jezika.

Vranekovićev dnevnik

Nastavljamo objavljivati izabrana poglavlja dnevnika vlč. Josipa Vranekovića, u kojima je on opisao život i stradanja blaženoga Alojzija Stepinca na izdržavanju kazne u Krašiću. Blaženik je u potpunoj tajnosti na novu postaju križnoga puta u Krašić prebačen 5. prosinca 1951. Bilo je to premještanje iz jednoga zatvora u drugi. No, on je i tu bio onemogućen u vršenju biskupske službe, ponižavan i progonjen. O tom progonu on je napisao mnoga svjedočanstva. Jedno od njih nalazimo i u pismu koje je 23. srpnja 1954. napisao mons. Smiljanu Čekadi,[1] biskupu skopskom:

Nadbiskup Stepinac pred župnom kućom u Krašiću s krašićkim župnikom Josipom Vranekovićem, 6. prosinca 1951.

Dragi Preuzvišeni!
Primio sam Tvoje cijenjeno pismo i brzojav prigodom imendana. Hvala na jednom i na drugom!

Pažljivo sam pročitao pismo. Slažem se s Tobom da neprijatelj ne će mirovati. Ali ga se ne treba bojati! Ni najmanje! Ako dođe taj udarac, onda neka sav Episkopat jedinstveno zamahne *gladio excommunicationis* i izbaci trulež sa zdravog organizma Crkve Božje. Pa što ostane, ostane. Sjećaš se, kako je moj predšasnik zamahnio *eodem gladio*[2] 1919. I koristilo je. Što je ostalo od starokatolicizma? Gotovo ništa. Ako pak danas režim krvavim nasiljem podupire otpadnike, ne zaboravite, svi biskupi, da taj režim nema u narodu nikoga. Dnevno dolaze seljaci k našim župnicima, da pitaju da li Crkva odobrava to udruženje? Prezreli bi i Crkvu kad bi popustila. Ovako će ju još više respektirati i ljubiti, kao što svi znaci kazuju.

Da se je kod prvog pokušaja učinilo što sam gore rekao, ne bi danas bilo pitanja. To je moje skromno mišljenje. Naš bivši đakovački brat u Episkopatu[3] vjerujem da je imao najbolje nakane, ali je njegova akcija daleko više škodila nego koristila Crkvi. Nije shvatio što je komunizam.

Budite odlučni! Ako je potrebno pod mač, ići ćemo. Ako na križ, idemo i tamo uz milost Božju, ali popuštanja sotoni nema! Čim bi dobili u svoje ruke kler preko ĆMD, gotovo je s Crkvom. ĆMD je čista igračka u njihovim rukama. To je baš ovih dana tako krasno ocrtao jedan svećenik sar. bisk., koji kod nas radi i nesrećom je upao u to. Zinuo bi od čuda kad bi mogao pripovijedati neke stvari iza kulisa, iz kojih se vidi kako je đavolsko djelo komunizam i kako je slab kraj sve snage kojom se nadimlje pred svijetom. Radije ovdje dalje trpim i umirem negoli se vratiti na položaj uz uvjete koje bi oni željeli. Meni bi krvavo trebala promjena radi zdravlja. Ali ne tražim milosti od sotone niti idem izvan zemlje na njegovu

1 Mons. Smiljan Čekada, rođen je u Donjem Vakufu (BiH) 29.IX.1902., a umro je u Sarajevu 18.I.1976. Mons. Čekada zaređen je za svećenika 5. travnja 1925., a za skopskog biskupa posvećen u Sarajevu 6.VIII.1949. Godine 1967. bio je imenovan nadbiskupom vrhbosanskim; bijaše urednik *Katoličkog tjednika*, neustrašivi navjestitelj Evanđelja i u kritično doba Crkve u Jugoslaviji primjereno vjeran Svetoj Stolici.

2 Istim mačem

3 Kardinal, po svoj prilici, misli na mons. dr. Antuna Akšamovića (Garčin, Slavonski Brod, 27.V.1875. – + Đakovo, 7.X.1959.); za svećenika je zaređen 29.VI.1899., a za biskupa đakovačkog i srijemskog posvećen je u Đakovu 29.VI.1920. Dana 29.VI.1951. dobio je nasljednika u osobi mons. Stjepana Bauerleina (Babina Greda, 3.VIII.1905. – + Đakovo, 9.VIII.1973.)

želju, već ostajem sa svojim klerom i pukom u životu i smrti. Bog nas ne će napustiti. Napustio bi nas kad bi mi njega napustili iz straha ili koristi pred komunizmom. Bog naš ostaje! *Nemo speravit in Domino et confusus est!*[4]

Uz bratski pozdrav u Kristu
+ A. Stepinac[5]

21. XI. 1953.

Predstojnica i Salezija sretno se vratile. Išle su bile pješice do Ozlja. Obukle se kao da idu u šumu grabiti lišće. U rukama cekere, a u njima nešto boljeg za obući se na putu. Pisma su na leđima. Pet minuta zakasne na vlak. Kolima se odvezu do Karlovca – i onda vlakom u Zagreb. Trebale su paziti da ih u Zagrebu ne vidi nitko s Duhovnog stola. Pisma sam bio pečatio...

U isto vrijeme kad su sestre pješke stigle iz Lazine, autom dođu dr. Bogičević, dr. Popović, Pišonić i Stella. Zdravlje Eminencije je dobro.

-

Tajnik priopćuje Eminenciji da je iz Zagrebačke nadbiskupije bilo 56, a ne 26 svećenika na skupštini CMD-a. Neki su plakali u dvorani Glazbenog zavoda jer su bili na silu dovedeni (Stuparić). Štampa i radio dosta se malo osvrću na taj sastanak.

22. XI. 1953.

Dan izbora. Nije nitko iz župnog dvora izišao na izbore. Nisu išli ni susjedni svećenici u Vrhovcu, Pribiću i Draganiću. U Zagrebu nitko ne glasa ni od muških, ni ženskih redova. Načinili su dosta izbornih jedinica: Hrženik, Krašić, Penić Selo, Brezarić i Brlenić, samo da lakše pridobe ljude za izbore. Neki nisu išli ni na pritisak. »Popravite se Vi, pa ću glasovati« – rekao je nećak preč. g. Šimečkoga Nikola. Zanimljiv je bio slučaj u Pribiću. Trojica dođu po Miju Kuharića,[6] da izađe na izbore. – »Ne idem.« – »A razlog?« – »Ne idem. To je moj odgovor.« – Oni sve strože, a na kraju: »Zar vam nije žao Vaše obitelji?« – Prijetnja eto. – »Obitelj će ti stradati, ne budeš li glasovao!« – A baš su ga tih dana pritisnuli za porez i među ostalim prodali šivaću mašinu za 10.000 umjesto 40.000. Bilo je to toliko ispod cijene da ne daju znati tko ju je kupio. Mijo ostaje miran. Namjerice nije im predbacio ugnjetavanje porezom, nego je svoju stvar bazirao i izlagao na idejnoj i duhovnoj bazi, rekavši da je to glavni razlog njihovog razmimoilaženja. Na kraju mu rekoše: »Vi, dakle, nešto iščekujete?« – Htjeli su reći: neku promjenu režima da iščekuje! – »Ja ne očekujem ništa drugo, nego smrt, sud, pakao i nebesko kraljevstvo. To su četiri posljednje stvari svakoga čovjeka. Tomu ne mogu i ne ću izbjeći ni ja, ni ti, ni ti... (i pokaže na svakoga od njih prstom).« – Ovi ustanu i vičući počnu izlaziti. Mijo im mirno reče: »Čekajte, ne ćemo se baš tako rastati. Popijte prije svaki čašu vina.« Pristanu, sjednu i popiju. Mirno su dalje još

Nadbiskup Stepinac nosi Presveti Oltarski Sakrament ulicama grada Zagreba prigodom Tijelovske procesije

raspravljali. Mijo će im: »Vi govorite da želite svakom dobro. I ja tako govorim. No, vi to shvaćate na svoj način, a mi na svoj. Naša nas vjera uči da je najveća i prva zapovijed: ljubav. Moj mi svećenik nikada nije ništa zlo učio. Zašto da ga onda ne slušam?« – Pitali ga: »A čime Vi pokazujete ljubav prema ovoj državi?« – »Dajem u materijalnom pogledu sve što se od mene traži, pače i više moram dati nego biste smjeli tražiti. Dajem caru carevo, ali hoću dati i Bogu Božje.«

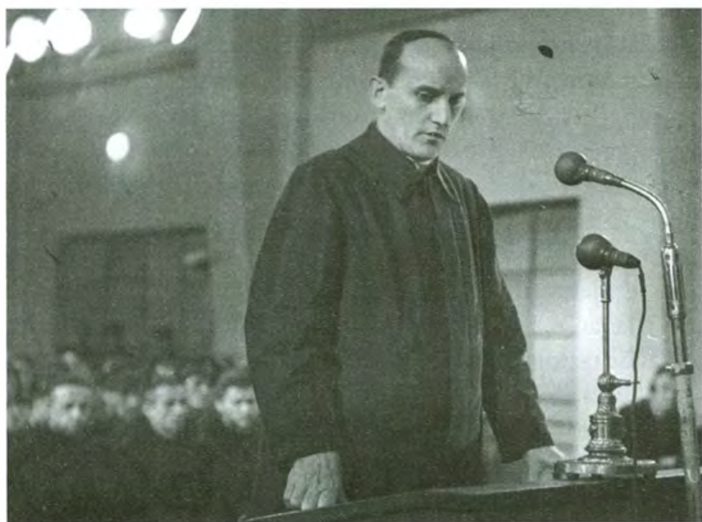
U miru se razišli. – Neki krvnik Stanišić rekao je čak jednom zgodom Miji da mu daje priznanje da se cijelo vrijeme jednako drži. Saopćim to Eminenciji. – »Krasno!«, reče on. »Još ima duša koje svu nadu staviše

---

[4] Nitko tko se pouzdao u Gospodina, nije se postidio, Sir 2,10; usp. *Vulgata* 2, 11

[5] *Arhiv Postulature*, sv. CXI, str. 3840.-3841.

[6] Mijo KUHARIĆ bijaše brat kasnijeg nadbiskupa zagrebačkoga i kardinala Franje KUHARIĆA. Rođen je u Pribiću 1902., gdje je i umro. U braku sa suprugom Katicom rodilo mu se 14 djece. Umro je u Pribiću 7. studenoga 1985.

»Ja sam za svoje uvjerenje spreman svaki čas umrijeti«, riječ svjedočanstva nadbiskupa Stepinca na sudu 3. listopada 1946.

u Gospoda... Bolje im nije mogao odgovoriti. Kako se onda moraju postidjeti neki naši svećenici koji onako servilno idu u njihovu službu i prodaju se.«

Zanimljivo je da je isti ovaj Kuharić jučer bio u Krašiću kod liječnika. Svratio se u našu crkvu i pribivao dvjema sv. misama. Molio se on Duhu Svetomu da ga ojača za sutrašnji dan. – I ojačao ga je!

_

Marija Jambor iz Medvenove Drage javlja mi da ih tamo nekoliko nije išlo na izbore. Dođe ih tjerati na izbore pijani cestar Stjepan Medven govoreći: »Što mislite, da ćete time spasiti Stepincu glavu? Ne ćete. Ona će svejedno pasti!« Sedamnaest ih na tom biralištu nije uopće zaokružilo kandidate, nego prazne cedulje bacili u kutije. U Pribiću pak ispisali na cedulje: Dolje komunizam i sl.! – ili prekrižili ih!

23. XI. 1953.

Bolestan sam. Čir mi se sve više širi.[7] Primio sam kod mg. ph. Rikatija penicilin injekciju. On mi je rekao da je izjavio sudac Pavić kako je morao osuditi Đurana kad je imao takve protivnike.

_

Danas je [...] nosila poštu u Zagreb i sretno se povratila.

25. XI. 1953.

Još se slabo osjećam radi čira, ali sam se danas digao (jučer ni sv. misu nisam mogao služiti) samo da pođem s Eminencijom na šetnju. On me nagovara da ne izađemo, da ne bih stradao zdravljem radi njega. Pun je finog obzira prema svakomu. Tako je pred dva dana rekao preč. Šimečkom kako mi nije htio pokazati popis svećenika koji su bili na skupštini CMD-a u Zagrebu da me to ne bi uznemirilo jer da puno trpim zbog toga. Ipak pođemo na šetnju. Vratili se 15 min. iza podne. Lijep je dan. Godio mu je lagani vjetar. Pred šest dana sam mu rekao da bih želio urediti lurdsku špilju u crkvi. Izbacio bih imitaciju kamena i stavio pravi kamen... »Ja ću namiriti sve troškove« – rekao je odmah. – »Ne, to će biti moje« – rekao sam ja. Tako sam prije već odlučio. Eminencija predloži živac kamen. Pođemo prema Dubravi da tamo pogledamo taj kamen. Putem se navrati bolesnoj rođakinji Barbari Torbar. Donese joj *Agnus Dei*, dade blagoslov i obeća za nju služiti sv. misu. Njezin muž Ivan vodi nas do vinograda Josipa Ilijanića gdje sam pogodio kamen. Putem nađemo množinu kamena..., vlasništvo Nikole Bana. Odlučimo se za ovoga. On ga pokloni crkvi. Rekao nam je: »Za Vas i za crkvu koliko treba vozite bez dinara, a drugovima ne bih ga dao ni za kakav novac jer nisu toga vrijedni. Zašto Vam viču: Dolje?!« Makar su tu ljudi kopali jame za električne stupove, ipak su odmah počeli voziti ovamo kamen i 27. o. mj. počinjemo raditi špilju.

_

Šetajući po Drčevcu opazimo svatove Josipa Mađeruha iz sela Hrženik, koji u povorci sa zastavom idu u Oštrc po zaručnicu. »O jadna naša zastavo!« – reče Eminencija – »Koliko mi srce puca od boli i žalosti kad vidim na njoj taj prokleti znak.« (petokraku)

[7] Župnik Josip Vraneković je u nastojanjima da bude dobar domaćin svome Nadbiskupu i točan u vršenju župničke i dekanske službe zanemario sebe samoga i po preranoj smrti postao žrtvom svećeničke ljubavi za druge.

Impressum

Časopis Blaženi Alojzije Stepinac (skraćeno: Blaž. Alojzije Stepinac) glasnik je Postulature za proglašenje svetim blaženoga Alojzija Stepinca i časopis njegovih štovatelja, Kristovih vjernika i ljudi dobre volje. God. XV. (2008.), 21. rujna, broj 3.–4.

Cijena: 10 kn; za inozemstvo 4 eura ili 8 USD
Glasnik izlazi četiri puta godišnje s dopuštenjem crkvenih poglavara.
Izdavač: Postulatura blaženoga Alojzija Stepinca
Kaptol 31 – p. p. 949
10001 Zagreb
Uređuje i odgovara: dr. Juraj Batelja, Kaptol 18, p.p. 949, 10001 Zagreb
Adresa uredništva: Postulatura blaženoga Alojzija Stepinca, Kaptol 18, p.p. 949, 10001 Zagreb; telefon (01) 48 14 920; faks: 48 14 921; »Spomen-zbirka iz ostavštine blaženoga Alojzija Stepinca«, Kaptol 31, p. p. 949, 10001 Zagreb, telefon: (01) 48 94 879 ili e-mail adresa: juraj.batelja@zg.htnet.hr
Kad se u našem Glasniku spominju riječi »čudo«, »svetost«, »svetac« i sl., u duhu je to crkvenih propisa i treba ih razumjeti u smislu običnoga ljudskog izražavanja. Konačan sud o tome izreći će Crkva.
Lektura: Marina ČUBRIĆ, prof.
Korektura: akad. Ante STAMAĆ
Tisak: Denona d.o.o., Zagreb

Uplatu i pretplatu za Glasnik i svoj dar za pokriće troškova u postupku za proglašenje svetim kardinala Alojzija Stepinca možete poslati preko Zagrebačke banke na ime: Postulatura kard. Stepinca i kunski račun: 2360000-1101605758 ili iz inozemstva i domovine u devizama na sljedeći konto:

ZAGREBAČKA BANKA d.d.
ZAGREB
SAMOBORSKA 145 - HRVATSKA

SWIFT: ZABAHR 2X
KORISNIK: NADBISKUPIJA ZAGREBAČKA
POSTULATURA BLAŽENOG ALOJZIJA STEPINCA
KAPTOL 31 - ZAGREB

IBAN: HR 40 2360000 1101605758.

Ministar Biškupić darovao župi bistu bl. Alojzija Stepinca

Župa Uznesenja Marijina u Sutivanu na Braču svečano je u subotu 16. kolovoza proslavila blagdan sv. Roka, koji se u župi slavi kao zavjetni blagdan i suzaštitnik. Središnje misno slavlje predvodio je o. Ivo Plenković iz Dubrovnika, u koncelebraciji s domaćim župnikom Benjaminom Capkovićem i ostalim bračkim svećenicima.

Nakon liturgijskoga slavlja, u dvorištu župne crkve ministar kulture Božo Biškupić, uz blagdan sutivanskoga patrona, darovao je župnoj crkvi brončanu bistu hrvatskoga blaženika Alojzija Stepinca.

ZAHVALILI SU ZA USLIŠANJE, POMOĆ I OZDRAVLJENJE: Marija KOPJAR, Sisak; Vesna BANER – Bugojno (BiH); Barica KUNTIĆ – Zagreb (Travno); ing. Milan BIONDIĆ – Zagreb; Josipa ŽGANJAR – Samobor; Nikola BOLŠEC – Novi Marof; Emilijan CVJETIČANIN – Zagreb; Nedjeljka PARLOV; Miriam GOLL, prof., Osijek.

Ministranti, pjevači, i vjernici iz župe Kneginec sa svojim župnikom vlč. Jadrankom Benjakom pohodili su Krašić i slavili svetu misu, 12. travnja 2008.

Štovatelji Predragocjene Krvi Kristove iz Splita na putu prema Ludbregu pohodili su svetište bl. A. Stepinca u Krašiću, 28. lipnja 2008.

KUD-ovi u Krašiću

Prvopričesnici hodočasnici iz župe Zrinski Topolovac sa svojim župnikom vlč. Milanom Keršom na hodočašću u Krašiću, 25. lipnja 2008.

Hvala Vam što čitate i drugima omogućujete primati Glasnik 'Blaženi Alojzije Stepinac'. Ako na vrijeme podmirite svoje obveze prema Glasniku, on će moći redovito izlaziti i biti vjesnik Blaženikovih vrlina, kojima ga je Bog proslavio za dobro svoje Crkve i hrvatskoga naroda. Glasnik može svaki čitatelj i svjedok obogatiti svojim dopisom i uspomenama na kardinala Stepinca ili fotografijom iz njegova života. Ako ste bili dionikom koje svečanosti priređene u njegov spomen, izvijestite o tome putem Glasnika sve prijatelje i štovatelje kard. Stepinca.

- Slike krašićkih hodočasnika proslijedio je Postulaturi D.Kučan, krašićki župnik.